

Grey Scale #13

DANES PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

PODRÓŻ STUDYJNA
STUDENTÓW II ROKU STUDIÓW DYPLOMOWYCH
WYDZIAŁU WOJSK LĄDOWYCH
AKADEMII OBRONY NARODOWEJ
„SIERPIEŃ – 1998”

CZĘŚĆ II

Wnioski i konstatacje z drugiego etapu
podróży studyjnej

Temat: STUDIUM TERENOWE REJONU ODPOWIEDZIALNOŚCI BRYGADY
PRZEWIDZIANEJ DO OBRONY WYBRZEŻA MORSKIEGO NA KIERUNKU
GŁÓWNEGO WYSIŁKU OBRONY PRZECIWDDESANTOWEJ

~~Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/3950 cz. 2~~

05-003950-001-0

WARSZAWA

68930

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ**

**PODRÓŻ STUDYJNA
STUDENTÓW II ROKU STUDIÓW DYPLOMOWYCH
WYDZIAŁU WOJSK LĄDOWYCH
AKADEMII OBRONY NARODOWEJ
„SIERPIEŃ – 1998”**

CZĘŚĆ DRUGA

WNIOSKI I KONSTATAcje Z DRUGIEGO ETAPU PODRÓŻY STUDYJNEJ

**TEMAT: STUDIUM TERENOWE REJONU ODPOWIEDZIALNOŚCI
BRYGADY PRZEWIDZIANEJ DO OBRONY WYBRZEŻA MORSKIEGO
NA KIERUNKU GŁÓWNEGO WYSIŁKU OBRONY PRZECIWDESANTOWEJ**

SPIS TREŚCI (TOM DRUGI)

3. WNIOSKI Z DRUGIEGO ETAPU PODRÓŻY STUDYJNEJ.....	3
3.1. STUDIUM TERENOWE OBSZARU ODPOWIEDZIALNOŚCI BRYGADY W KONTEKŚCIE PROWADZENIA DZIAŁAŃ PRZEZ WOJSKA WŁASNE.....	3
3.1. STUDIUM TERENOWE W KONTEKŚCIE PROWADZENIA DZIAŁAŃ PRZEZ PRZECIWNKA.....	44
3.3. OPRACOWANIE Z GEOGRAFII WOJSKOWEJ.....	66
OCENA WOJSKOWO-GEOGRAFICZNA OBSZARU RÓWNINY PILAWSKIEJ I PRADOLINY ŁABY	
3.4. OPRACOWANIE Z HISTORII WOJSKOWOŚCI.....	75
NATARCIE 6 DP NA KOŁOBRZEG	

3. WNIOSKI Z DRUGIEGO ETAPU PODRÓŻY STUDYJNEJ

3.1. STUDIUM TERENOWE W KONTEKŚCIE PROWADZENIA DZIAŁAŃ PRZEZ WOJSKA WŁASNE

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ (czwarta grupa zintegrowana)

w składzie:

por. Maciej MROCZKOWSKI - kierownik zespołu
kpt. Tomasz JARON
kpt. Jacek NARLOCH
kpt. mar. Jarosław BUDZISZ
kpt. Zbigniew ZĄBEK
kpt. Jarosław MAŁYCHA
kpt. Andrzej LORENC
kpt. Cezary PACEWICZ
kpt. Zenon KOSZUT
kpt. Witold KUDRYK
kpt. Robert ŁĄCZYŃSKI
kpt. Jacek JONIAK
kpt. Robert WIDZISZ

CZĘŚĆ GRAFICZNA

(MAPA – szkic)

GRAFICZNE ZOBRAZOWANIE PRZESZKÓD TERENOWYCH

Ustronie Morskie

OPRACOWANIE
LUDKOWICZ
MALKUCHA

CZĘŚĆ OPISOWA DO OPRACOWANIA GRAFICZNEGO

CHARAKTERYSTYKA SZTUCZNYCH PRZESZKÓD TERENOWYCH (MOSTY, WIA- DUKTY, PRZEPRAWY ORAZ REJONY ZURBANIZOWANE)

1. Most na kanale między jeziorem RESKO PRZYMORSKIE i morzem:
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 70 m, szerokości 4,3 m.
2. Most na ŁUŻANCE w SOFIJANCE:
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 5 m, szerokości 6,1 m.
3. Most na WIELKIM ROWIE, 1 km na południe od ZIELENIEWA:
 - żelbetonowy o nośności 30 ton, długości 4,8 m, szerokości 9 m.
4. Mosty na DĘBOSZNICY:
 - a/ SARBIA;
 - Kamienny o nośności 30 ton, długości 10,5 m, szerokości 9m.
 - b/ GŁĄB;
 - żelbetonowy o nośności 30 ton, długości 15,5 m, szerokości 6m
 - c/ MOROWO;
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 6m, szerokości 6,6 m.
 - d/ SIEMYŚL;
 - żelbetonowy o nośności 20 ton, długości 7 m, szerokości 8,5 m.
5. Mosty na Błotnicy:
 - a/ NOWOGARDEK;
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 7 m, szerokości 7,6 m.
 - b/ KOLONIA DRŻONOWO;
 - żelbetonowy o nośności 10 ton, długości 16,6 m, szerokości 5,1m.
 - c/ BŁOTNICA;
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 6m, szerokości 10 m.
 - d/ NIEMIRZE;
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 9m, szerokości 7,5 m.
 - e/ NIEŻYN;
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 7 m, szerokości 8,3 m.
 - f/ UNIERADZ;
 - żelbetonowy o nośności 15 ton, długości 7,5 m, szerokości 6m.
6. Mosty na PARSECIE:
 - a/ ZĄBROWO;
 - żelbetonowy o nośności 20 ton, długości 89 m, szerokości 7,2 m.
 - b/ 2 km na wschód od ŚWIELUBIA;
 - żelbetonowy o nośności 30 ton, długości 73 m, szerokości 6 m.

Sieć osadnicza w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc jest nierównomiernie rozwinięta. Na północno-wschodnim krańcu występuje jedna duża aglomeracja miejska – KOŁOBRZEG. Pozostałe miejscowości to wsie, które stanowią ośrodki rybołówstwa morskiego a także ośrodki letniskowo-kąpieliskowe (MRZEŻYNO, ROGOWO, DŹWIRZYNO, GRZYBOWO). Pozostałe miejscowości to STARY BOREK, DRZONOWO, CHARZYNO, SIEMYŚL, GOŚCINO (40-80 gospodarstw) leżące przy skrzyżowaniu dróg tworzą skupioną zabudowę. Mniejsze miejscowości takie jak NOWOGARDEK, KĘRZYNO itp. (do 20 gospodarstw) tworzą luźną zabudowę. Wsie są różnej wielkości liczące przeważnie do 80 gospodarstw. Domy są najczęściej murowane, ognioodporne, podpiwniczone, parterowe lub jednopiętrowe, nadające się do zakwaterowania wojska. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z lokalnych wodociągów lub studzien. Zabudowa zwarta, rzadziej rozproszona. Stosunkowo dobrze

rozwinęta jest tutaj baza turystyczna, dzięki której istnieją korzystne warunki do zakwaterowania wojsk.

CHARAKTERYSTYKA NATURALNYCH PRZESZKÓD TERENOWYCH (DROŻNI, RZEK, KANAŁÓW, BAGIEN, MOŻLIWOŚCI ZATOPIEŃ I WZNIECANIA POŻARÓW)

W rejonie odpowiedzialności 12 Bpanc istnieje stosunkowo duża sieć hydrograficzna. Rejon ten jest poprzecinany różnej szerokości rowami, kanałami (różnego przeznaczenia i wielkości) o brzegach zabagnionych w układzie południkowym. Przebiega on od linii brzegowej morza do m. BIECZYNO, m. NOWOGARDEK, m. STARY BOREK gdzie występuje pogorszenie przekraczalności tego terenu. szczególne znaczenie mają zbiorniki wodne z przyległymi do nich terenami o podłożu torfowym i bagiennym jak: Jezioro RESKO POMORSKIE, co sprawia że jest ono trudne do pokonania. Nawet w okresie zimy należy traktować je jako nieprzejezdne. Istniejąca grobla na południowym brzegu w przypadku uszkodzenia, czy zniszczenia jej może doprowadzić do częściowego zalania terenu na południe od jeziora RESKO POMORSKIE.

W rozważanym rejonie występuje słabe zalesienie, w granicach 10% całości terenu. największe skupiska leśne, które mogą stanowić przeszkodę dla przeciwnika występują w rejonach:

- wschodnia część rejonu odpowiedzialności – BŁOTNICA – BOGUCINO – PUSTARY – las sosnowy o powierzchni 4 km², wysokość średnia drzew wynosi 18 m, grubość pnia 0,22 m, średnia odległość między drzewami 3 m;
- południowo – wschodnia część rejonu odpowiedzialności – PŁAWĘCINO – GOŚCINO – G. ŁYSICA – las mieszany o powierzchni 3 km², wysokość średnia drzew wynosi 18 m, grubość pnia 0,22 m, średnia odległość między drzewami 3 m;
- południowo – zachodnia część rejonu odpowiedzialności – DRGOSŁAW – GOŚŁAW -PODLEŚNIKI – las mieszany (buk, świerk) o powierzchni 2 km², wysokość średnia drzew 29 m, grubość pnia 0,38 m, średnia odległość między drzewami 6m;

Tereny te w przypadku niekorzystnego rozwoju sytuacji oraz sprzyjających wiatrów mogą być wykorzystane jako obszary wzniesienia lokalnych pożarów, utrudniających przeciwnikowi prowadzenie natarcia.

WARUNKI PROWADZENIA OBSERWACJI ORAZ MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW RAŻENIA

W obszarze odpowiedzialności 12 Bpanc przeważa teren łagodnie pagórkowaty lub równinny, wśród którego występują liczne podłużne obniżenia zajęte przez torfowiska. Obniżenia te są płytkie, płaskodenne, o łagodnych stokach. W tym rejonie tworzą one całą sieć rozgałęziającą się na bezpośrednim zapleczu brzegu morskiego za pasem wydym nadmorskich.

Na zachodnim odcinku obszaru odpowiedzialności występuje jezioro przybrzeżne Resko Przymorskie, oddzielone od Bałtyku wąską piaszczysto-wydumą mierzeją.

Teren ten jest przeważnie otwarty. Większe kompleksy leśne występują tylko na południe od m. Kołobrzeg, w rejonie m. Bogucino, ponadto jest też kompleks leśny przy m. Świecie Kołobrzeskie.

Biorąc pod uwagę samo tylko ukształtowanie terenu, obszar odpowiedzialności 12 Bpanc posiada dobre warunki obserwacji naziemnej. Łagodne wzniesienia dają szeroki promień widzialności w każdym kierunku. Niewielkie utrudnienia występują tylko w

rejonach zalesionych tzn. płn. m. Charzyno, płn. Ząbrowa, płn.-zach. m. Świecie Kołobrzeskie, płn. m. Petrykozy. Wykorzystanie wzniesień i pagórków do prowadzenia obserwacji zapewnia swobodny wgląd w teren na głębokość do około 5km w każdym kierunku. Daje to duże możliwości wykorzystania sił i środków rozpoznania ogólnowojskowego, a w tym zwłaszcza rozpoznania artyleryjskiego na potrzeby skutecznego wykorzystania ognia artylerii, korygowania jego ognia oraz wskazywania celów. Ukształtowanie terenu umożliwia także skuteczne wykorzystanie dywizjonu artylerii ppanc, swobodne jego manewrowanie i użycie stosownie do zaistniałej sytuacji.

Ze względu na przyszły charakter działań najbardziej dogodny obszar do prowadzenia obserwacji wydaje się być położony wzdłuż linii kolejowej Kołobrzeg – Trzebiatów, ponadto odcinek wydm nadmorskich wzdłuż brzegu morskiego oraz linia wzniesień terenowych wzdłuż drogi Kołobrzeg – Błotnica - Bogusławiec – Gołańcz Pomorska.

Organizacja systemu obserwacji w oparciu o powyżej wskazane rubieże powinna zapewnić jego skuteczność i celowość oraz wydatnie wzbogacić zasób informacji, a także umożliwić szybkie reagowanie na działanie przeciwnika.

OCENA DROŻNI W ASPEKCIE MOŻLIWOŚCI MANEWRU ORAZ WARUNKÓW PRZEMIESZCZANIA WOJSK

Dla działań bojowych istotne znaczenie ma sieć komunikacyjna. Na rozpatrywanym obszarze można określić ją jako dobrze rozwiniętą. Znajdują się bowiem drogi równoległe do brzegu, ze znaczną liczą odgałęzień w kierunku morza i w głąb lądu, są to drogi: KOŁOBRZEG (0636) NOWOGARDEK (9828) KARCINO (9826) oraz droga KOŁOBRZEG (0636), ZIELENIEWO (0236), BŁOTNICA (9832), kol. KĘDRZYNO (9428), TRZEBIATÓW (9218). Nie zmienia to faktu, że ruch na lądzie będzie kanalizowany i poważnie ograniczony. Z reguły uzależniony jest on od liczby i stanu dróg, a także od istniejących mostów (przepraw stałych), ich możliwości i sprawności technicznej.

OCENA OBIEKTÓW, KTÓRYCH OPANOWANIE (UTRZYMANIE) STWARZA WARUNKI DO PARALIŻOWANIA SWOBODY DZIAŁAN PRZECIWNIKA ORAZ UMOŻLIWIA DEZORGANIZOWANIE FUNKCJONOWANIA JEGO SYSTEMU DZIAŁAŃ

Rejonem kluczowym jest rejon: BYSZEWO – NIEŻYN – GOŚCINO. Opanowanie tego rejonu pozwoli przeciwnikowi działać w kilku kierunkach (na południe, na wschód i na zachód), a przez to rozprzestrzeniać się w głąb i w stronę skrzydeł, przez co potęgować uderzenie. Obrońcom zaś utrzymanie tego rejonu umożliwi kontrolę manewru przeciwnika, kanalizowanie jego ruchu oraz stworzy warunki do rozbicia nacierających sił poprzez organizowanie działań zaczepnych.

Obiektami kluczowymi są również rubieże rzek: PARSETA, BŁOTNICA, STRÓŻKA, DĘBOSZNICA, utrzymanie których umożliwi oddziaływanie na przeciwnika, który będzie zmuszony do pokonania ww. przeszkód wodnych, co może w znaczny sposób utrudnić mu prowadzenie działań na większą skalę. Teren w ich pobliżu jest podmokły oraz pocięty licznymi kanałami i rowami, co w znacznym stopniu utrudni przeciwnikowi manewr, a broniącemu pozwoli mniejszymi siłami kontrolować znaczną część rejonu odpowiedzialności.

Zasadnicze znaczenie w tym rejonie będą miały w tym rejonie mosty, jako obiekty, w ręcz warunkujące przemieszczanie w kierunku północ – południe.

CHARAKTERYSTYKA REJONÓW, KIERUNKÓW, RUBIEŻY, KTÓRE ZAPEWNIAJĄ UTRZYMANIE SWOBODY DZIAŁAŃ

W rejonie odpowiedzialności 12BPanc najodpowiedniejszymi kierunkami dla obrony będą: KOŁO BRZEG – SIEMYŚL; DŹWIRZYNO-MOROWO. Związane to jest z możliwością prowadzenia przez przeciwnika na tych kierunkach działań zaczepnych. Rubieże które będą miały wpływ na utrzymanie swobody działań będą KOŁOBRZEG-DŹWIRZYNO, ŻELENIEWO-GŁĄB oraz GOŚCINO- MOROWO. Związane jest to z istniejącymi bitumicznymi drogami oraz mostami żelbetonowymi o nośności od 15 do 30 ton. Najważniejszymi miejscowościami na tych rubieżach będą KOŁOBRZEG, GRZYBOWO, DŹWIRZYNO, ŻELENIEWO, BŁOTNICA, GŁĄB, GOŚCINNO, NIEŻYN. Szczególnie miejscowość BŁOTNICA I GŁĄB gdzie krzyżują się drogi prowadzące z północy na południe oraz ze wschodu na zachód. Uchwycenie przez przeciwnika tych miejscowości może doprowadzić do tego z, że pododdziały znajdujące się w rejonie KOŁOBRZEG- DZWIRZYNO - NOWOGARDEK nie będą w stanie się wycofać.

Następnym rejonem dogodnym do obrony będzie BŁOTNICA – GŁĄB- NIEŻYN. Utrzymanie jego będzie miało kolosalne znaczenie gdyż zdobycie przez przeciwnika tego rejonu może spowodować że przeciwnik będzie mógł nacierać dalej na trzech kierunkach ze względu na dogodny teren i szerokość korytarza (6 kilometrów) co może spowodować że przeciwnik wyjdzie na nasze skrzydła .

WARUNKI MASKOWANIA (W TYM MOŻLIWOŚCI) UKRYCIA SPRZĘTU WOJSKOWEGO ORAZ PROWADZENIA DZIAŁAŃ POZORNÝCH

Maskujące właściwości terenu.

Naturalne właściwości terenu umożliwiające ukrycie wojsk i obiektów wojskowych przed naziemną, powietrzną i radiolokacyjną obserwacją powietrzną.

Rozpatrując teren w rejonie odpowiedzialności 12BPanc pod kątem warunków maskowania należy stwierdzić , że jest to teren o małej powierzchni zalesienia ok.15%. Ukształtowanie terenu równinne o niewielkiej ilości występujących tam wzniesień dochodzących do 30m n.p.m.

Las występujący bezpośrednio w strefie nadbrzeżnej niemalże w całej szerokości rejonu odpowiedzialności stwarza doskonałą osłonę maskującą dla wojsk prowadzących rozbudowę fortyfikacyjną ,oraz wykonujących wszelkiego rodzaju przemieszczania, ale tylko przed bezpośrednią obserwacją z morza. Pasma drzew w strefie nadbrzeżnej stanowią też dobrą osłonę wojsk przed środkami elektronicznego i ogniowego oddziaływania.

Jeżeli chodzi o ukrycie sprzętu wojskowego, to należy w maksymalnym stopniu wykorzystać właściwości ochronne i maskujące występujących tam niewielkich miejscowości o zabudowie zwartej i ogniotrwałej.

Ze względu na to, że jest to teren raczej o ograniczonych możliwościach naturalnych właściwości maskujących, to podczas organizowania obrony należałoby zwrócić szczególną uwagę na maskowanie bezpośrednio żołnierzy i sprzętu bojowego przy użyciu:

- etatowych środków maskujących będących na wyposażeniu pododdziałów 12BPanc;
- wszelkiego rodzaju siatek termicznych przykrywających silniki oraz kolektory wydechowe stosowane w celu obrony przed rozpoznaniem termicznym;
- odpowiednio opracowanego systemu pracy środków radiowych w celu minimalizacji promieniowania elektromagnetycznego;
- noktowizorów w czasie przemieszczania wojsk w warunkach ograniczonej widoczności;
- pozornych punktów oporu ,stanowisk dowodzenia i zastosowaniu różnego rodzaju makiet;
- imitatorów świetlnych, termicznych i radiolokacyjnych –wprowadzenie przeciwnika w błąd poprzez prowadzenie działań pozornych i demonstracyjnych;

W czasie organizowania i prowadzenia działań obronnych wszelkie działania obrońcy muszą być nakierowane na zacieranie śladów demaskujących poprzez zastosowanie wyżej wymienionych przedsięwzięć.

Jednak pomimo wykonania wszystkich czynności związanych z maskowaniem i dezinformacją należy być świadomym, że obrońca nie będzie w stanie ukryć całkowicie swojego sprzętu bojowego i obiektów, gdyż możliwości współczesnych systemów rozpoznawczych i rozpoznawczo - uderzeniowych, a także broni precyzyjnego rażenia nie pozbawiają przeciwnika możliwości dokonania uderzeń na ugrupowanie obronne 12BPanc.

Z doświadczeń historycznych i konfliktów zbrojnych po drugiej wojnie światowej, zwłaszcza konflikt w Zatoce Perskiej wynika, że pomimo istnienia niemal doskonałych środków (systemów) rozpoznawczo- uderzeniowych i broni inteligentnej i ich wspaniałych osiągnięć, to jednak stwierdzić należy, że właściwie maskowanie i dezinformacja przyniosły i będą przynosić wymierne korzyści.

TEREN TRUDNO PRZEKRACZALNY I NIEPRZEKRACZALNY

Teren trudno przekraczalny

W pasie odpowiedzialności brygady aż do rubieży ZĄBROWO /9440/, CHARZYNO /9636/, SARBIA /9626/ teren generalnie uznać należy za teren trudno przekraczalny. Na wschód od wieży obserwacyjnej /0432/ aż do prawej granicy pasa odpowiedzialności teren jest trudno przekraczalny z powodu licznych cieków wodnych i bagien ciągnących się do rubieży drogi KOŁOBRZEG – NOWOGARDEK. Łądowanie w tym rejonie jest utrudnione poprzez las porastający brzeg. Również w centrum pasa odpowiedzialności, szczególnie w czasie deszczów, w pasie wieża obserwacyjna, KORZYSTNO; GRZYBOWO, STARY BOREK z powodu występujących w tym rejonie cieków wodnych i małych bagien, przekraczalność terenu jest znacznie utrudniona. W głębi pasa odpowiedzialności przekraczalność terenu utrudnia kompleks leśny rozciągający się na głębokości ok. 3 km na zachód od CHARZYNA oraz konieczność pokonywania rzeki BŁOTNICY o silnie zabagnionych brzegach. Na południu pasa odpowiedzialności przekraczalność terenu utrudnia rzeka DĘBOSZNICA płynąca na lewym skrzydle pasa odpowiedzialności na odcinku SIEMYŚL – GŁĄB.

Teren nieprzekraczalny

Znaczny odcinek terenu nieprzekraczalnego występuje na zachód od domu wypoczynkowego /0428/ w kierunku DŹWIRZYNO w pasie GRZYBOWO, STARY BOREK; POGOWO, PGR KARCINO. Jest to teren silnie pocięty ciekami wodnymi i zabagniony, a na lewym skrzydle pasa odpowiedzialności na wschód od DŹWIRZYNA znajduje się jezioro RESKO PRZYMORSKIE blokujące ruch w rejonie DŹWIRZYNO – ROGOWO na głębokość ok. 2 km. W głębi pasa odpowiedzialności przekraczalność terenu jest niemożliwa, szczególnie w czasie deszczów, z powodu płynącej tam rzeki WIELKI RÓW – STRÓŻKA – BŁOTNICA. Rzeki te posiadają wiele odgałęzień, a ich brzegi są podmokłe i zabagnione. W centrum pasa odpowiedzialności występuje pas terenu nieprzekraczalnego z powodu występujących tu bagien w rejonie Kol. DRŻONOWO.

CHARAKTERYSTYKA REJONÓW KLUCZOWYCH, UTRZYMANIE KTÓRYCH
UMOŻLIWIA UZYSKANIE PRZEWAGI TAKTYCZNO – OGNIOWEJ NAD PRZECIWN
NIKIEM

Do obiektów kluczowych, od utrzymania których zależy uzyskanie przewagi taktyczno – ogniowej nad przeciwnikiem zaliczyć należy KOŁOBRZEG. Port ten znajdujący się na prawym skraju rejonu odpowiedzialności 12 BPanc przystosowany jest do przyjmowania małych i średnich okrętów. Opanowanie go przez przeciwnika mogłoby poważnie ułatwić mu wysadzenie desantów i uzyskanie powodzenia w głębi lądu. Ponadto posiada on dużą ilość zbiorników paliw płynnych i magazynów co stwarza dogodne warunki do bazowania małych okrętów. Należy podkreślić, że naturalne warunki panujące wokół portu nie stwarzają dogodnych warunków do obrony. Port położony jest nad otwartym morzem, nie posiada osłoniętej redy, a na podejściach do portu mogą działać okręty przeciwnika. Niski brzeg ogranicza zasięg obserwacji przeciwnika.

Pozostałe miejscowości nadmorskie takie jak: GRZYBOWO, DŹWIRZYNO, RO-GOWO, posiadają zabudowę murowaną i mogą być wykorzystane jako punkty oporu w systemie pierwszej pozycji obrony. Zorganizowanie obrony w oparciu o te miejscowości spowoduje uzyskanie przewagi ogniowo – taktycznej nad przeciwnikiem. Uzyskanie tej przewagi będzie możliwe dzięki warunkom występującym w tym rejonie – zalesiony brzeg umożliwiając zamaskowanie wojsk, drożnia umożliwiająca transport wzdłuż linii morza.

Innym rejonem kluczowym będzie GRZYBOWO – KOŁOBRZEG – STARY BOREK. Rejon ten będzie stanowił dla przeciwnika swoisty przyczółek, opanowanie i utrzymanie którego pozwoli mu na stworzenie warunków desantowania większej ilości sił oraz kontynuowania natarcia w głąb lądu. Z oceny tego terenu wynika, że stwarza on dogodne warunki do wysadzenia desantu w rejonie odpowiedzialności brygady i uzyskania przez niego powodzenia oraz możliwości wprowadzania kolejnych sił. Ważnym jest przyjęcie odpowiedniego ugrupowania, pozwalającego na oddziaływanie na przeciwnika także w przypadku przerwania pierwszej pozycji obronnej naszych wojsk.

CHARAKTERYSTYKA GRUNTÓW

Grunty na kierunku głównego wysiłku 12 BPanc są zróżnicowane, przeważnie piaszczyste oraz torfowe i bagienne. W takiej postaci występują na całym obszarze zainteresowania.

Brzeg morski prawie na całej długości jest piaszczysty. Zaczyna się plażą o szerokości 25-50 m. Za plażą ciągnie się wał tzw. wydm białych są to piaski lotne, sypkie, porośnięte tylko roślinnością zielną, umacniane przed osuwaniem się od strony morza faszyną lub betonowymi płytami. Nieco dalej w głąb lądu ciągnie się pas piasków wydmych, bardziej ustabilizowanych, porośniętych lasem i zaroślami tzw. wydmy szarych.

Lokalnie brak wydm białych, a ku plaży opada stromym stokiemy wydmy szara podcinania przez fale sztormowe, lub też brak jest wydm szarych, a do wału wydm białych przylega bezpośrednio jezioro przybrzeżne (zach.

m Dźwirzyno - jezioro Resko Przymorskie), torfowisko lub piaszczysta równina. W nielicznych miejscach brzeg morski buduje glina zawierająca z rzadka żwir i kamienie. Gliniaste, a lokalnie piaszczyste wysoczyzny dochodzące do brzegu są podmywane przez fale morskie i tworzą urwiska brzegowe (klif) – jednakże w interesującym nas pasie wybrzeża nie występują.

Podłużne obniżenia na zapleczu wydm morskich oraz w sąsiedztwie jeziora Resko Przymorskie wypełniają torfy. Miąższość ich wynosi 2-9m, poziom wody gruntowej 0-0,8m. W pasie odpowiedzialności 12 Bpanc torfowiska tworzą całą sieć rozgałęziającą się na bezpośrednim zapleczu brzegu morskiego, za pasem wydm.

Rodzaj gruntów budujących brzeg i będących w bezpośrednim jego sąsiedztwie ma wpływ na warunki desantowania i możliwość rozwinięcia natarcia od strony morza w głąb lądu. Piaszczyste wybrzeże morskie w tym rejonie sprawia, że warunki desantowania są korzystne (uciążliwe dla pojazdów kołowych są tylko piaski wydmowe), natomiast rozwijanie natarcia w głąb lądu utrudniają jezioro Resko Przymorskie na Zachodzie oraz pasy torfowisk rozciągające się równolegle do wybrzeża za wąską do 2 km strefą wydm nadbrzeżnych. Dotyczy to zwłaszcza pory mokrej, gdy torf jest grząski, a może on także ulec zawodnieniu i w porze suchej przez unieruchomienie systemów melioracyjnych. Oprócz piaszczysto-torfiastego pasa nadmorskiego zdecydowaną większość tego obszaru zajmują gliny, zawierające z rzadka żwir i kamienie. Gliny te w stanie suchym są dobrze przejezdne, natomiast po deszczach i w czasie roztopów rozmiękają i stają się grząskie. Piaski są na ogół dobrze przejezdne bez względu na pogodę.

Warunki prowadzenia polowego budownictwa fortyfikacyjnego są zróżnicowane. W obrębie gruntów piaszczystych wzdłuż wybrzeża odpajalność gruntu jest łatwa. W sypkim piasku konieczne jest odziewanie ścian wykopowych, a w niżej położonych miejscach piaszczystych ewentualne zabezpieczenie przed zatopieniem. Silnie zawodnione obszary torfiaste w tym rejonie nie nadają się do budowy obiektów fortyfikacyjnych. Poza piaszczystym wybrzeżem i obszarami torfiastymi większość obszaru budują gliny. Odznaczają się one odpajalnością średnią, a ściany wykopów nie wymagają odziewania. Jedynie po obfitych deszczach wykopy, zwłaszcza w glinach ciężkich i iłach potrzebują wzmocnienia.

Nad samym brzegiem morza w pasie szerokości do 2-3 km, przeważają w warstwie powierzchniowej piaski luźne (wydmowe). Na zapleczu plaży miąższość ich sięga 10 m, miejscami w pagórkach wydmowych 20 m. Na zapleczu piasków nadmorskich występują w obniżeniach terenowych zawodnione pokłady torfów o miąższości od 2 do 9m. Utrudniają one poważnie wykonywanie jakichkolwiek prac inżynierskich. Pod wyżej opisanymi piaskami i torfami na wybrzeżu i na całym obszarze zainteresowania 12 BPanc występują leżące przeważnie poziomo serie glin na przemian z seriami piasków, rzadziej żwirów oraz iłów. Miąższość poszczególnych poziomów glin i piasków od kilku do kilkunastu metrów.

Grubość całej serii opisanych skał okruchowych wynosi od kilku do ponad 100 m, przeważnie kilkadziesiąt metrów. Pod nimi leżą piaski i ły o miąższości około 50 m zawierające przewarstwienia węgla brunatnego, podścielane skałami litymi (margle i łupki). Miejscami skały te leżą bezpośrednio pod opisanym na wstępie kompleksem glin i piasków.

OKREŚLENIE KORYTARZY DZIAŁAŃ (MANEWRU) DLA KAŻDEGO KIERUNKU –
CHARAKTERYSTYKA KIERUNKÓW, REJONÓW, RUBIEŻY (AKTYWNYCH I PA-
SYWNYCH) W TYM CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW POD KĄTEM UTRZYMA-
NIA SWOBODY DZIAŁAŃ

KIERUNEK ZASADNICZY I POMOCNICZY DZIAŁANIA

Jako **kierunek zasadniczy** działania przeciwnika przyjęto: ptn. GRZYBOWO – DROZDOWO, jako **kierunek pomocniczy**: CHARZYNO – KARLINO. Należy również brać pod uwagę kierunek działania przebiegający poza rejonem odpowiedzialności: USTRONIE MORSKIE – ŚWIELUBIE – STARGARD SZCZECIŃSKI.

Kierunek zasadniczy – przebiegający w układzie południkowym jest pasem terenowym o szerokości od 6 do 10 km. Jego początek jest ograniczony pasmem wybrzeża morskiego o wysokości od 3 do 5 metrów o łagodnym kącie wzniesienia. Grunt piaszczysty miejscami wzmocniony wałami przeciw sztormowym – dogodny do działań. Szerokość pasa zapewnia swobodne działanie sił przeciwnika do dwóch brygad. Początek pasa ograniczony jest miejscowościami DŹWIRZYNO i KOŁOBRZEG gdzie parametry brzegu uniemożliwiają swobodne desantowanie. Pas ten na początku o szerokości 10 km, zawęża się do 6 km na wysokości BYSZEWA i NIEŻYNA. Do zasadniczych przeszkód terenowych na kierunku zasadniczym należy zaliczyć rzeki BŁOTNICA, LNIANKA, DĘBOSZNICA oraz WIELKI RÓW. Lewa granica pasa jest ograniczona dodatkowo lasem sosnowym o zwartym zadrzewieniu (las sosnowy o wysokości 15 – 18 m.) Teren jest łagodnie pofałdowany i równinny – zapewniającym wgląd w teren na głębokość od 1,5 do 3 km. Charakterystyka wód może mieć znaczący wpływ na działanie przeciwnika przy ich odpowiednim przygotowaniu. Drogi dofrontowe – to drogi utrzymane III i IV kategorii, o nawierzchni asfaltowej i betonowej, o szerokości od 5 do 8 m. Układ dróg rokadowych zapewnia szybkie i skryte wykonanie manewru siłami broniącego oraz dostaw uzbrojenia. Drogi dofrontowe: DŹWIRZYNO – JARKOWO; KOŁOBRZEG – SIEMYŚL; drogi rokadowe: DŹWIRZYNO – KOŁOBRZEG; GŁĄB – ZIELENIEWO; KĘDRZYNO – GOŚCINO, linia kolejowa na nasypie o wysokości od 4 – 6 metrów TRZEBIATÓW – KOŁOBRZEG. W pasie działania na kierunku zasadniczym występujące mosty w NOWOGARDKU, GŁĄBIE, MOROWIE, SIEMYŚLU, BŁOTNICY ZIELENIEWIE są mostami o konstrukcji żelbetonowej o nośności od 20 do 30 t, szerokości do 10 metrów i długości od 6 do 15 metrów.

Miejscowości w pasie na kierunku zasadniczym, które po przygotowaniu i obsadzeniu wojskami OT mogą stanowić kluczowe punkty to: DŹWIRZYNO, NOWOGARDEK, KĘDRZYNO, BŁOTNICA, MOROWO, SIEMYŚL, NIEMIERZE, STARY BOREK są miejscowościami o zwartej zabudowie, ogniotrwałej, betonowo – ceglonej. Ich położenie zawęża działanie przeciwnika oraz będzie wiązało jego siły. W południowej części pasa przeciwnik może wyjść na kierunek JARKOWA lub DROZDOWA zatem kolejnym punktem kluczowym będzie utrzymanie rejonu BIAŁOKURY – kol. SIEMYŚL – kol. BIAŁOKURY.

Kierunek pomocniczy – jako kierunek pomocniczy działania przeciwnika przyjęto CHARZYNO – KARLINO. Po uchwyceniu rejonu STAREGO BORKA przeciwnik może wprowadzić swoje siły w pasie o szerokości około 3 km. Pas ten zapewni mu wykonanie skrytego manewru dzięki wysokim lasom sosnowym a ukształtowanie terenu umożliwi wprowadzenie sił do brygady i wykonanie uderzenia w kierunku KARLINA i dalej BIAŁOGARDU. Teren w tym pasie jest lekko pofałdowany, zapewniający wgląd na głębokość od 2 do 3,5 km. Z

lewej strony ograniczony jest rz. BŁOTNICĄ. Układ dróg dofrontowych i rokadowych zapewnia sprawny manewr. Utrzymanie kluczowego rejonu GOSCINO uniemożliwi działanie przeciwnika na tym kierunku. Wykorzystanie powodzenia na tym kierunku przez przeciwnika może być wykorzystane do wykonania uderzenia na kierunku USTRONIE MORSKIE – ŚWIELUBIE.

W PASIE ODPOWIEDZIALNOŚCI DOGODNYMI KORYTARZAMI MANEWRU DLA PRZECIWNIKA BĘDĄ:

- a) **MC – 1** – korytarz o szerokości 2 km RADZIKOWO – BUDZISTOWO – przebiegający za lasem sosnowym o dogodnej rzeźbie terenowej, zapewniający utrzymanie wysokiego tempa działania, dla broniących się ułatwia manewr przetrwania wojsk broniących i skuteczne blokowanie przeciwnika na tym kierunku. Wyjście wojsk broniących na tym kierunku do działań zaczepnych może stanowić zaskoczenie dla przeciwnika, który osiągnął powodzenie na kierunku USTRONIE MORSKIE – ŚWIĘTOLUBIE;
- b) **MC – 2** - korytarz o szerokości 2 km NIEMIERZE – CHARZYNO – przebiegający między lasami, o dogodnej rzeźbie terenowej umożliwi przeciwnikowi wprowadzenie wojsk na kierunku pomocniczym CHARZYNO – KARLINO. Utrzymanie tego korytarza przez broniących uniemożliwi przeciwnikowi wykonanie uderzenia na kierunku pomocniczym;
- c) **MC – 3** – korytarz o szerokości 2 – 3 km KĘDRZYNO – DARŻEWO- przebiegający na płn. od lasu ŚWIECIE i lasami trzebiatowskimi o równinnej rzeźbie i układzie dróg dogodnym do wykonania skrytego manewru. Dla broniących – utrzymanie KĘDRZYNA i mostu stanowić będzie kluczowy punkt zapobiegający rozprzestrzenianiu się przeciwnika w głębi obrony i wyjścia na kierunku TRZEBIATOWA i STARGARDU SZCZECIŃSKIEGO.

KIERUNKI, REJONY, RUBIEŻE AKTYWNE I PASYWNE

- a) **Pasywne** - należy do nich zaliczyć: płn. zach. pas działania broniących się tj. na wysokości J. RĘDZIKOWO i rozległych torfowisk na południe oraz starego koryta rz. DĘBOSZNICA, LNIANKA – teren ten jest bardzo trudno dostępny i nie dostępny do działań przeciwnika, dla broniących stanowi udogodnienie, gdyż wystarczy organizować tam działania dozorujące i patrolujące, przy wykorzystaniu węzłów zapór i niszczeń teren ten jest klasyfikowany jako nie dostępny (NO GO). Drugim kierunkiem pasywnym jest: KOŁOBREG – PRZECMINO – blokowany przez wojska OT. Kolejnym kierunkiem jest: DŹWIRZYNO – DRZONOWO – ze względu na charakterystykę wybrzeża morskiego, którego wysokość w tym miejscu sięga do 8 – 11 m., oraz występowanie prakoryta rz. DĘBOSZANKA;
- b) **Aktywne** – zostały scharakteryzowane w pkt. 2 i 3.

Obiekty zapewniające swobodę działań

Do obiektów zapewniających zachowanie swobody działań należy zaliczyć:

-utrzymanie mostów i miejsc dogodnych do forsowania,(GRZYBOWO, STARY BOREK, NOWOGARDEK, GŁĄB, MOROWO, ZIELENIEWO, BŁOTNICA, SIEMYŚL);

- miejscowości kluczowych obsadzonych wojskami OT,
- utrzymanie dróg dofrontowych (DŹWIRZYNO – JARKOWO, KOŁOBRZEG – SIEMYŚL) i rokadowych (DŹWIRZYNO – KOŁOBRZEG, NOWOGARDEK – ZIELENIEWO, GŁĄB – BŁOTNICA, KĘDRZYNO – GOSCINO, MOROWO – SIEMYŚL) w tym także przygotowanie odcinków dróg do zniszczenia;
 - organizacja węzłów zapór i niszczeń na rz. BŁOTNICA, torfowisku na pld. Od DŹWIRZYNA oraz na WIELKIM ROWIE, DĘBOSZANCE i wybrzeżu BAŁTYKU, Blokowanie rejonu ZIELENIEWO i ukierunkowanie przeciwnika na PRZEĆMINO – BŁOTNICA;
 - lokowanie kierunku KĘDRZYNO – SIEMIDARŻNO i CHARZYNO – KARLINO, DRZONOWO – GORZYSŁAW;
 - niszczenie przeciwnika na podejściach do desantowania w celu zadania maksymalnych strat przed rozpoczęciem wysadzania desantu na rubieży; wsch. DŹWIRZYNO – KOSTRZEWO.

CZEŚĆ OPISOWA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA TERENU W REJONIE ODPOWIEDZIALNOŚCI.

1. Wzniesienia terenowe i sieć wodna.

a) wzniesienia terenowe.

Teren w rejonie zainteresowania jest terenem równinnym. Na północy odcinek KOŁOBRZEG – MRZEŻYNO posiada uregulowany brzeg, gdzie szeroka plaża (ok. 20m) przechodzi w łagodne wydmy piaszczyste, które tworzą liczne wzgórza o wysokości nie przekraczającej 10m. Wał piaszczysty posiada szerokość 10 – 15m i wysokość 5 – 12m. Dalej na południe, tuż za pasem linii brzegowej, teren znacznie obniża się, jest zabagniony pocięty rowami melioracyjnymi. W głąb lądu w odległości około 4km od linii brzegowej teren zaczyna się wznosić, by 16-18km od linii brzegowej osiągnąć wysokość około 60 – 70 m n.p.m.

b) sieć wodna.

Do głównych rzek przepływających w rejonie należą:

PARSEŃTA – rzeka, której kierunek spływu na odcinku ZĄBROWO /4094/ -ZIELENIEWO /3602/ jest północno – wschodni; od ZIELENIEWA do ujścia rzeki północny.

W dolnym biegu szerokość rzeki wynosi ok. 40m, głębokość ok. 1,7m, prędkość nurtu wynosi ok. 0,6 m/s, dno piaszczyste. W rejonie ZĄBROWA dane te są następujące: szerokość – ok. 20m, głębokość – ok. 2,5m, prędkość nurtu – ok. 0,6m, dno piaszczyste.

REGA – rzeka płynąca na zachodzie rejonu zainteresowania o kierunku spływu północnym, szerokości - ok. 20 – 25m, głębokości - ok. 1,7 – 2 m, prędkości nurtu - ok. 0,2 – 0,3 m/s.

Charakterystyczną cechą obu tych rzek jest tworzenie meandrów na całej ich długości spływu.

Pomiędzy PARSEŃTĄ a REGĄ teren poprzecinany jest gęstą siecią rowów melioracyjnych oraz innych cieków wodnych szerokości dochodzącej nawet do kilku metrów.

W części zachodniej odcinka KOŁOBRZEG – MRZEŻYNO znajduje się jezioro **RESKO PRZYMORSKIE** połączone z morzem, o szerokości ok. 4 km i głębokości ok. 5 m.

2. Grunty.

W rejonie występują trzy zasadnicze rodzaje gruntów: piaszczyste, gliniaste i torfy. Grunty piaszczyste występują głównie w pasie brzegowym tworząc wał piaszczysty. Torfy występują za wąskim pasem wału piaszczystego na całej szerokości odcinka tworząc pas o szerokości ok. 6 km, oraz w dolinie rzeki Regi. W pozostałej części obszaru występują gleby gliniaste.

3. Wegetacja roślin.

a) obszary leśne.

Lasy zajmują niewielką część obszaru. Na północy wzdłuż całej linii brzegowej rozciąga się pas zalesiony o szerokości dochodzącej do kilkuset metrów. Drzewostan składa się głównie z sosny. Wysokość drzew dochodzi do ok. 15m, średnica pnia – ok. 20 cm, odległość między drzewami wynosi 3 – 6m.

W głąb lądu istnieją dwa obszary zalesione:

- w rejonie póln. CHARZYNO, las o szerokości 6 km, głębokości 2 km. Drzewostan składający się z sosny o wysokości ok. 18 m, średnicy pnia ok. 22 cm i odległości między drzewami ok. 3 m.
- w rejonie zach. Świecie Kołobrzeskie las o powierzchni ok. 8 km kw. i zach. TRZEBIATÓW, las o powierzchni 6 km kw. (charakterystyki drzewostanów jak wyżej).

3. Infrastruktura.

a) sieć drogowa.

Sieć drogowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta, jednak w ukierunkowaniu dróg przeważa kierunek równoleżnikowy. Główne drogi w tym rejonie to:

- KOŁOBRZEG – DŹWIRZYNO – MRZEŻYNO – droga betonowa o szerokości 6–10m;
- KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW – droga bitumiczna o szerokości jezdni 5 m i szerokości korony 8 m . Obydwie te drogi są ukierunkowane równoleżnikowo;
- KOŁOBRZEG – GOŚCINO – WARTKOWO – droga bitumiczna o szerokości jezdni 5m i szerokości korony 7 m (droga o kierunku południkowym);
- MRZEŻYNO - TRZEBIATÓW – GRYFICE – droga bitumiczna o szerokości jezdni 6m i szerokości korony 8 m (droga o kierunku południkowym).

b) mosty.

Do najważniejszych mostów w rejonie należą:

- na rzece PARSEĆCIE – most żelbetonowy w m. KOŁOBRZEG (długość - 25, 2m; szerokość - 13,1m; nośność – 30t);
- na rzece PARSEĆCIE – most żelbetonowy w m. ZĄBROWO (długość - 8,9m, szerokość - 7,2m, nośność – 20t);
- na rzece STARA REGA – most stalowy w m. DŹWIRZYNO (długość - 30m, szerokość – 4,5m, nośność – 30t);
- na rzece REGA – most żelbetonowy w m. MRZEŻYNO (długość - 79m, szerokość – 4,5m, nośność – 60t);
- na rzece REGA – most żelbetonowy w m. MRZEŻYNO (długość - 7, 1m, szerokość - 6,1m, nośność – 50t),
- na rzece BŁOTNICA – most żelbetonowy w m. BŁOTNICA (długość - 6m, szerokość - 10m, nośność – 15t),
- na rzece ŁUZANKA – most żelbetonowy w m. KĘDRZYNO (długość – 15,5m, szerokość - 10m, nośność – 30t).

c) tereny zurbanizowane.

Jedynym terenem zurbanizowanym w rejonie jest KOŁOBRZEG. Miasto o powierzchni ok. 10km kw. i liczbie mieszkańców ok. 30 tys. W ujściu rzeki PARSETY – port handlowy. Około 8 km na zachód od KOŁOBRZEGU leży nadmorska wieś wypoczynkowa DŹWIRZYNO o długości około 2 km.

d) koleje.

Jedyną linią kolejową w tym rejonie jest linia KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW – GOLENIÓW. Jest to linia jednotorowa, zelektryfikowana, biegnąca w kierunku południowo – zachodnim na wale o wysokości 3 – 6 m.

e) porty.

Port KOŁOBRZEG – obejmuje obudowane nabrzeże rzeki PARSETY, jako główny kanał oraz 3 baseny; jachtowy, remontowy i rybacki. Przeciętna głębokość basenów wynosi 4 – 5 m. Reda portu posiada dogodne kotwiczowisko o głębokości 5 – 6 m.

Port kołobrzescki posiada odpowiednie warunki do bazowania małych okrętów (m.in. posiada duże ilości zbiorników paliw płynnych i magazynów).

Około 16 km na zachód od Kołobrzegu w ujściu rzeki REGI znajduje się port rybacki MRZEŻYNO, posiadający możliwość przyjmowania łodzi o długości do 10 m.

f) lotniska.

Na wschód od KOŁOBRZEGU w odległości około 6 km, w m. BAGICZ, znajduje się nieużywane lotnisko wojskowe z jednym pasem startowym o długości około 2 km.

g) elektrownie i linie energetyczne.

W rejonie przebiegają następujące napowietrzne linie energetyczne:

- linia energetyczna 60kV – KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW, wysokość słupów 18m.

- linia energetyczna 60kV – TRZEBIATÓW – GOŚCINO - BIAŁOGARD, wysokość słupów 18m.

ZACHOWANIE ZDOLNOŚCI DO TWORZENIA, UTRZYMANIA I WYKORZYSTANIA PRZEWAGI

Najdogodniejsze warunki do uzyskania przewagi nad przeciwnikiem usiłującym dokonać desantu z morza wystąpią w chwili jego zbliżania się do brzegu, gdy będzie znajdował się on na środkach desantowych i nie będzie w stanie w pełni oddziaływać wszystkimi posiadanymi środkami na nasze pododdziały. W celu wytworzenia przewagi nad desantującymi się z morza siłami przeciwnika celowym jest rozbudowanie pierwszej pozycji obrony jak najbliżej brzegu tak aby mieć możliwość bezpośredniego oddziaływania ogniem na przeciwnika znajdującego się jeszcze na wodzie. Po ocenie terenu w pasie przybrzeżnym nasuwa się wniosek, że główny wysiłek obrony wskazanym jest skupić w centrum pasa odpowiedzialności brygady pomiędzy wieżą obserwacyjną na zach. KOSTRZEWO (0432) a domem wypoczynkowym na wsch. od DŹWIRZYNA (0428). Brzeg w tym rejonie jest najbardziej dogodny do desantowania. Wysokość wydm waha się od 3 do 7 m. Ukształtowanie terenu pozwala na swobodne wejście przeciwnika na ok. 2 – 3 km w głąb lądu, a droga rokadowa KOŁOBRZEG – MRZEŻYNO, biegnąca w odległości od 50 m. do 1 km od brzegu pozwala przeciwnikowi na manewr siłami w kierunku skrzydeł. Na lewo od podanego pasa lądowanie przeciwnikowi uniemożliwia pas lasu bezpośrednio przy brzegu oraz Jez. RESKO PRZY-MORSKIE blokujące dostęp przeciwnika w głąb lądu. Rozciągające się na wsch. od jeziora gęsta sieć cieków wodnych, również praktycznie uniemożliwia prowadzenie natarcia. Na prawym skrzydle pasa odpowiedzialności w rej. m. KOSTRZEWO lądowanie jest utrudnione z powodu lasu porastającego brzeg oraz sieci cieków wodnych w głębi lądu. W pasie odpowiedzialności brygady występuje więc ok. 4 km brzegu dogodnego do lądowania. Pozwala to na duże skupienie ognia przez bataliony obsadzające pierwszą pozycję. Artylerię celowym jest rozmieścić na południe od lasu na zachód od GRZYBOWA (0228) lub lasu na zachód od KRZEŚCIENKA (0232) to znaczy w odległości ok. 1.5 km od brzegu. Takie rozmieszczenie artylerii gwarantuje maskowanie jej stanowisk ogniowych i oddziaływanie na przeciwnika na odległość ok. 12 – 13 km w głąb morza. Dodatkowym argumentem pozwalającym na uzyskanie przewagi nad przeciwnikiem jest wspomniana już droga KOŁOBRZEG – MRZEŻYNO. Droga ta ze względu na dobre warunki maskowania uniemożliwiający obserwację ruchu na niej z morza oraz położenie, praktycznie przy samym brzegu stwarza bardzo dobre warunki do manewru i przesunięcia sił na zagrożone kierunki.

W przypadku włamania się przeciwnika w głąb lądu natarcie jego będzie kanalizowane poprzez bagna i gęstą sieć cieków wodnych w rejonie płd. – wsch. DŹWIRZYNO i płd. – zach. RADZIKOWO w kierunku GRZYBOWO – STARY BOREK. Kolejną dogodną rubieżą obronną dla uzyskania nad nim przewagi jest rubież rzek : WIELKI RÓW – BŁOTNICA. Podmokły teren wokół tych rzek i gęsta sieć cieków utrudni mu w znacznym stopniu możliwość manewru, forsowania tych przeszkód i rozwinięcia natarcia. Opanowanie i utrzymanie rubieży tych rzek pozwala na efektywne oddziaływanie ogniem na przeciwnika, w tym również na jego skrzydła, znajdującego się w otwartym terenie i zmuszonego do poszukiwania przepraw na tych przeszkodach. Aby jednak w pełni wykorzystać walory tej naturalnej rubieży obronnej koniecznym jest utrzymanie kluczowych węzłów drogowych w RADZIKOWIE (0446), SOFIJANCE(0026), NOWOGARDKU (0028), oraz mostów w SOFIJANCE, NOWOGARDKU i płd. ZIELENIEWO(0036). W wypadku niemożliwości utrzymania tych mostów winny one zostać zniszczone. Utrzymanie ww węzłów drogowych i przepraw uniemożliwi przeciwnikowi rozwinięcie natarcia w kierunku wschodnim na KOŁOBRZEG, a także nie pozwoli mu na obejście naszych pozycji, gdyż w tym przypadku nasze prawe skrzydło

będzie zabezpieczone poprzez rz. PARSEŃTĘ, natomiast lewe poprzez J.RESKO PRZYMORSKIE.

Czynnikiem ułatwiającym organizację obrony na tej rubieży i umożliwiającym szybką reakcję na działanie przeciwnika są drogi rokadowe ZIELENIEWO – TRZEBIATÓW i GOŚCINO – GŁĄB oddalone od rz. WIELKI RÓW od 2 do 8 km i posiadające szereg odgałęzień prowadzących w kierunku frontu. Konieczność forsowania przeszkody wodnej może skłonić przeciwnika do wysadzenia desantów powietrznych lub śmigłowcowych w celu związania naszych sił, a tym samym umożliwienia pokonania rzek. Sytuacja taka zmusza do zorganizowania silnego i mobilnego odwodu przeciwdesantowego. Odwód ten winien zostać rozmieszczony w rejonie BYSZEWO(9232) – NIEŻYŃ(9236). Gęsta sieć dróg, zarówno rokadowych i dofrontowych, w tym rejonie oraz położenie go w centrum pasa odpowiedzialności brygady pozwala na szybkie przeciwdziałanie desantom przeciwnika wysadzonym w jakimkolwiek rejonie pasa odpowiedzialności. Organizując obronę na rubieży ww rzek należy zwrócić uwagę na kompleks leśny rozciągający się wzdłuż rz. PARSEŃTY na północ od CHARZYNA(9636). Kompleks ten umożliwia przeciwnikowi skryte forsowanie rz. PARSEŃTY i wyjście na tyły broniących się pododdziałów. Z tego też powodu koniecznym jest zorganizowanie dozoru rzeki na odcinku prowadzącym przez las oraz obsadzenie lub zniszczenie mostu w ZAMBROWIE(9640). Niezbędnym jest również zawał, niszczeń i zasadzek w lesie. W wypadku przełamania przez przeciwnika obrony na przeszkodzie wodnej i pokonania lasu pñ. CHARZYNO znajdzie się on w terenie otwartym, o gęstej sieci dróg, dogodnym do rozwinięcia natarcia. Dlatego też aby opóźnić jego natarcie niezbędnym jest zniszczenie mostów na rz. BŁOTNICA głównie w NIEŻYŃNIE, NIEMIERZU, BŁOTNICY. Opóźnienie spowodowane koniecznością pokonania kolejnej przeszkody wodnej powinno dać czas pododdziałom na wycofanie się i organizację kolejnej rubieży obrony. Rubieżą zapewniającą uzyskanie przewagi nad przeciwnikiem nacierającym w odkrytym terenie jest rubież wzgórz rozciągających się na południe od drogi GOŚCINO – KĘDRZYNO. Są to wzgórza o wysokości od 35 do ponad 70 m. Opanowanie tych wzgórz pozwala na wgląd w teren do odległości kilku kilometrów oraz skuteczne oddziaływanie ogniowe (w granicach maksymalnych zasięgów rażenia środków ogniowych) przeciwnika znajdującego się w otwartym terenie i dodatkowo zmuszonego do pokonywania licznych przeszkód wodnych. Przy organizacji obrony na tej rubieży należy przewidzieć obronę lub zniszczenie głównych węzłów komunikacyjnych takich jak: CHARZYNO, GOŚCINO, NIEŻYŃ, BYSZEWO, GŁĄB. Sytuacja ta zmusi przeciwnika do pokonywania terenu na przełaj, znacznie opóźniając jego natarcie i pozwalając skuteczniej oddziaływać na niego ogniem.

ZACHOWANIE SWOBODY I CIĄGŁOŚCI DZIAŁAŃ (MANEWRU)

12 BPanc posiada rejon odpowiedzialności trudny do obrony. Związane jest to z dogodnym rejonem do desantowania dla wojsk przeciwnika pomiędzy KOŁOBRZEGIEM a DŻWIRZYNEM. Dlatego bardzo ważnym będzie dla 12 BPanc utrzymanie dróg rokadowych między innymi:

- KOŁOBRZEG – ROGOWO;
- KOŁOBRZEG - TRZEBIATÓW;
- KOŁOBRZEG - NOWOGARDEK;
- GOŚCINO - GOŁAŃCZ POMORSKA.

Oraz dróg do frontowych :

KOŁOBRZEG – GOŚCINO.

Analizując mapę rejonu odpowiedzialności 12BPanc można zauważyć, że lepiej rozwiniętą sieć dróg posiada wschodnia część rejonu odpowiedzialności tej brygady. Wymieniona sieć dróg jest o nawierzchni bitumicznej co umożliwia szybkość manewru na zagrożone kierunki działania przez przeciwnika. Nie można zapominać także o gęstej sieci dróg gruntowych które można wykorzystywać w sprzyjających warunkach (suche lato, jesień itp.) do zachowania swobody manewru. Jeżeli chodzi natomiast o pokonywanie tego terenu na przełaj jest to prawie niemożliwe. Spowodowane jest to terenem który jest tu podmokły oraz dużą ilością rowów melioracyjnych.

Duże utrudnienie stwarzają także rzeki: PARSETA, DĘBOSZNICA, BŁOTNICA o brzegach zabagnionych z dużą ilością rozlewisk. Mosty występujące na tych rzekach są żelbetonowe o nośności od 15-30 ton.

15 tonowe mosty znajdują się w miejscowościach:

DZWIRZYNO, GRZYBOWO, SOFIJANKA, NOWOGARDEK, BŁOTNICA, NIEMIERZE, NIEŻYN.

20 tonowe mosty- SIEMYŚL;

30 tonowe mosty:-ZIELENIEWO, SARBIA.

W rejonie odpowiedzialności naszej Brygady istnieje bardzo słaba sieć kolejowa. Istnieje tu jeden tor kolejowy pomiędzy KOŁOBRZEGIEM a TRZEBIATOWEM. Zniszczenie go praktycznie sparaliżuje ruch kolejowy między tymi miejscowościami co może mieć istotny wpływ na tym kierunku na zachowanie swobody działania.

Większe miejscowości są tu jednocześnie dużymi węzłami drogowymi np.: SOFIJANKA, BŁOTNICA, SARBIA, GŁĄB, BYSZEWO, MOROWO.

Rozmieszczenie w nich odpowiednich sił będzie pozwalało na zamykanie przeciwnikowi możliwości manewru, a Brygadzie pozwoli jednocześnie na swobodę działania. I odwrotnie, utrata tych miejscowości będzie niosła za sobą utrudnione możliwości manewru naszych wojsk. Utrzymanie tych miejscowości będzie „kluczem” dla naszej obrony. Utrata miejscowości takich jak BŁOTNICA i SARBIA może naszym wojskom uniemożliwić wycofanie się.

Kompleksy leśne występujące w rejonie odpowiedzialności naszej Brygady nie są duże. Większe z nich występują wzdłuż brzegu morskiego od ROGOWA do GRZYBOWA, na północ od CHARZYNO oraz na zachód od SWIECIE KOŁOBRZESKIE. Te obszary leśne nie będą miały istotnego znaczenia dla utrudnienia manewru przeciwnikowi ze względu na powierzchnie oraz występującą tu dobrą sieć dróg.

W celu zachowania swobody działania ważną rolę będzie odgrywało przyjęcie określonego ugrupowania bojowego. Nie można tu także pominąć określonego systemu ognia czołgów, BWP oraz środków artyleryjskich, systemu rozpoznania, łączności oraz współdziałania z OT (którego zadaniem powinno być utrzymanie i ochrona mostów, działania przeciwdywersyjne oraz przeciwdesantowe).

Swoboda działań będzie wynikiem utrzymania dróg – szczególnie rokadowych oraz kompilacja ugrupowania bojowego opartego na usamodzielnionych (maksymalnie) pododdziałach (najlepiej gdyby były to bardzo mobilne pododdziały o stosunkowo wysokiej wartości bojowej).

ANALIZA I OCENA KIERUNKÓW (REJONÓW, RUBIEŻY) W ASPEKCIE POGŁĘBIANIA OBRONY, NARASTANIA OPORU ORAZ ZMIANY KIERUNKU GŁÓWNEGO WYSIŁKU

Rejon odpowiedzialności 12Bpanc na kierunku głównego wysiłku w obronie przeciwdesantowej ma szerokość około 14 km, z tego 6 km terenu desantowo-dostępnego. Z postawionego zadania wynika, że przełożony liczy się z desantem przeciwnika właśnie w tym rejonie.

Warunki terenowe pozwalają na rozbudowę elementów systemu obrony w bezpośredniej bliskości plaży. Jest to uzasadnione następującymi przesłankami:

- teren bezpośrednio przylegający do plaży jest gęsto zabudowany i pokryty siecią dróg (szosa ROGOWO – DZWIRZYNO – GRZYBOWO – RADZIKOWO – KOŁOBRZEG i drogi gruntowe). Umożliwia to rozbudowę tymczasowych stanowisk ogniowych i manewr sił;
- zbliżenie stanowisk do plaży pozwoli na rażenie podchodzących sił desantu na maksymalnych zasięgach rażenia środków ogniowych. Na przykład okręty desantowe podchodzące z prędkością 15w będą w zasięgu ognia das przez około 35min;
- sieć dróg i odpowiednio wcześniej przygotowane stanowiska ogniowe pozwolą na wykonywanie manewrów i wychodzenie spod uderzeń ogniowych;
- warunki obserwacji w kierunku morza z wykorzystaniem budynków, wież Straży Granicznej, czy też systemu obserwacji wzrokowo- technicznej Marynarki Wojennej pozwoli na prowadzenie rozpoznania na odległość ponad 20km.

Teren dostępny do desantu to odcinek pñ. GRZYBOWO – zach. ujście rz. PARSETA posiada małą ilość naturalnych wyjść z plaży, co pozwoli przeciwnika, który za pasem wydm i szosą nadmorską napotka teren podmokły poprzecinany siecią kanałów melioracyjnych. Osią jego dalszego ruchu będą drogi GRZYBOWO – STARY BOREK i KORZYŚCIENKO – KORZYSTNO. Blokowanie tych dróg uniemożliwi (utrudni) manewr i wyjście na teren czołgodostępny na południe od szosy GOŁAŃCZ POMORSKA – BŁOTNICA – KOŁOBRZEG. Dlatego liczyć się należy ze zmianą kierunku natarcia i uderzeniem przeciwnika w kierunku RADZIKOWO – BUDZISTOWO – DYGOWO. Wynika stąd, że w wypadku uzyskania przez przeciwnika powodzenia na plaży należy blokować jego ruch organizując kolejną pozycję obrony wzdłuż nasypu linii kolejowej KOŁOBRZEG - TRZEBIATÓW lub na linii GŁOWASZCZEWO – NOWOGARDEK – KORZYSTNO – ZIELENIEWO z wykorzystaniem cieków wodnych STRÓŻKA i WIELKI RÓW.

Kolejnymi obiektami, których utrzymanie pozwoli pogłębić obronę są:

- rejon BŁOTNICY – przesmyk pomiędzy największym w tym rejonie kompleksem leśnym, a bagnami w rejonie kol. DRŻONOWO;
- węzeł dróg DRŻONOWO.

Ostatnią rubieżą umożliwiającą zatrzymanie przeciwnika jest linia drogi CHARZYNO – NIEŻYN – SIEMYŚL – BIAŁOKURY – ŚWIECIE KOŁOBRZESKIE.

Jednak należy podkreślić, że wszelkie działania w głębi rejonu odpowiedzialności poza pasem 2-3km od plaży będą świadczyły o niewykonaniu zadania. Prowadzenie działań obronnych na kierunku głównego wysiłku operacji przeciwdesantowej. Jak wspomniałem na wstępie warunki terenowe umożliwiają wykorzystanie potencjału bojowego brygady do niedopuszczenia do wylądowania przeciwnika na brzegu lub ewentualnie do zniszczenia go na plaży. Istnieją wręcz idealne warunki do niszczenia przeciwnika przed wyokrętowaniem wykorzystując organiczną artylerię (12 das) jak również 90 czołgowych armat 125mm strzelających bądź to z zakrytych stanowisk bądź ogniem na wprost na maksymalnych zasięgach rażenia.

Pozwolenie przeciwnikowi na wylądowanie i umocnienie się na brzegu będzie równoważne z tym, że brygada będzie musiała być użyta do jego blokowania lub zepchnięcia z brzegu. Za tym, że przełożony oczekuje od 12BPanc odrzucenia desantu przemawia fakt, że otrzymała ona stosunkowo wąski rejon odpowiedzialności i silne wzmocnienie jednostkami OT.

CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW KLUCZOWYCH

Do obiektów kluczowych w rejonie odpowiedzialności 12BPanc zaliczyć należy – Kołobrzeg. Port Kołobrzeg znajdujący się na prawym skraju pasa odpowiedzialności 12 BPanc przystosowany jest do przyjmowania małych i średnich okrętów. Opanowanie go przez przeciwnika mogłoby poważnie ułatwić mu wysadzenie desantu i uzyskanie powodzenia działań w głębi lądu. Ponadto posiada on dużą ilość zbiorników paliw płynnych i magazynów co stwarza dogodne warunki do bazowania małych okrętów. Należy podkreślić, że naturalne warunki w rejonie portu nie sprzyjają organizacji jego obrony. Port położony jest nad otwartym morzem, nie ma osłoniętej redy, na podejściu do portu mogą działać okręty przeciwnika. Niski brzeg ogranicza zasięg obserwacji celów nawodnych.

Pozostałe miejscowości nadmorskie takie jak: GRZYBOWO, DŹWIRZYNO czy też ROGOWO posiadają zabudowę murowaną i mogą być wykorzystane jako punkty oporu w systemie pierwszej pozycji obrony.

Innym rejonem kluczowym będzie rejon: GRZYBOWO, KOŁOBRZEG, STARY BOREK. Rejon ten stanowił będzie dla przeciwnika swoisty przyczółek, opanowanie i utrzymanie którego pozwoli mu na stworzenie warunków do desantowania większej ilości sił oraz kontynuowania natarcia w głąb lądu. Z oceny tego terenu wynika, że stwarza on najdogodniejsze warunki do wysadzenia desantu przez przeciwnika w pasie odpowiedzialności 12 BPanc i uzyskania przez niego powodzenia oraz możliwości wprowadzenia kolejnych sił.

Kolejnymi obiektami kluczowymi będą drogi:

KOŁOBRZEG – DŹWIRZYNO – MRZEŻYNO droga betonowa o szerokości 6 – 10 m ;

KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW droga bitumiczna o szerokości jezdni 5 – 8 m.

Obie te drogi są ukierunkowane rokadowo w stosunku do przewidywanej linii frontu. Mają one ogromne znaczenie dla wojsk planujących obronę, a to ze względu na możliwość uzupełniania wojsk będących na pierwszej pozycji obrony oraz wykonywania po nich manewru wojskami. Są one również dogodnymi rubieżami do zorganizowania obrony.

Drogi:

KOŁOBRZEG – GOŚCINO droga bitumiczna o szerokości jezdni 5 – 7 m;

BŁOTNICA – BYSZEWO – MOROWO droga bitumiczna o szerokości jezdni 4 – 8 m.

Obie te drogi ukierunkowane są dofrontowo. Mają one znaczenie podczas zmiany stanowisk przez pododdziały znajdujące się na pierwszej pozycji obrony oraz pododdziały artylerii.

Natomiast opanowanie przez przeciwnika tych dróg umożliwi mu swobodne poruszanie się w kierunku wschód - zachód (zachód - wschód), a także dalszy manewr w kierunku południowym.

Kolejnym rejonem kluczowym jest rejon: BYSZEWO, NIEŻYN, GOŚCINO opanowanie tego rejonu pozwoli przeciwnikowi działać w kilku kierunkach (na południe, na wschód i na zachód), a przez to rozprzestrzeniać się w głąb i w stronę skrzydeł, potęgować uderzenie. Obrońcom zaś utrzymanie tego rejonu umożliwi kontrolę manewru przeciwnika, kanalizowanie jego ruchu oraz stworzy warunki do rozbicia nacierających sił poprzez zorganizowanie działań zaczepnych.

Obiektami kluczowymi są również rubieże rzek: PARSEŃTA, BŁOTNICA, STRÓŻKA, DĘBOSZNICA utrzymanie których umożliwi oddziaływanie na przeciwnika, który będzie zmuszony do pokonania ww przeszkód wodnych co może w znaczny sposób utrudnić mu prowadzenie działań na większą skalę.

Teren w ich pobliżu jest podmokły oraz pocięty licznymi kanałami i rowami, co w znacznym stopniu utrudni przeciwnikowi manewr, a broniącemu pozwoli mniejszymi siłami kontrolować znaczną część rejonu odpowiedzialności.

Zasadnicze znaczenie w tym rejonie będą miały również liczne mosty, jako obiekty - wręcz warunkujące przemieszczanie, przede wszystkim w kierunku północ - południe. Do najważniejszych mostów w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc należą :

- most żelbetonowy w m. Kołobrzeg na rzece Parseńcie - długość 25.2 m, szerokość - 13.1 m, nośność - 30 t;
- most żelbetonowy w m. Ząbrowo na rzece Parseńcie - długość 8.9 m, szerokość - 7.2 m, nośność - 20 t;
- most stalowy w m. Dźwirzyno na rzece Stara Rega - długość 30.0 m, szerokość - 4.5 m, nośność - 30 t;
- most żelbetonowy w m. Błotnica na rzece Błotnica - długość 6.0 m, szerokość - 10.0 m, nośność - 15 t.; most żelbetonowy w m. Kędrzyno na rzece Łuzanka - długość 15,5 m, szerokość - 10.0 m, nośność - 30 t.

W rejonie odpowiedzialności brygady występuje słabe zalesienie. Mimo to lasy występujące na tym terenie będą ukierunkowywać działania zarówno wojsk własnych jak i przeciwnika. Największe skupiska leśne, które mogą mieć wpływ na charakter prowadzenia działań przez wojska własne występują w następujących rejonach:

- wschodnia część rejonu odpowiedzialności - BŁOTNICA, BOGUCINO, PUSTARY - las sosnowy o powierzchni 4 km, średnia wysokość drzew wynosi 18 m, grubość pnia 0,22m, średnia odległość między drzewami 3 m.
- południowo - wschodnia część rejonu odpowiedzialności - PŁAWĘCINO, GOŚCINO, GÓRA ŁYSICA - las mieszany o powierzchni 3 km, średnia wysokość drzew wynosi 18 m, grubość pnia 0,22m, średnia odległość między drzewami 3 m.
- południowo - zachodnia część rejonu odpowiedzialności - DARGOSŁAW, GOŚŁAW, PODLEŚNIKI - las mieszany o powierzchni 2 km, średnia wysokość drzew wynosi 29 m, grubość pnia 0,38m, średnia odległość między drzewami 6 m.

PRZECIWDZIAŁANIE WYSOKIEMU TEMPU PROWADZENIA NATARCIA PRZEZ PRZECIWNIKA ORAZ UŻYCIU PRZEZ NIEGO SIŁ W WYMIARZE POWIETRZNYM I LĄDOWYM

Przeciwdziałanie wysokiemu tempu prowadzenia natarcia przez przeciwnika w obszarze odpowiedzialności 12 BPanc będzie utrzymywanie południowej rubieży torfowiska NOWOGARDEK – STARY BOREK następnie wzdłuż WIELKIEGO ROWU. Torfowisko znajduje się w obniżeniu terenowym ograniczonym od wschodu PARSEȚĄ a od zachodu ŁUZANKĄ oraz jeziorem RESKO PRZYMORSKIE.

W wymiarze powietrznym przeciwnik będzie starał się opanować kluczowe węzły dróg:

- NOWOGARDEK;
- DRZONOWO;
- NIEŻYN.

oraz mosty:

- na PARSECIE w rejonie PUSTARY;
- na drodze BARDY – POBŁOCIE WIELKIE;
- na drodze WRZOSOWO – KŁOPOTOWO;
- w KARLINIE.

Należy w rejonie PIOTRKOWICE, KARLINO, LUBKOWICE utrzymywać odwód przeciwdesantowy, który pozwoli na niedopuszczenie do panowania lub utrzymania tych przepraw przez desanty przeciwnika.

Utrzymanie rubieży rzeki DĘBOSZNICA również utrudni przeciwnikowi zachowanie wysokiego tempa natarcia. Jest to dogodny teren do obrony, gdzie można wykorzystać ogień na wprost na maksymalnych odległościach. Rejon ten od wschodu ograniczony jest zabagnionym lasem oraz rzeką BŁOTNICĄ, od zachodu i południa rzeką DĘBOSZNICĄ.

Na wschód od KOŁOBRZEGU naturalną rubieżą utrzymanie której będzie przeciwdziałać uzyskaniu wysokiego tempa natarcia przez przeciwnika jest rubież rzeki PARSEȚY i PYSZNICY tworząc naturalny worek ogniowy. Ponadto w rejonie tym przebiega linia kolejowa KARLINO – KOŁOBRZEG, w dużej części na nasypach o wysokości do 7 m.

WSPÓLDZIAŁANIE Z SĄSIADAMI – OSŁONA SKRZYDEŁ

Ważnym problemem związanym z utrzymaniem przez 12 BPanc wyznaczonego rejonu odpowiedzialności będzie właściwe jej współdziałanie z sąsiadami celem odpowiedniego zabezpieczenia (osłona) skrzydeł.

Współdziałanie polegać będzie głównie na prowadzeniu uzgodnionych działań oraz umiejętnym łączeniu i skutecznym wykorzystaniu możliwości oddziałów celem niedopuszczenia do wykonania przez przeciwnika uderzenia na skrzydła i tyły brygady. Decyzje dowódców oddziałów do obrony stanowić będą podstawy współdziałania, które zostaną osiągnięte poprzez podział wysiłków co do zadań, czasu i miejsca działania oraz okazywanie wzajemnej pomocy w sytuacjach trudnych.

Na prawo od 12 BPanc przechodzi do obrony pOT z BUDOWA, a w jego rejonie odpowiedzialności, podporządkowane 12 BPanc bataliony OT w KOŁOBRZEGU i KARLINIE.

Ponieważ współdziałanie z pOT organizowane powinno być na korzyść 12 BPanc, jako oddziału prowadzącego działania obronne na kierunku głównego wysiłku, dowódca brygady powinien zostać zapoznany, przez przedstawicieli terytorialnych organów dowodzenia ze składem i rejonami rozmieszczenia sił OT, szczegółowymi zadaniami jakie realizują, stanem środków bojowych i materiałowych oraz źródłami zaopatrzenia, możliwościami bojowymi, czasem osiągnięcia gotowości do działania oraz czasem i miejscem zameldowania się dowódców podporządkowanych jednostek.

Dowódca brygady po przeanalizowaniu powyższych informacji powinien określić sposób wykorzystania tych wojsk do realizacji własnego celu, uzgodnić kwestie łączności, dowodzenia i współdziałania oraz przedstawić warunki w jakich nastąpi powrót wojsk OP w podporządkowanie szefa W(R) SzW.

Szczegółowe planowanie współdziałania z siłami OT powinno dotyczyć obrony miasta i portu KOŁOBRZEG oraz osłony prawego skrzydła 12 BPanc na linii rozgraniczenia - wzdłuż PARSETY.

Głównymi problemami współdziałania w zakresie obrony KOŁOBRZEGU powinny być:

- dokładne określenie linii rozgraniczenia, z uwzględnieniem odpowiedzialności za poszczególne obiekty, pomiędzy broniącymi miasta 5 i 6 bOT a pododdziałem ze składu 12 BPanc broniącym wybrzeża na zachód od KOŁOBRZEGU;
- ustalenie możliwości i zasad wykorzystania drogi rokadowej KOSZALIN - MRZEŻYNO, głównie na terenach zabudowanych w KOŁOBRZEGU z uwzględnieniem objazdów i przepraw zapasowych w wypadku zniszczenia istniejących mostów stałych na PARSEĆCIE;
- określenie możliwości i okoliczności doraźnego wykorzystania przez 12 BPanc elementów infrastruktury miejskiej będącej w dyspozycji pododdziałów OT w sytuacji zaistnienia konieczności realizacji przez brygadę zadań w rejonie zastrzeżonym - KOŁOBRZEGU;
- szczegółowe zapoznanie się z zasadami funkcjonowania portu morskiego, zakresem wykorzystania go przez marynarkę wojenną, straż graniczną oraz jednostki cywilne a także sposobem ochrony i obrony przez siły OT;
- wypracowanie zasad współdziałania ogniowego ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia artyleryjskiego walki 5 i 6 bOT oraz obrony przeciwlotniczej miasta i portu;
- ustalenie zasad postępowania w przypadku włamania się przeciwnika do miasta, określenie sposobów wspólnego zwalczania desantów powietrznych i morskich na terenie miasta;
- wspólne uzgodnienie i wytypowanie obiektów do zniszczenia oraz rejonów do minowania, szczególnie wzdłuż linii rozgraniczenia;
- ustalenie zakresu wykorzystania przez 12 BPanc infrastruktury logistycznej miasta (szpitale, warsztaty, magazyny MPS, żywnościowe itp.);
- wypracowanie zasad dowodzenia podporządkowanymi pododdziałami OT, określenie zasad przekazywania informacji, sposobów alarmowania, ostrzegania i powiadamiania.

Podstawowymi zagadnieniami związanymi ze współdziałaniem w zakresie osłony prawego skrzydła 12 BPanc na linii rozgraniczenia - rzeka PARSETA powinny być:

- Określenie zasad korzystania z drogi rokadowej MIERZYN - DYGOWO - DĘBOGARD - CHARZYNO oraz drogi KARLINO GOŚCINO - NIEŻYŃ z uwzględnieniem ewentualnych objazdów odcinków przewidywanych do niszczenia;
- ustalenie zasad ochrony oraz określenie warunków ewentualnego niszczenia mostów na PARSEĆCIE w ZĄBROWIE, ŚWIELUBIU, KŁOPOTOWIE i KARLINIE;
- Określenie możliwości przygotowania i utrzymania przepraw w bród w LUBIECHOWIE, MIECHĘCINIE i ZĄBROWIE, w sytuacji zniszczenia przez przeciwnika przepraw stałych;
- wymiana dokładnych informacji i ustaleń na temat zabezpieczenia skrzydeł zaporami inżynieryjnymi, wskazanie granic pól minowych, grup min, węzłów zapór i niszczeń, przejść w zaporach itp.,;
- wypracowanie zasad współdziałania ogniowego i taktycznego w sytuacji konieczności prowadzenia walki w głębi rejonu obrony (przedarcie się nacierającego przeciwnika lub walka z desantem powietrznym) z uwzględnieniem ewentualnych zadań realizowanych przez 12 BPanc poza własnym rejonem odpowiedzialności;

- szczegółowe wypracowanie zadań oraz zasad dowodzenia dla pozostającego w podporządkowaniu 12 BPanc 7 bOT w KARLINIE,
- określenie sposobów utrzymania łączności, wzajemnego przekazywania informacji, alarmowania, ostrzegania i powiadamiania.

Na lewo od 12 BPanc przechodzi do obrony 33 BPanc z TRZEBIATOWA, wzdłuż linii rozgraniczenia ROGOWO - GOSŁAW.

Probleмами współdziałania obu brygad w zakresie osłony skrzydeł powinny być:

- szczegółowe ustalenie przebiegu linii rozgraniczenia, zwłaszcza na południe od jeziora RESKO PRZYMORSKIE z uwzględnieniem odpowiedzialności za KARCINO, SERBĘ i GOSŁAW.

(Naturalną osłonę lewego skrzydła 12 BPanc stanowi na tym odcinku rzeka DĘBOSZNICA);

- określenie zakresu przygotowania, utrzymywania i wykorzystania dróg rokadowych KOŁOBRZEG - DZIWNÓWEK i KARLINO - TRZEBIATÓW z uwzględnieniem ewentualnych objazdów;
- ustalenie zasad ochrony oraz określenie warunków ewentualnego zniszczenia mostów na DĘBOSZNICY w SOFIJANCE, DRZONOWIE, GŁĄBIU i MOROWIE oraz mostu na kanale RESKO w DŹWIRZYNIE;
- wyznaczenie miejsc przygotowania i utrzymania przepraw w bród na DĘBOSZNICY w przypadku zniszczenia przepraw stałych przez przeciwnika;
- wymiana informacji na temat osłony luk i skrzydeł zaporami inżynieryjnymi, miejsc urządzenia węzłów zapór i niszczeń, obiektów przewidzianych do niszczenia i przejść w zaporach;
- określenie możliwości wzajemnego wspierania się w sytuacji konieczności prowadzenia walki w głębi rejonu obrony (przedarcie się przeciwnika lub desant powietrzny), z uwzględnieniem ewentualnego działania w rejonie odpowiedzialności sąsiada;
- wypracowanie zasad sprawnego przekazywania informacji oraz sposobów ostrzegania, alarmowania i powiadamiania.

W całokształcie zagadnień związanych z przygotowaniem obrony przez 12 BPanc współdziałanie z sąsiadami dla osłony skrzydeł odgrywa ważną rolę i obok synchronizacji działań z lotnictwem i marynarką wojenną stanowi niezbędny warunek osiągnięcia zakładanego rezultatu końcowego czyli odparcia uderzeń przeciwnika z morza, niedopuszczenie do wysadzenia desantu oraz utrzymanie nakazanego rejonu.

OCHRONA WOJSK PRZED SKUTKAMI UŻYCIA SYSTEMU RAŻENIA PRZECIWNIIKA (W TYM OCHRONA WOJSK PRZED TOKSYCZNYMI ŚRODKAMI PRZEMYSŁOWYMI)

Ze względu na ukształtowanie terenu oraz jego pokrycie stosowanie systemów uderzeniowych przez przeciwnika będzie miało podstawowe znaczenie dla trwałości elementów systemu operacji obronnej. Możliwość wykonania desantu morskiego powoduje, że oddziały będą rażone również przez pokładowe systemy rażenia okrętów wojennych przeciwnika. Ze względu na charakter działania przeciwnika i niewielkie odległości pomiędzy walczącymi stronami użycie BŚT jest raczej bardzo mało prawdopodobne, jednak nie wykluczone. Teren w pasie odpowiedzialności brygady jest terenem w 60% otwartym, umożliwia wgląd (a zatem obserwację efektywności ognia) na odległości wahającej się od 1,5 do 6 km. Systemy uderzeniowe przeciwnika raketowe, artyleryjskie, lotnicze, morskie mogą skutecznie razić wojska brygady na całej głębokości obrony. Zastosowanie amunicji zapalającej może spowodować pożary w gęstych kompleksach leśnych i miejscowościach co w znaczny sposób może ograniczyć (a nawet uniemożliwić) prowadzenie obrony – lasy BOGUCINO, GOSŁAW, LUBKOWICE. Zastosowanie systemów uderzeniowych – inżynierskich może spowodować niemożliwość wykonania manewru sprzętem, zarówno po drogach rakadowych jak i dofrontowych. Wykonanie węzłów niszczeń w miejscowościach kluczowych dla prowadzenia obrony może doprowadzić do niekorzystnego położenia broniących. W ramach działań brygady należy dążyć do sytuacji, która w sposób znaczny zapobiegnie niespodziewanym, zaskakującym uderzeniom, zmniejszy skutki uderzeń zarówno lądowych jak i powietrznych (lotniczych).

W przypadku wykonania uderzeń BST najgroźniejszym kierunkiem (obszarem) będą prakoryta rzek: *WIELKI RÓW; DĘBOSZNICA; BŁOTNICA*, gdzie środki krótkotrwałe (szczególnie grupy paralityczno – drgawkowej i parzącej) mogą utrzymywać się w niebezpiecznym stężeniu znacznie dłużej niż w innych warunkach. Gęsta sieć punktów terenowych o znanych cechach mogą z powodzeniem zostać wykorzystane do obliczania danych do uderzeń z mapy. Należą do nich punkty triangulacji szczegółowej oraz wyniosłości, a również skrzyżowania dróg. Sieć studni, stawów oraz mniejszych zbiorników wodnych, które nie będą chronione przez wojska brygady mogą zostać z powodzeniem zatrute środkami biologicznymi i chemicznymi, podobnie mogą zostać skażone wodociągi w miejscowościach. Wykonane uderzenia na miejscowości mogą spowodować skażenie terenu toksycznymi środkami przemysłowymi (TSP) mogą nimi być następujące obiekty:

- skład paliwa w RADZIKOWIE (obszar zniszczeń ok. 50 km²);
- składy paliwa oraz gazu technicznego w KOŁOBRZEGU (obszar zniszczeń jak wyżej);
- składy lakieru i amoniaku w KOŁOBRZEGU, DRZONOWIE, SIEMYŚLU, KĘDRZYNIĘ (obszary zniszczeń od 10 do 30 km²).

W ramach ochrony przed skutkami uderzeń rozpatrywanych kompleksowo należy mieć na uwadze następujące przedsięwzięcia:

- organizacja systemu rozpoznania i monitoringu obiektów i kierunków niebezpiecznych (zagrożonych);
- organizacja posterunków obserwacyjnych na kierunkach prawdopodobnych uderzeń przeciwnika;
- które pododdziały i jakie przedsięwzięcia z zakresu ochrony przed skutkami użycia BST zrealizować w pierwszej kolejności;
- w jakim stopniu należy uzyskać pomoc ze strony przełożonego np. kopchem,
- w jakim stopniu wykorzystać teren celem osłony działań wojsk własnych;

- w jaki sposób chronić ujęcia wodne oraz przygotować rejonu do prowadzenia zabiegów specjalnych i sanitarnych;
- środki opchem (zarówno indywidualne, zbiorowe oraz pokładowe) muszą być przed rozpoczęciem działań sprawdzone, uzupełnione i sprawne;
- sposób działań wojsk własnych w terenie skażonym (strefie skażenia);
- sposób pokonywania terenu skażonego, drogi obejścia oraz czas niezbędny na realizację tego przedsięwzięcia;
- ochrona siłami OT obiektów, których zniszczenie przez przeciwnika mogą stanowić zagrożenie dla wojsk własnych;
- sposób postępowania z ludnością cywilną, która pozostanie w rejonie działań brygady, a będzie narażona na działanie BST i TSP;
- wykorzystanie infrastruktury medycznej do zmniejszenia (usunięcia) skutków uderzeń przeciwnika.

UTRZYMANIE WIĘZI OPERACYJNEJ MIĘDZY FUNKCJONALNYMI (STRUKTURALNYMI) ELEMENTAMI UGRUPOWANIA ORAZ ELEMENTAMI WSPARCIA I ZABEZPIECZENIA ORGANICZNYMI I PRZEŁOŻONEGO

Przeciwnik dążąc do opanowania wybrzeża jak i pogłębienie swego powodzenia w głębi zorganizuje zarówno elementy funkcjonalne i strukturalne swego ugrupowania. Będzie dążył do naruszenia więzi między naszymi elementami ugrupowania wykorzystując taktyczne desanty śmigłowcowe, desanty powietrzne, grupy desantowo szturmowe jak również oddziały obejścia desantowane na kierunkach pomocniczych. Przewidując desantowanie przeciwnika na rubieży KOŁOBRZEG, GRZYBOWO, DŹWIRZYNO i kierunek głównego wysiłku uderzenia przeciwnika GRZYBOWO-BŁOTNICA-SIEMYŚL-DROZDOWO istnieje niebezpieczeństwo wysadzenia TDŚ w rejonach przepraw mostowych na rzece DĘBOSZNICA, w SOFIJANKA, DRZONOWO, GŁĄB, MOROWO, SIEMYŚL, na rzece WIELKI RÓW w NOWOGARDEK, 1km pld. ZIELENIEWO, na rzece BŁOTNICA w BŁOTNICY, NIEMIERZE, NIEŻYN, na rzece PARSETA w ZĄBROWO, 1 km pld-wsch. ŚWIELUBIE. Utrzymanie tych przepraw determinuje uzyskanie powodzenia przez przeciwnika w głębi naszej obrony. Aby temu zapobiec należy zorganizować pierwszą pozycję na nabrzeżu morskim, drugą wykorzystując WIELKI RÓW, kolejne wykorzystując ciek wodne i pofałdowany teren. Konieczne jest także wyznaczenie pododdziału przeciwdesantowego w sile do batalionu i pododdziałów obrony obiektów dla obrony ww mostów. Rejon prawdopodobnego desantu powietrznego to obszar BYSZEWO-MOROWO-SIEMYŚL oraz na zachód ROBUŃ. Siły przeciwdesantowe należy rozmieścić w lesie 1km. ptn. CHARZYNO. Naturalny pas ograniczony z prawej rzeką PARSETA, z lewej rzeką DĘBOSZNICĄ powoduje konieczność opanowania przepraw na tych rzekach. Współdziałanie między elementami ugrupowania (wyjście pododdziału przeciwdesantowego, wyjście na stanowiska ogniowe pododdziałów artylerii oraz odwodów) jak i zapewnienie dostaw materiałów logistycznych może być zapewnione tylko poprzez utrzymanie dróg już istniejących (naprawy zniszczeń np.: lotniczych) oraz obronę węzłów komunikacyjnych i obiektów na tych drogach. Powodzenie przeciwnika w dużej mierze zależy od tego czy będzie mógł przesunąć swe wojska w głąb naszej obrony. W związku z tym należy przewidzieć wykorzystanie pododdziałów do wykonywania niszczeń, zaminowań, lub wykorzystać oddziały ochrony obiektów do niszczenia ochranianego obiektu. Aby osiągnąć cel obrony należy nie dopuścić do opanowania wybrzeża morskiego poprzez niszczenie podchodzącego przeciwnika już na wodzie. Zrealizować to można ugrupowując pododdziały artylerii na przednim skraju obrony i wyznaczając rubieże ogniowe w głębi

obrony. Realizując taki zamiar walki należy zapewnić przepustowość dróg odpowiednio obciążając i wyznaczając drogi manewru. Do tego celu należy odpowiednio wzmocnić pododdziały inżynieryjne. Całość systemu obrony należy tak zorganizować aby wszelki manewr zarówno pododdziałów artylerii jak i odwodów przeciwdesantowych i odwodów ogólnych mógł być wykonany bezkolizyjnie co gwarantuje wykonanie zadań. Wyznaczenie odwodów ogólnych i przeciwdesantowych stwarza warunki do odpowiedniej reakcji na działanie przeciwnika.

WPLYW TERENU NA:

- tworzenie i efektywne wykorzystanie systemu działań;

W pasie odpowiedzialności 12 BPanc teren będzie sprzyjał wojskom które będą miały organizować obronę. Duża ilość cieków wodnych, terenu podmokłego oraz torfowisk sprzyja organizowaniu obrony. Ponadto niewielka ilość terenu zakrytego wynikająca z małego zalesienia oraz charakteru równinnego tego terenu powoduje, że możliwości wojsk broniących się w znacznym stopniu zwiększają się w stosunku do wojsk mających prowadzić działania zaczepne. Teren praktycznie narzuca broniącym się ugrupowanie oraz rubież obrony. Poprzez utrzymanie tychże rubieży należy upatrywać uzyskanie powodzenia i realizację postawionego zadania.

-- charakter obrony i sposób osiągnięcia w niej celu;

Pas obrony 12 BPanc na prawo ciągnący się od Kołobrzegu do Gościna, na lewo od ROGOWA do JARKOWA sprzyja tak jak wcześniej wspomniałem zorganizowaniu obrony pozycyjnej ww brygady. Ukształtowanie terenu, znajdujące się na nim przeszkody wodne oraz grunty w znaczny sposób będą sprzyjały wojskom organizującym obronę tego terenu. Teren narzuca ugrupowanie wojsk w dwa rzuty z odwodem. Wydaje się, że takie przyjęcie ugrupowania będzie najlepszym rozwiązaniem.

- możliwość ciągłej i elastycznej reorganizacji systemu działań w stosunku do sytuacji;

Analizowany teren będzie utrudniał szybkie reagowanie na wynikłe sytuacje, które mogą zaistnieć na polu walki. Do takich sytuacji można chociażby zaliczyć wysadzenie desantu śmigłowcowego w miejscach przez nas nie branych pod uwagę. Duża liczba cieków wodnych, występujące grunty torfowe na tym terenie może spowodować bardzo duże utrudnienia w przeprowadzeniu reorganizacji systemu działań w stosunku do zaistniałej nowej sytuacji. Dlatego też ocena przeciwnika powinna być przeprowadzona jak najlepiej, tak aby móc wcześniej zaplanować i odpowiednio ugrupować pododdziały 12 BPanc, dzięki czemu będzie można szybko zareagować na wytwarzające się nowe sytuacje na polu walki.

- celowość użycia sił w ugrupowaniu przeciwnika w wymiarze powietrznym i lądowym;

12 BPanc otrzymała zadanie prowadzenia działań obronnych na kierunku głównego wysiłku operacji przeciwdesantowej. W wyznaczonym pasie obrony wydaje się celowe użycie sił powietrznych w ugrupowaniu przeciwnika. Szczególnie zasadne użycie tych sił będzie podczas podchodzenia przeciwnika do miejsca wysadzenia desantu na wybrzeżu. Oddziaływanie z powietrza może spowodować zadanie przeciwnikowi dużych strat jeszcze na morzu, gdzie jego możliwości wykorzystania wszystkich środków ogniowych będą w znacznym stopniu ograniczone.

W wypadku wysadzenia desantu przez przeciwnika i uzyskania powodzenia teren w mojej ocenie nie sprzyja na użycie wojsk w ugrupowaniu przeciwnika w wymiarze lądowym, natomiast jak najbardziej zasadnym będzie oddziaływanie lotnicze. Sądzę, że brak dużych kompleksów leśnych, bardzo duża część terenu odkrytego spowodowałaby, że te pododdziały, które zostałyby wysadzone lub pozostałyby w ugrupowaniu przeciwnika po rozpoczęciu przez nich działań w szybkim czasie zostałyby rozbite. Dlatego też w tym terenie należy szczególną uwagę zwrócić zorganizowanie współdziałania z lotnictwem oraz zorganizowanie takiego systemu ognia, który pozwoliłby na oddziaływanie na przeciwnika podczas jego podchodzenia do desantowania i zadania mu w tym czasie jak największych strat.

- efektywne wykorzystanie systemu rażenia;

Ze względu na niemożliwość prowadzenia ognia obserwowanego z głębi lądu z czołgów i BWP na lustro wody i plażę celowym jest rozbudować pierwszą pozycję obrony bezpośrednio za plażami. Pozwoli to na rażenie przeciwnika w obszarze wód terytorialnych i w czasie jego podchodzenia do rejonu desantowania. W głębi lądu użycie środków rażenia może być wykorzystane na odległość 2 – 4 km.

- na zabezpieczenie obrony w zakresie :

- maskowania – teren w obszarze nadbrzeżnym sprzyja zamaskowaniu pododdziałów poprzez wykorzystanie zalesionych wydm. W kierunku KOŁOBRZEG – DŹWI-RZYNO przebiega droga, która z lustra wody nie jest widoczna, co umożliwi skrytemu przegrupowaniu wojsk własnych oraz ich zaopatrywaniu.

W głębi rejonu pasa odpowiedzialności teren w mniejszym stopniu sprzyja maskowaniu, a to ze względu na to, że w większości jest to teren otwarty o niewielkich przewyższeniach terenowych.

- ubezpieczenia – teren w pasie odpowiedzialności będzie korzystnie wpływał na ubezpieczenie wojsk. Na północy pasa obrony Kołobrzeg oraz jez. Resko Przymorskie oraz rzeka Parsęta w sposób naturalny ubezpieczają wojska. Ponadto duża ilość cieków wodnych oraz torfowisk powoduje, że na tych kierunkach działanie przeciwnika będzie utrudnione, a w przypadku większych opadów deszczu – niemożliwe.
- powszechnej OPL – ukształtowanie terenu będzie korzystnie wpływać na organizowanie i prowadzenie powszechnej obrony przeciwlotniczej. Małe wyniosłości oraz niewielka ilość terenu zakrytego powoduje, że oddziaływanie środków OPL będzie na maksymalnych zasięgach.
- zabezpieczenia inżynierskiego – w celu zapewnienia właściwego nasycenia zapo-rami inżynierskimi pierwszej pozycji należałoby rozmieścić przed przednim skrajem obrony batalionów pierwszego rzutu na plaży „JEŻE” betonowe na kierunkach najdogodniejszych dla przeciwnika. W głębi ugrupowania teren praktycznie dyktuje gdzie

przeciwnik może manewrować w wypadku przełamania pierwszej pozycji. Na tych kierunkach należałoby przygotować węzły niszczeń oraz grupy min.

WYKORZYSTANIE INFRASTRUKTURY NATURALNEJ (SZTUCZNEJ) ORAZ ANALIZA ZAKRESU PRZEDSIĘWZIĘĆ DLA PRZYGOTOWANIA TERENU W ASPEKCIE WYKONANIA ZADANIA (OSIĄGNIĘCIA CELU)

Infrastruktura - system urządzeń, działań instytucji, które wspierają bezpośrednio lub pośrednio produkcyjną strefę gospodarki (zalicza się do nich np: budownictwo, transport, energetykę, komunikację). Zapewnić stworzyć odpowiednią infrastrukturę dla czegoś. Infrastruktura portu, osiedla szpitala.

Teren o słabo rozwiniętej infrastrukturze.

Infrastruktura taktyczna terenu - to rozbudowany pod względem fortyfikacyjnym teren w rejonie obrony, zapory inżynieryjne, drogi oraz przystosowane do potrzeb walki obiekty (instytucje) cywilne, a także wojskowe siły i środki zabezpieczenia logistycznego nie wchodzące organicznie w skład oddziału.

Podczas planowania, organizowania, jak również podczas prowadzenia obrony przeciwdesantowej istotną rolę będzie odgrywać wszechstronna analiza właściwości terenu i jego specyfika topograficzno - geograficzna.

Przystępując do charakterystyki i analizowania infrastruktury naturalnej (sztucznej) występującej w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc. Należało by podzielić ten obszar na strefy;

- morską;
- nadbrzeżną;
- lądową.

Pierwszą strefę morską stanowi południowa część Bałtyku i charakteryzuje się dość łagodnym, jednostajnym spadkiem głębokości. Wody przybrzeżne są płytkie.

Umożliwiają one bliskie podejście statków transportowych i okrętów desantowych. Stąd też duże znaczenie nabiera w tej fazie walki z desantem morskim odpowiednia rozbudowa inżynieryjna akwenu wodnego w pasie pomiędzy Kołobrzegiem a Rogowym. Zapory przeciwdesantowe ustawione w strefie przybrzeżnej na prawdopodobnych kierunkach wysadzenia desantu morskiego mogą się składać z trzech pasów¹.

Pierwszy pas ustawiony w wodzie o głębokości od 5-2m z min morskich i rzecznych (kotwicznych i dennych) mający na celu utrudnienie podejścia do brzegu większym środkiem desantowym przeciwnika.

Drugi pas ustawiony w wodzie o głębokości 2-1m z min dennych i różnego rodzaju zapór fortyfikacyjnych (słupy metalowe, jeż, piramidy) i inne.

Trzeci pas zapór ustawiony w wodzie do głębokości 0,5m i na plaży stanowi osłonę przed tymi środkami desantowymi i piechotą, którym udało się osiągnąć linię brzegową. W pasie tym ustawia się mieszane pola minowe, fugasy oraz zapory mało widoczne, sieci kolczaste i inne.

Z analizy historycznej wynika, iż prawdopodobieństwo wykonania zsynchronizowanego uderzenia desantów morskiego i powietrznego będzie wymagało na obrońcy zorganizowania obrony na dwa fronty. Dlatego też pomimo, że odcinek wybrzeża pomiędzy Kołobrzegiem, a Rogowem jest trudnym do wykonania desantu morskiego, to jednak ogromny rozwój techniczny środków wykorzystywanych do desantowania, jak również możliwość prowadzenia działań pozornych przez przeciwnika na wybranych kierunkach sprawia, że rejon wód

¹ Działanie taktyczne ZT(oddziału) w specyficznych środowiskach pola walki. W.Kaczmarek. W-wa 1995r.

przybrzeżnych należy odpowiednio przystosować, aby w maksymalnym stopniu utrudnić przeciwnikowi osiągnięcie jego celów.

Drugą strefą stanowiącą integralną część pasa (rejonu) odpowiedzialności 12 BPanc stanowi strefa nadbrzeżna obejmująca pas lądu średnio o szerokości 3-5 km, ciągnący się wzdłuż linii brzegowej łącznie z piaszczystą plażą szerokości od 20-40 m przechodzącą w niewysoki wydmowy brzeg miejscami stromy i urwisty dochodzący do wysokości od 5-11 m. Analizując wpływ obiektów infrastruktury naturalnej i sztucznej na organizację obrony rejonu odpowiedzialności 12BPanc. W strefie nadbrzeżnej dużego znaczenia nabierają występujące tu dwa porty (DŹWIRZYNO I KOŁOBRZEG) szczególnie urządzenia załadownicze i wyładownicze w tych portach jak również żelbetowe molo w Kołobrzegu. Przygotowanie do zniszczenia lub zniszczenie tych obiektów wpłynie na trwałość obrony przeciwdesantowej i utrudni wysadzenie desantów.

Występujące w tej strefie wieże obserwacyjne po odpowiednim przystosowaniu stanowiąc będą sieć posterunków obserwacyjnych.

Trzecią strefą lądową stanowi obszar wybrzeża obejmujący teren od 40-60 km w głąb lądu o znacznym zróżnicowaniu pod względem rzeźby, pokrycia i infrastruktury terenowej.

Planując i organizując obronę przeciwdesantową w omawianym pasie odpowiedzialności 12 BPanc wykorzystanie istniejącej infrastruktury terenowej naturalnej (sztucznej), należy rozpatrzyć w sposób kompleksowy we wszystkich trzech strefach w powiązaniu z warunkami fizyko-geograficznymi, gdyż będą one miały wpływ na działanie przeciwnika od strony morza jak i na lądzie.

Najistotniejszymi obiektami infrastruktury naturalnej (sztucznej) w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc w strefie nadbrzeżnej i lądowej są:

- sieć hydrograficzna;
- lasy;
- sieć komunikacyjna (drogi kołowe, kolejowe);
- miejscowości (osiedla mieszkaniowe).

Rozpatrując występującą sieć hydrograficzną w pasie obrony 12 BPanc należy stwierdzić, iż jest ona stosunkowo gęsta. Istotnymi przeszkodami dla przeciwnika powodującymi to, że jego zgrupowanie uderzeniowe w sposób naturalny zostanie podzielone na części są rzeki płynące o charakterze południkowym.

Rzeka PARSETA z zabagnionymi brzegami i podmokłymi torfiastymi łąkami stanowi teren nieprzekraczalny nawet zimą, za wyjątkiem nielicznie występujących tam mostach w przeważającej większości o małej nośności. Rzeka DOBOSZNICA to kolejny naturalny obiekt terenowy, który podzieli ugrupowanie przeciwnika. Jej południkowy charakter niejako kierunkuje natarcie przeciwnika. Obszar pomiędzy rzeką PARSETA i rzeką DOBOSZNICA o gęstej sieci cieków wodnych bardzo trudno przekraczalnych dla sprzętu ciężkiego na przełaj praktycznie przez cały rok.

Rzeka STRÓŻKA, która łączy się z kanałem WIELKI RÓW i dalej na zachód łączy się z jez. RESKO POMORSKIE stanowi idealną rubież dogodną do obrony, gdyż przepływa równoleżnikowo do kierunku natarcia przeciwnika. Przystosowanie i obsadzenie tej rubieży niewielkimi siłami jak również niewielkim nakładem materiałowym spowoduje to, że przeciwnik nie będzie w stanie prowadzić natarcia w pasie KOŁOBRZEG- kol. OBROTY; DŹWIRZYNO-NOWOGRÓDEK..

Kolejnym ważnym obiektem naturalnym, występującym na odcinku obrony przeciwdesantowej jest jezioro RESKO POMORSKIE znajdujące się na lewym skrzydle pasa odpowiedzialności. Położenie tego jeziora tuż przy strefie morskiej pomiędzy m. ROGOWO i m. DŹWIRZYNO wyklucza jednoznacznie możliwość próby wysadzenia desantu morskiego na tym kierunku, a więc obrońca może w sposób ekonomiczny dysponować posiadanymi siłami i środkami w tym rejonie. Ze względu na teren podmokły z licznymi

zagadnieniami i kanałami melioracyjnymi strefa nadbrzeżna w całej szerokości odcinka odpowiedzialności 12 BPanc jest nieprzekraczalna dla sprzętu ciężkiego nawet zimą. Występująca sieć hydrograficzna w wymienionej strefie powoduje to, iż obrońca przy stosunkowo niewielkim wysiłku materiałowym może przystosować teren do skutecznej obrony używając do tego celu znacznie mniejszych sił i środków. Naturalne obiekty terenowe takie jak rzeki o charakterze południkowym uniemożliwiają przeciwnikowi rozprzestrzenianie się go na boki. Natomiast jez. RESKO POMORSKIE i rzeka STRÓŻKA - płynąca równoleżnikowo ogranicza ruch przeciwnika do przodu.

Kolejnym naturalnym obiektem infrastruktury obronnej rejonu odpowiedzialności przeciwdesantowej są lasy. W omawianym obszarze lasy stanowią około 15-20% powierzchni. Występujący las w strefie nadbrzeżnej ma ogromne znaczenie jako element naturalnej infrastruktury terenowej gdyż:

- stwarza doskonałe warunki do maskowania wojsk prowadzących rozbudowę fortyfikacyjną terenu;
- uniemożliwia przeciwnikowi bezpośrednią obserwację z morza, również pasma drzew stanowią ochronę przed środkami elektronicznego i ogniowego oddziaływania przeciwnika;
- lasy stanowią prawie jedyny materiał budulcowy dla potrzeb rozbudowy inżynierijnej terenu;
- w przypadku powodzenia przeciwnika występujące lasy mogą stanowić idealny teren do działań nieregularnych dla pododdziałów, które będą zmuszone przejść do tego rodzaju walki;
- las stanowi również idealną rubież do prowadzenia działań opóźniających, gdyż w sposób naturalny wymusza na wojskach przeciwnika poruszanie się tylko po istniejącej drożni;

Dla działań wojsk własnych jak i też przeciwnika bardzo ważnymi obiektami infrastruktury są drogi umożliwiające obrońcy sprawny manewr jak i zaopatrzenie, natomiast przeciwnikowi możliwość uderzenia na wybranych kierunkach, możliwość postępowania uderzenia, obejścia itd.

Ilość i stan dróg w obszarze odpowiedzialności 12 BPanc jest znaczna.

Występują tu trzy drogi asfaltowe przebiegające rokadowo o szerokości od 5-8m o nawierzchni bitumicznej i asfaltowej.

Pierwsza z KOŁOBRZEGU do MRZEŻYNA w znacznej części przebiegająca niewidocznie od strony morza za ścianą losu, co powoduje, że jest idealnym korytarzem manewru umożliwiającym sprawne i szybkie użycie wojsk (odwodów) na dowolnym kierunku w całej szerokości odcinka odpowiedzialności 12B Panc. Druga kolejowa jednotorowa KOŁOBRZEG - TRZEBIATÓW to kolejny obiekt komunikacyjny infrastruktury terenowej. Linia ta stanowi ważny obiekt komunikacji pod względem dowozu materiałów służących do rozbudowy inż. terenu, dowozu zaopatrzenia i środków bojowych, jak również umożliwia przerzut wojsk (pododdziałów) na dowolny kierunek. Ze względu na to, że w znacznej części poprowadzona jest na wyspie średnio 2-4m wysokości to stanowi ona dogodną rubież terenową do organizacji obrony.

Droga KOŁOBRZEG- TRZEBIATÓW o nawierzchni bitumicznej i szerokości od 5-8 m to kolejna droga rokadowa umożliwiająca szybki i sprawny manewr siłami i środkami na zagrożony kierunek. Występujące drogi o charakterze równoleżnikowym w stosunku do morza mają liczne odgałęzienia w kierunku morza jak i w kierunku lądu, co ma niebagatelne znaczenie dla wojsk znajdujących się w drugim rzucie (odwodzie) dla sprawnego manewru, dowozu i ewakuacji.

Jeżeli chodzi o osiedla- miejscowości występujące w rejonie obrony przeciwdesantowej 12 BPanc to należy stwierdzić, że występują tu dwa porty o czym wspomniano omawia-

jąc strefę nabrzeżną. Ze względu na to, że Kołobrzeg jest miastem wyłączonym z działań to jednak należy uwzględnić, że miasto to posiada port wraz z urządzeniami przeładunkowymi i wyładowniczymi, które należy w sposób odpowiedni przygotować do ewentualnego zniszczenia, aby przeciwnik nie miał możliwości wykorzystania tego portu do desantowania. Występujące w rejonie odpowiedzialności różnego rodzaju małe miejscowości i osiedla stanowią liczną grupę. Miejscowości te są na ogół zwarte o zabudowie ogniotrwałej, połączone ze sobą siecią dróg asfaltowych. Budynki w poszczególnych osiedlach stanowiące infrastrukturę terenu nadającą się w sposób łatwy i szybki do przystosowania na potrzeby obrony.

Przygotowanie miejscowości do obrony okrężnej, jak również utrzymywanie węzłów drogowych przebiegających przez te miejscowości decydować będzie o trwałości i ciągłości obrony pododdziałów 12 BPanc, jak również tworzyć będzie punkty oporu uniemożliwiające przeciwnikowi wejście w głąb lądu od morza, czy też ewentualne próby obejścia (oskrzydlenia).

Utrzymywanie poszczególnych miejscowości udaremni również ewentualne wysiłki desantów powietrznych i grup dywersyjnych przeciwnika w celu uchwycenia punktów terenowych mających kluczowe znaczenie dla szybkiego tempa natarcia (mosty, węzły drogowe, cieśniny terenowe itd.)

Z analizy obiektów infrastruktury terenowej (naturalnej, sztucznej) wynika, że odpowiednie jej rozpoznanie i określenie przydatności jako elementu terenu jest niezwykle istotne. Występujące tu obiekty infrastruktury przy nawet niewielkim nakładzie pracy i środków staną się wiernym sprzymierzeńcem i zwiększy walory obronne rejonu obrony przeciwdesantowej.

Występująca infrastruktura w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc gwarantuje przy odpowiednim jej wykorzystaniu i przystosowaniu stworzyć skuteczny element systemu obrony, którego przeciwnik nie będzie w stanie z łatwością pokonać, a tym samym nie osiągnie swoich celów. Jego próba wysadzenia desantu morskiego w powiązaniu z desantem powietrznym zostaną zniweczona już w stadium lokalizacji, a poprzez umiejętne przystosowanie naturalnych przeszkód terenowych obrońca będzie w stanie zwielokrotnić swoją siłę obronną, jak również będzie mógł ekonomicznie gospodarować posiadanymi siłami.

CHARAKTERYSTYKA GRUNTÓW

Grunty na kierunku głównego wysiłku 12 BPanc. są zróżnicowane, przeważnie piaszczyste oraz torfowe i bagienne. W takiej postaci występują na całym obszarze zainteresowania.

Brzeg morski prawie na całej długości jest piaszczysty. Zaczyna się plażą o szerokości 25-50. Za plażą ciągnie się wał tzw. wydmy białych. Są to piaski lotne sypkie, porośnięte tylko roślinnością zielną, umacniane przed osuwaniem się od strony morza faszną lub betonowymi płytami. Nieco dalej w głąb lądu ciągnie się pas piasków wydmych, bardziej ustabilizowanych, porośniętych lasem i zaroślami tzw. wydmy szarych. Lokalnie brak wydmy białych, a ku plaży opada stromym stokiemy wydma szara podcinania przez fale sztormowe, lub też brak jest wydmy szarych, a do wału wydmy białych przylega bezpośrednio jezioro przybrzeżne (zach. m. DŹWIRZYNO - jezioro RESKO PRZYMORSKIE), torfowisko lub piaszczysta równina. W nielicznych miejscach brzeg morski buduje glina zawierająca z rzadka żwir i kamienie. Gliniaste, a lokalnie piaszczyste wysoczyzny dochodzące do brzegu są podmywane przez fale morskie i tworzą urwiska brzegowe (klif) – jednakże w interesującym nas pasie wybrzeża nie występują.

Podłużne obniżenia na zapleczu wydmy morskich oraz w sąsiedztwie jeziora RESKO PRZYMORSKIE wypełniają torfy. Miąższość ich wynosi 2-9m, poziom wody

gruntowej 0-0,8m. W pasie odpowiedzialności 12 BPanc torfowiska tworzą całą sieć rozgałęziającą się na bezpośrednim zapleczu brzegu morskiego, za pasem wydm.

Rodzaj gruntów budujących brzeg i będących w bezpośrednim jego sąsiedztwie ma wpływ na warunki desantowania i możliwość rozwinięcia natarcia od strony morza w głąb lądu. Piaszczyste wybrzeże morskie w tym rejonie sprawia, że warunki desantowania są korzystne (uciążliwe dla pojazdów kołowych są tylko piaski wydmore), natomiast rozwijanie natarcia w głąb lądu utrudniają jezioro RESKO PRZYMORSKIE na Zachodzie oraz pasy torfowisk rozciągające się równolegle do wybrzeża za wąską do 2 km strefą wydm nadbrzeżnych. Dotyczy to zwłaszcza pory mokrej, gdy torf jest grząski, a może on także ulec zawodnieniu i w porze suchej przez unieruchomienie systemów melioracyjnych. Oprócz piaszczysto-torfiastego pasa nadmorskiego zdecydowaną większość tego obszaru zajmują gliny, zawierające z rzadka żwir i kamienie. Gliny te w stanie suchym są dobrze przejezdne, natomiast po deszczach i w czasie roztopów rozmiękają i stają się grząskie. Piaski są na ogół dobrze przejezdne bez względu na pogodę.

Warunki prowadzenia polowego budownictwa fortyfikacyjnego są zróżnicowane. W obrębie gruntów piaszczystych wzdłuż wybrzeża odpajalność gruntu jest łatwa. W sypkim piasku konieczne jest odziewanie ścian wykopów, a w niżej położonych miejscach piaszczystych ewentualne zabezpieczenie przed zatopieniem. Silnie zawodnione obszary torfiaste w tym rejonie nie nadają się do budowy obiektów fortyfikacyjnych. Poza piaszczystym wybrzeżem i obszarami torfiastymi większość obszaru budują gliny. Odznaczają się one odpajalnością średnią, a ściany wykopów nie wymagają odziewania. Jedynie po obfitych deszczach wykopy, zwłaszcza w glinach ciężkich i iłach potrzebują wzmocnienia. Nad samym brzegiem morza w pasie szerokości do 2-3 km, przeważają w warstwie powierzchniowej piaski luźne (wydmowe). Na zapleczu plaży miąższość ich sięga 10 m, miejscami w pagórkach wydmy sięga 20 m. Na zapleczu piasków nadmorskich występują w obniżeniach terenowych zawodnione pokłady torfów o miąższości od 2 do 9m. Utrudniają one poważnie wykonywanie jakichkolwiek prac inżynierskich. Pod wyżej opisanymi piaskami i torfami na wybrzeżu i na całym obszarze zainteresowania 12 BPanc występują leżące przeważnie poziomo serie glin na przemian z seriami piasków, rzadziej żwirów oraz iłów. Miąższość poszczególnych poziomów glin i piasków od kilku do kilkunastu metrów.

Grubość całej serii opisanych skał okruchowych wynosi od kilku do ponad 100 m, przeważnie kilkadziesiąt metrów. Pod nimi leżą piaski i ły o miąższości około 50 m zawierające przewarstwienia węgla brunatnego, podścielane skałami litymi (margle i łupki). Miejscami skały te leżą bezpośrednio pod opisanym na wstępie kompleksem glin i piasków.

OCENA INFRASTRUKTURY NATURALNEJ I SZTUCZNEJ W ASPEKCIE
KANALIZOWANIA DZIAŁAŃ ZGRUPOWAŃ PRZECIWNIA (DROŻNIA, RZEKI,
KANAŁY) ORAZ MOŻLIWOŚCI POWSTAWANIA ZATOPIEŃ I POŻARÓW

W rejonie odpowiedzialności 12 BPanc dominuje teren nizinny, nieznacznie tylko pofałdowany. Z reguły lekkie wzniesienia ciągną się równoległe do linii wybrzeża morskiego w odległości 8 - 10 km /kol. PRZEĆMINO (9828), SARBIA (9826).

Sieć hydrograficzna jest stosunkowo duża. Rejon ten jest terenem poprzecinany różnej szerokości rowami, kanałami (różnego przeznaczenia i wielkości) o brzegach zabagnionych i układzie południkowym i przebiega on od m BIECZYNO (9624), m NOWOGARDEK (9828), m STARY BOREK (0032) gdzie jest terenem praktycznie czołgoniedostępnym. Szczególne znaczenie mają zbiorniki wodne z przyległymi do nich terenami o podłożu torfowym i bagiennym jak jezioro RESKO POMORSKIE (2402), co sprawia że jest ono trudne do pokonania. Nawet w okresie zimy traktować należy je jako nieprzejezdne. Istniejąca grobla na południowym jego brzegu w przypadku uszkodzenia czy zniszczenia jej może doprowadzić do częściowego zalania terenu na południe od jeziora RESKO POMORSKIE.

Lasy w opisywanym rejonie występują rzadko i ze względu na możliwość kanalizowania ruch wojsk jedynie las w okolicach m BŁOTNICA (9632), m BOGUCINO (9840) sprzyja skrytemu rozmieszczeniu wojsk, pozwala ukryć prowadzone prace inżynieryjno-drogowe oraz ogranicza ruch wojsk do przodu.

Dla działań bojowych istotne znaczenie ma sieć komunikacyjna. Na rozpatrywanym obszarze można określić ją jako dobrze rozwiniętą. Znajdują się bowiem drogi równoległe do brzegu, ze znaczną liczą odgałęzień w kierunku morza i w głąb lądu, są to drogi: KOŁOBRZEG (0636), NOWOGARDEK (9828), KARCINO (9826) oraz droga KOŁOBRZEG (0636), ZIELENIEWO (0236), BŁOTNICA (9832), kol KĘDRZYNO (9428), TRZEBIATÓW (9218). Nie zmienia to faktu, że ruch na lądzie będzie kanalizowany i poważnie ograniczony. Z reguły uzależniony jest on od liczby i stanu dróg, a także od istniejących mostów (przepraw stałych), ich możliwości i sprawności technicznej.

Podczas charakteryzowania tego obszaru nie można nie zwrócić uwagi na znajdujące się tam ośrodki przemysłowe, porty i osady. Te ostatnie stanowią liczną grupę różnej wielkości osiedli, na ogół o trwałej zabudowie, są to NOWOGARDEK (9828) KARCINO (9826) ZIELENIEWO (0236), BŁOTNICA (9832), kol KĘDRZYNO (9428), PRZEĆMINO (9828), SARBIA (9826).

W świetle powyższych rozważań wynika że w przypadku desantu morskiego w rejonie działania 12BPanc istniejąca infrastruktura naturalna (sztuczna) umożliwia kanalizowanie ruchu wojsk na kierunku m GRZYBOWO (0230), m MOROWO (9030), jest to korytarz o szerokości 6-7 km. Na lewo od m GRZYBOWO teren zabagniony, o podłożu torfowym ciągnącym się na odcinku 4-5 km aż do jeziora RESKO POMORSKIE, i wchodzi w głąb na 4 km przecinany dwiema rzekami BŁOTNICA, ŁUZANKA. Na prawo od m GRZYBOWO zabudowania m RADZIKOWO osłonięte dodatkowo terenem podmokłym stwarzają dogodne warunki do organizacji obrony i blokują kierunek KOŁOBRZEGU. Od m DRZONOWO i m BŁOTNICA korytarz oddzielony jest z prawej rzeką DĘBOSZNICĄ a z lewej rzeką BŁOTNICA. Rzeki te i teren bezpośrednio do nich przyległy niejako w naturalny sposób rozcinają ugrupowanie bojowe obrońców utrudniając manewr siłom i środkom oraz wojskom wzdłuż linii brzegowej. Jednocześnie wytyczają kierunek natarcia i kanalizują ruch. Nieodzowne jest jednak skuteczne prowadzenie obrony przeciwdesantowej w szczególności mostów w m DRZONOWO, m MOROWO, m NIEŻYN, m NIEMIERZE, m BŁOTNICA.

W przypadku prowadzenia działań zaczepnych równoległe do linii brzegowej prawdopodobnymi kierunkami natarcia przeciwnika będzie kierunek m STROMNICA (0242), m RADZIKOWO, m DRZONOWO,, i drugi kierunek m BARDY (9846), m NIEŻYN.

Kierunki te są w sposób naturalny rozcinane przez WIELKI RÓW ciągnący się od rzeki PARSETY równoległe do linii brzegowej o długości 6 km oraz lasem o powierzchni ok. 11 km².

Duża sieć hydrograficzna na zachód od m GRZYBOWA oraz zabagnione brzegi jeziora RESKO POMORSKIE zmusi nacierające wojska do zmiany kierunku na m DRZONOWO celem połączenia się z wojskami nacierającymi na kierunku: BARDY- KEDRZYNO.

Organizując obronę w specyficznych warunkach terenowych jakim jest wybrzeże morskie. 12Bpanc musi jak najlepiej wykorzystać teren, tym samym zmusić przeciwnika do prowadzenia czasochłonnych i kosztownych działań w celu uchwycenia terenu. Jeśli to możliwe, wybrany powinien być teren, który:

- a) Posiada dobre przeszkody naturalne lub przeszkody, które mogą być łatwo udoskonalone oraz by łącznie mogły być wykorzystane do skanalizowania przegrupowania przeciwnika;
- b) Zapewnia broniącym się siłom dobrą obserwację i pole ostrzału.

CHARAKTERYSTYKA TERENU PRZEKRACZALNEGO, TRUDNO PRZEKRACZALNEGO I NIEPRZEKRACZALNEGO

W rejonie odpowiedzialności 12 Bpanc teren jest równinny lub łagodnie pagórkowaty. Występują również izolowane grupy i pasma wyższych pagórków, przeważnie zalesionych, ich wysokość względna sięga kilkudziesięciu metrów. Wysoki (do 20 m), lesisty, stromy i porożcinany dolinami jest lewy stok doliny Parsęty na północ od Gościna (4292).

Odcinek KOŁOBRZEG (3606) – MRZEŻYNO (1802) posiada uregulowany brzeg gdzie szeroka plaża (około 20 m) przechodzi w łagodne wydmy piaszczyste. Wał wydmy podłużnej, wysokości nie przekraczającej 10 m, zbudowanej z drobnego sypkiego piasku i utrwalonej tylko roślinnością zielną zapewnia dobrą obserwację na lustro wody. Zwrócony do plaży stok tego wału ma spadek do 40° i jest zwykle umocniony faszyną, a lokalnie płytami betonowymi. Stok ten jest wynikiem podcinania wału wydmowego przez fale zalewające plażę w czasie sztormów.

Ogólnie wybrzeże na omawianym odcinku jest dostępne dla okrętów desantowych. Występuje przewaga dogodnych odcinków brzegu niskiego, wydmowego z szeroką plażą. Sypkie piaski wydmy są uciążliwe tylko dla pojazdów kołowych. Pewnym utrudnieniem jest duża odległość izobaty 10 m. (7 km od brzegu), umożliwiającej podpływanie okrętów o dużym tonażu. Najbardziej dogodny odcinek dla wysadzenia desantów morskich to KOŁOBRZEG – GRZYBOWO (3004).

Aczkolwiek linia brzegowa na całym odcinku nie stanowi przeszkody dla wysadzenia desantu, jednak teren położony w głębi w dużym stopniu uniemożliwia działanie desantu i prowadzenie działań zaczepnych oraz rozprzestrzenianie się w głąb lądu. Tuż za wąskim pasem linii brzegowej teren w głąb lądu znacznie obniża się, jest zabagniony, pocięty i trudno dostępny nawet w okresie letnim. Bagna są niemożliwe do przebycia w okresie wiosny i jesieni nawet dla pieszych, a dla pojazdów mechanicznych nawet przez cały rok. Największe bagna występują w rejonach na północ od BIECZYNA (2296), kol. DRZONOWO (3096) oraz BIECZYNECKIE BAGNA (2294). Warunki terenowe pozwalają na zorganizowanie obrony przy użyciu niedużych sił a także prowadzenie ognia bezpośredniego w kierunku morza.

Warunki dla rozwijania działań w głąb lądu są zróżnicowane. Wyraźnie niekorzystne są na odcinku ROGOWO (2002) - DŻWIRZYNO (2602) w kierunku DŻWIRZYNO - GOŚLAW (2692), gdzie za pasem wydmy nadmorskich występuje jezioro RESKO PRZYMOR-

SKIE (2402) o długości 3,8 km, szerokości 2,4 km, powierzchni 6 km² i maksymalnej głębokości 2,5 km. Brzegi tego jeziora są zabagnione i przekroczenie stanowi problem dużej pracochłonności przygotowania podejść i wyjść z wody dla ciężkiego sprzętu. Na mierzej dzielącej jezioro od morza znajduje się zespół koszarowy i przebiega szosa betonowa o szerokości 6-10 m. Może być wykorzystana jako droga rokadowa.

Niekorzystne warunki są także na odcinku DŻWIRZYNO-GRZYBOWO gdzie za pasem wydmowym rozciągają się pocięte rowami torfowiska, szczególnie trudne do pokonania po deszczach i w porze suchej. Te obniżenia zajęte przez torowiska są płytkie, płaskodenne i o łagodnych stokach. Jednakże na linii GÓRKI (2492), DRZONOWO (2896), KORZYSTNO (3402) tworzą całą sieć rowów i terenu podmokłego, który jest nieprzekraczalny na przełaj, a możliwy do pokonania tylko po drogach utwardzonych.

Dalej w głąb lądu rzeźba terenu w zasadzie nie stwarza przeszkód dla przemarszu wojsk na przełaj a dobrze rozwinięta sieć dróg samochodowych umożliwia natarcie w głąb Pomorza. Warunki obserwacji nadziemnej są tutaj dobre, a łagodne wzniesienia dają szeroki promień widoczności. Teren jest przeważnie otwarty. Większe kompleksy leśne występują tylko w rejonie PUSTARY (4296), ROŚCIĘCINO (3800), NIEMIERZE (3496) oraz zach. MOROWO(3090), UNIESTOWO (2488), DARGOSŁAW (2486) a także wzdłuż rzek BŁOTNICA i PARSETA. Ruch pojazdów mechanicznych odbywać się może w zasadzie tylko po drogach i przesiekach. Zasięg widoczności w lasach wynosi do 50m. Lasy sosnowe i bukowe stwarzają groźbę pożaru ściółki leśnej, który może łatwo przerzucić się na korony drzew. Szerokość przesiek waha się w granicach 4-5m, odstęp między drzewami 3-6m, wysokość drzew 18-30m, grubość pni 20-40cm.

W omawianym rejonie ogólnie sieć osadnicza jest stosunkowo rzadka. Położone są tutaj ośrodki rybołówstwa morskiego, ośrodki letniskowo - kąpieliskowe (MRZEŻYNO, ROGOWO, DŻWIRZYNO, GRZYBOWO, KOŁOBRZEG). Pozostałe miejscowości to STARY BOREK (3000), DRZONOWO, CHARZYNO (3696), SIEMYŚL (3488), GOŚCINO (40-80 gospodarstw) leżące przy skrzyżowaniu dróg tworzą skupioną zabudowę. Mniejsze miejscowości takie jak NOWOGARDEK (2898), KĘRZYNO (2894) itp. (do 20 gospodarstw) tworzą luźną zabudowę. Zabudowa miast jest przeważnie ogniotrwała, budynki murowane i podpiwniczone z rozwiniętą siecią energetyczną, wodociagową, kanalizacyjną i telefoniczną. Wsie o różnej wielkości (przeważnie 30 do 50 gospodarstw) posiadają w większości budynki murowane, parterowe lub jednopiętrowe. Największe znaczenie dla przeciwnika miałyby opanowanie portów morskich (szczególnie KOŁOBRZEG, w mniejszym stopniu małych portów rybackich – DŻWIRZYNO, MRZEŻYNO), które umożliwiałyby mu masowy wyładunek ludzi i sprzętu oraz dzięki powiązaniom komunikacyjnym ułatwiały rozwijanie natarcia w głąb lądu.

Najważniejszymi rzekami w tym rejonie PARSETA, BŁOTNICA I STRÓŻKA. Trudna do pokonania jest Parsęta ze względu na brzegi na większości odcinkach urwiste (wys. do 2m) oraz grunt dna w dolnym biegu torfiasty. Szerokość PARSETY wynosi od 20 do 50 m, głębokość 1,5-4,5m, szybkość prądu 0,5-0,8 m/s. Mniejsze rzeki i kanały charakteryzują się brzegami podmokłymi, które w porze opadów stają się niemożliwe do pokonania bez przygotowania.

OKREŚLENIE KORYTARZY DZIAŁAŃ (MANEWRU) DLA KAŻDEGO KIERUNKU – CHARAKTERYSTYKA KIERUNKÓW, REJONÓW, RUBIEŻY (AKTYWNYCH I PA- SYWNYCH) W TYM CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW POD KĄTEM UTRZYMA- NIA SWOBODY DZIAŁAŃ

Kierunek zasadniczy i pomocniczy działania

Jako kierunek zasadniczy działania przeciwnika przyjęto: płn. GRZYBOWO – DROZDOWO, jako kierunek pomocniczy: CHARZYNO – KARLINO. Należy również brać pod uwagę kierunek działania przebiegający poza rejonem odpowiedzialności: USTRONIE MORSKIE – ŚWIELUBIE – STARGARD SZCZECIŃSKI.

Kierunek zasadniczy – przebiegający w układzie południkowym jest pasem terenowym o szerokości od 6 do 10 km. Jego początek jest ograniczony pasmem wybrzeża morskiego o wysokości od 3 do 5 metrów o łagodnym kącie wzniesienia. Grunt piaszczysty miejscami wzmocniony wałami przeciw sztormowym – dogodny do działań. Szerokość pasa zapewnia swobodne działanie sił przeciwnika do dwóch brygad. Początek pasa ograniczony jest miejscowościami DŹWIRZYNO i KOŁOBRZEG gdzie parametry brzegu uniemożliwiają swobodne desantowanie. Pas ten na początku o szerokości 10 km, zawęża się do 6 km na wysokości BYSZEWA i NIEŻYNA. Do zasadniczych przeszkód terenowych na kierunku zasadniczym należy zaliczyć rzeki BŁOTNICA, LNIANKA, DĘBOSZNICA oraz WIELKI RÓW. Lewa granica pasa jest ograniczona dodatkowo lasem sosnowym o zwartym zadrzewieniu (las sosnowy o wysokości 15 – 18 m.) Teren jest łagodnie pofałdowany i równinny – zapewniającym wgląd w teren na głębokość od 1,5 do 3 km. Charakterystyka wód może mieć znaczący wpływ na działanie przeciwnika przy ich odpowiednim przygotowaniu. Drogi dofrontowe – to drogi utrzymane III i IV kategorii, o nawierzchni asfaltowej i betonowej, o szerokości od 5 do 8 m. Układ dróg rokadowych zapewnia szybkie i skryte wykonanie manewru siłami broniącego oraz dostaw uzbrojenia. Drogi dofrontowe: DŹWIRZYNO – JARKOWO; KOŁOBRZEG – SIEMYŚL; drogi rokadowe: DŹWIRZYNO – KOŁOBRZEG; GŁĄB – ZIELENIEWO; KĘDRZYNO – GOŚCINO, linia kolejowa na nasypie o wysokości od 4 – 6 metrów TRZEBIATÓW – KOŁOBRZEG. W pasie działania na kierunku zasadniczym występujące mosty w NOWOGARDKU, GŁĄBIE, MOROWIE, SIEMYŚLU, BŁOTNICY ZIELENIEWIE są mostami o konstrukcji żelbetonowej o nośności od 20 do 30 t, szerokości do 10 metrów i długości od 6 do 15 metrów.

Miejscowości w pasie na kierunku zasadniczym, które po przygotowaniu i obsadzeniu wojskami OT mogą stanowić kluczowe punkty to: DŹWIRZYNO, NOWOGARDEK, KĘDRZYNO, BŁOTNICA, MOROWO, SIEMYŚL, NIEMIERZE, STARY BOREK są miejscowościami o zwartej zabudowie, ogniotrwałej, betonowo – ceglonej. Ich położenie zawęża działanie przeciwnika oraz będzie wiązało jego siły. W południowej części pasa przeciwnik może wyjść na kierunek JARKOWA lub DROZDOWA zatem kolejnym punktem kluczowym będzie utrzymanie rejonu BIAŁOKURY – kol. SIEMYŚL – kol. BIAŁOKURY.

Kierunek pomocniczy - przyjęto CHARZYNO – KARLINO. Po uchwyceniu rejonu STAREGO BORKA przeciwnik może wprowadzić swoje siły w pasie o szerokości około 3 km. Pas ten zapewni mu wykonanie skrytego manewru dzięki wysokim lasom sosnowym a ukształtowanie terenu umożliwi wprowadzenie sił do brygady i wykonanie uderzenia w kierunku KARLINA i dalej BIAŁOGARDU. Teren w tym pasie jest lekko pofałdowany, zapewniający wgląd na głębokość od 2 do 3,5 km. Z lewej strony ograniczony jest rz. BŁOTNICĄ. Układ dróg dofrontowych i rokadowych zapewnia sprawny manewr. Utrzymanie kluczowego rejonu GOŚCINO uniemożliwi działanie przeciwnika na tym kierunku. Wykorzystanie powodzenia na tym kierunku przez przeciwnika może być wykorzystane do wykonania uderzenia na kierunku USTRONIE MORSKIE – ŚWIELUBIE.

W PASIE ODPOWIEDZIALNOŚCI DOGODNYMI KORYTARZAMI MANEWRU DLA PRZECIWNIKA MOGĄ BYĆ:

- MC – 1 – korytarz o szerokości 2 km RADZIKOWO – BUDZISTOWO – przebiegający za lasem sosnowym o dogodnej rzeźbie terenowej, zapewniający utrzymanie wysokiego tempa działania, dla broniących się ułatwia manewr przerzucenia wojsk broniących i skuteczne blokowanie przeciwnika na tym kierunku. Wyjście wojsk broniących na tym kierunku do działań zaczepnych może stanowić zaskoczenie dla przeciwnika, który osiągnął powodzenie na kierunku USTRONIE MORSKIE – ŚWIĘTO-LUBIE:

- MC – 2 - korytarz o szerokości 2 km NIEMIERZE – CHARZYNO – przebiegający między lasami, o dogodnej rzeźbie terenowej umożliwi przeciwnikowi wprowadzenie wojsk na kierunku pomocniczym CHARZYNO – KARLINO. Utrzymanie tego korytarza przez broniących uniemożliwi przeciwnikowi wykonanie uderzenia na kierunku pomocniczym:

- MC – 3 – korytarz o szerokości 2 – 3 km KĘDRZYNO – DARŻEWO- przebiegający na płn. od lasu ŚWIECIE i lasami trzebiatowskimi o równinnej rzeźbie i układzie dróg dogodnym do wykonania skrytego manewru. Dla broniących – utrzymanie KĘDRZYNA i mostu stanowić będzie kluczowy punkt zapobiegający rozprzestrzenianiu się przeciwnika w głębi obrony i wyjścia na kierunku TRZEBIATOWA i STARGARDU SZCZECIŃSKIEGO.

KIERUNKI (REJONY, RUBIEŻE) AKTYWNE I PASYWNE

1. Do pasywnych należy zaliczyć: płn. zach. pas działania broniących się tj. na wysokości J. RĘDZIKOWO i rozległych torfowisk na południe oraz prakoryta rz. DĘBOSZNICA, LNIANKA – teren ten jest bardzo trudno dostępny i nie dostępny do działań przeciwnika, dla broniących stanowi udogodnienie, gdyż wystarczy zorganizować tam działania dozorujące i patrolujące, przy wykorzystaniu węzłów zapór i niszczeń teren ten jest klasyfikowany jako nie dostępny (NO GO). Drugim kierunkiem pasywnym jest: KOŁOBREG – PRZEĆMINO – blokowany przez wojska OT. Kolejnym kierunkiem jest: DŹWIRZYNO – DRZONOWO – ze względu na charakterystykę wybrzeża morskiego, którego wysokość w tym miejscu sięga do 8 – 11 m oraz występowanie prakoryta rz. DĘBOSZANKA.

2. Kierunki aktywne – zostały scharakteryzowane w pkt. 2 i 3.

OBIEKTY ZAPEWNIAJĄCE SWOBODĘ DZIAŁAŃ

Do obiektów zapewniających zachowanie swobody działań należy zaliczyć:

- utrzymanie mostów i miejsc dogodnych do forsowania, (GRZYBOWO, STARY BOREK, NOWOGARDEK, GŁĄB, MOROWO, ZIELENIEWO, BŁOTNICA, SIEMYŚL);
- miejscowości kluczowych obsadzonych wojskami OT;
- utrzymanie dróg dofrontowych (DŹWIERZYNO – JARKOWO, KOŁOBRZEG – SIEMYŚL) i rokadowych (DŹWIRZYNO – KOŁOBRZEG, NOWOGARDEK – ZIELENIEWO, GŁĄB – BŁOTNICA, KĘDRZYNO – GOSCINO, MOROWO – SIEMYŚL) w tym także przygotowanie odcinków dróg do zniszczenia;
- organizacja węzłów zapór i niszczeń na rz. BŁOTNICA, torfowisku na płd. Od DŹWIRZYNA oraz na WIELKIM ROWIE, DĘBOSZANCE i wybrzeżu BAŁTYKU,
- blokowanie rejonu ZIELENIEWO i ukierunkowanie przeciwnika na PRZEĆMINO – BŁOTNICA;
- blokowanie kierunku KĘDRZYNO – SIEMIDARŻNO i CHARZYNO – KARLINO, DRZONOWO – GORZYŚLAW;
- niszczenie przeciwnika na podejściach do desantowania w celu zadania maksymalnych strat przed rozpoczęciem wysadzania desantu na rubieży; wsch. DŹWIRZYNO – KOSTRZEWO.

SYNCHRONIZACJA DZIAŁAŃ NA PŁASZCZYŹNIE PRZESTRZENNEGO CHARAKTERU PROWADZENIA OBRONY

12 BPanc przewidziana została do prowadzenia działań obronnych na kierunku głównego wysiłku operacji przeciwdesantowej. Z powyższego wynika, że celem jej obrony będzie odparcie uderzeń przeciwnika z obszaru morza, niedopuszczenie do wysadzenia desantów morskich i powietrznych oraz utrzymania nakazanego rejonu. Osiągnięcie celu walki brygady należy rozpatrywać więc w powiązaniu z określonym obszarem przestrzeni lądowej, powietrznej i morskiej w którym mają być prowadzone działania bojowe. W związku z powyższym obrona brygady przyjmie charakter przestrzenny i na takiej płaszczyźnie powinna być ona rozpatrywana.

Zakładany rezultat końcowy działań obronny brygady może zostać osiągnięty tylko w wyniku wykonania wielu zadań rozłożonych w czasie i przestrzeni ale połączonych jednym wspólnym celem. Tak więc powodzenie działań obronnych zależeć będzie w dużej mierze od dobrze zorganizowanego i sprawnie realizowanego współdziałania, którego podstawę stanowi synchronizacja, rozumiana jako uzgadnianie w czasie i doprowadzenie do jednoczesności poszczególnych działań.

Zorganizowanie współdziałania pomiędzy wojskami lądowymi a innymi rodzajami sił zbrojnych i wojsk będzie obowiązkiem dowódcy ogólnowojskowego - głównego organizatora obrony przeciwdesantowej. W rozpatrywanym przypadku będzie nim dowódca OW. Obowiązkiem dowódcy 12 BPanc będzie natomiast ścisła realizacja poszczególnych przedsięwzięć współdziałania nakazanych przez przełożonego w celu zsynchronizowania działań brygady z lotnictwem i marynarką wojenną.

Równie ważnym problemem dotyczącym obrony rejonu odpowiedzialności będzie współdziałanie z sąsiadami i siłami OT jak również wewnętrzna koordynacja działań poszczególnych elementów ugrupowania bojowego brygady.

Rozwiązanie tego problemu zależeć będzie w głównej mierze od dowódcy brygady odpowiedzialnego za koordynację, synchronizację działań i współdziałanie w ramach zorganizowanego systemu obrony.

Rozpatrywanie synchronizacji działań w odniesieniu do konkretnego rejonu odpowiedzialności ale bez znajomości ugrupowania bojowego jakie przyjmie brygada, systemu ognia i systemu informacyjnego jest rzeczą trudną. Niemniej jednak na płaszczyźnie przestrzennej charakteru prowadzenia obrony można wysnuć pewne wnioski dotyczące poruszanego problemu.

Walka prowadzona w celu odparcia desantu morskiego rozpocznie się najprawdopodobniej od wykonania uderzeń na trałowce próbujące wykonać przejścia w zaporach minowych. Uderzenia te będą wykonywane przez wojska raketowe, lotnictwo, kutry torpedowe oraz artylerię brygady. Niezbędne staje się więc zsynchronizowania oddziaływania ogniowego, tak aby narastało ono w miarę zbliżania się przeciwnika do brzegu.

Dogodne rejonny do urządzenia wysuniętych stanowisk ogniowych artylerii znajdują się w GRZYBOWIE, KORZYŚCIENKU oraz na wschód od DŹWIRZYNA. Rejonny nadające się do urządzenia stanowisk głównych i zapasowych są natomiast w okolicy NIEMIERZA i na wschód od DRZONOWA. Podczas synchronizacji działania artylerii brygady z lotnictwem, artylerią raketową i marynarką wojenną należy uwzględnić czas, potrzebny do zmiany stanowisk ogniowych, tak aby nie powstała luka czasowa w rażeniu przeciwnika.

Jeżeli desant przeciwnika opanuje odcinek wybrzeża to pododdziały broniące się na tym kierunku nie powinny dopuścić do jego przerwania się w głąb lądu a pododdziały przeciwnika, które wylądowały powinny zostać zniszczone kontratakami drugiego rzutu.

Powstrzymanie natarcia przeciwnika będzie realizowane między innymi poprzez wykorzystanie odwodu przeciwpancernego i oddziału zaporowego. Najbardziej prawdopodobnymi kierunkami działania tych elementów ugrupowania bojowego będą kierunki: BY-SZEWO - KORZYSTNO i KĘDRZYNO - BOREK. Precyzyjna synchronizacja działania odwodu przeciwpancernego i oddziału zaporowego z działaniem pododdziałów pierwszego rzutu jest niezmiernie ważna ze względu na fakt iż spóźnione wyjście tych elementów na rubież działania może wiązać się z ich utratą.

Podobna sytuacja może mieć miejsce w przypadku konieczności wykonania kontrataku siłami drugiego rzutu brygady. Drugi rzut najprawdopodobniej rozmieszczony zostanie w rejonie CHARZYNA, BŁOTNICZY lub DRZONOWA a wykonanie kontrataku jego siłami musi być tak zsynchronizowane z działaniami innych elementów ugrupowania bojowego aby nie nastąpiło zbyt wcześnie lub za późno.

Do innych przedsięwzięć, których realizacja wymaga dokładnej synchronizacji z działaniem elementów ugrupowania bojowego brygady: także siłami i środkami przełożonego oraz sąsiadów należały będą:

- wsparcie ogniowe lub taktyczne 5 i 6 bOT w KOŁOBRZEGU;
- ewentualne niszczenie wybranych (uprzednio przygotowanych do zniszczenia) obiektów drogowych lub mostów na PARSEĆCIE, BŁOTNICZY lub DĘBOSZNICY;
- zwalczanie desantu powietrznego w głębi rejonu obrony brygady we współdziałaniu z siłami pOT lub 33 BPamc;
- ustawienie narzutowych pól minowych siłami przełożonego na kierunku natarcia przeciwnika w rejonie odpowiedzialności brygady;
- wykonanie uderzeń lotnictwa celem obezwładnienia desantu przeciwnika po jego wylądowaniu;
- sprawne wykorzystanie przez drugie rzuty, odwody, artylerię i pododdziały logistyczne dróg dofrontowych GOŚCINO - KOŁOBRZEG, SIEMYŚL - KORZYSTNO, MOROWO - SOFIJANKA i MOROWO - BŁOTNICA;

- manewr pododdziałami w celu zabezpieczenia skrzydeł lub udzielenia pomocy sąsiadom w ich rejonach obrony.

Prowadzenie uzgodnionych i zsynchronizowanych działań oraz umiejętne łączenie i skuteczne wykorzystywanie możliwości wojsk lądowych, marynarki wojennej i lotnictwa jest niezbędnym warunkiem powodzenia działań obronnych w operacji przeciwdesantowej.

Właściwa organizacja i realizacja współdziałania wymaga jednak odpowiednio sprawnego systemu informacyjnego, umożliwiającego dokładne określenie bieżącej sytuacji oraz precyzyjne ustalenie, od kiedy i z jakimi zadaniami włączyć się do walki określone siły i środki.

WARUNKI PROWADZENIA OBSERWACJI ORAZ WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW RAŻENIA

W obszarze odpowiedzialności 12 BPanc przeważa teren łagodnie pagórkowaty lub równinny, wśród którego występują liczne podłużne obniżenia zajęte przez torfowiska. Obniżenia te są płytkie, płaskodenne, o łagodnych stokach. W tym rejonie tworzą one całą sieć rozgałęziającą się na bezpośrednim zapleczu brzegu morskiego za pasem wydm nadmorskich.

Na zachodnim odcinku obszaru odpowiedzialności występuje jezioro przybrzeżne Resko Przymorskie, oddzielone od Bałtyku wąską piaszczysto-wydmową mierzeją. Teren ten jest przeważnie otwarty. Większe kompleksy leśne występują tylko na południe od m. Kołobrzeg, w rejonie m. Bogucino, ponadto jest też kompleks leśny przy m. Świecie Kołobrzesckie.

Biorąc pod uwagę samo tylko ukształtowanie terenu, obszar odpowiedzialności 12 BPanc posiada dobre warunki obserwacji naziemnej. Łagodne wzniesienia dają szeroki promień widzialności w każdym kierunku. Niewielkie utrudnienia występują tylko w rejonach zalesionych tzn. płn. m. CHARZYNO, płn. ZĄBROWA, płn.- zach. m. ŚWIECIE KOŁOBRZESKIE, płn. m. PETRYKOZY. Wykorzystanie wzniesień i pagórków do prowadzenia obserwacji zapewnia swobodny wgląd w teren na głębokość do około 5km w każdym kierunku. Daje to duże możliwości wykorzystania sił i środków rozpoznania ogólnowojskowego, a w tym zwłaszcza rozpoznania artyleryjskiego na potrzeby skutecznego wykorzystania ognia artylerii, korygowania jego ognia oraz wskazywania celów. Ukształtowanie terenu umożliwia także skuteczne wykorzystanie dywizjonu artylerii ppanc, swobodne jego manewrowanie i użycie stosownie do zaistniałej sytuacji.

Ze względu na przyszły charakter działań najbardziej dogodny obszar do prowadzenia obserwacji wydaje się być położony wzdłuż linii kolejowej KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW, ponadto odcinek wydm nadmorskich wzdłuż brzegu morskiego oraz linia wzniesień terenowych wzdłuż drogi KOŁOBRZEG – BŁOTNICA - BOGUSŁAWIEC – GOŁAŃCZ POMORSKA.

Organizacja systemu obserwacji w oparciu o powyżej wskazane rubieże powinna zapewnić jego skuteczność i celowość oraz wydatnie wzbogacić zasób informacji, a także umożliwić szybkie reagowanie na działanie przeciwnika.

ANALIZA WPŁYWU WARUNKÓW ATMOSFERYCZNYCH ORAZ PORY DOBY NA EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁAŃ

Warunki atmosferyczne:

- długotrwałe opady mogą doprowadzić do nieprzejezdności terenu na przełaj i niektórych dróg gruntowych w związku z czym wszelki ruch będzie się mógł odbywać tylko po drogach utwardzonych;
- długotrwały okres suszy bądź silnych mrozów spowoduje, że pas terenu od jezioro RESKO PRZYMORSKIE – bagna na płd. Od DŹWIRZYNA – STARY BOREK; – kol. DRŻONOWO – teren wokół STRÓŹKI i WIELKIEGO ROWU może stracić cechy nieprzekraczalności i nie będzie naturalną przeszkodą;
- występowanie mgieł ograniczy zasięg obserwacji wzrokowej.

Pora doby:

- liczyć się należy z tym, że po zachodzie słońca drastycznie pogorszą się warunki obserwacji wzrokowej.

3. WNIOSKI Z DRUGIEGO ETAPU PODRÓŻY STUDYJNEJ

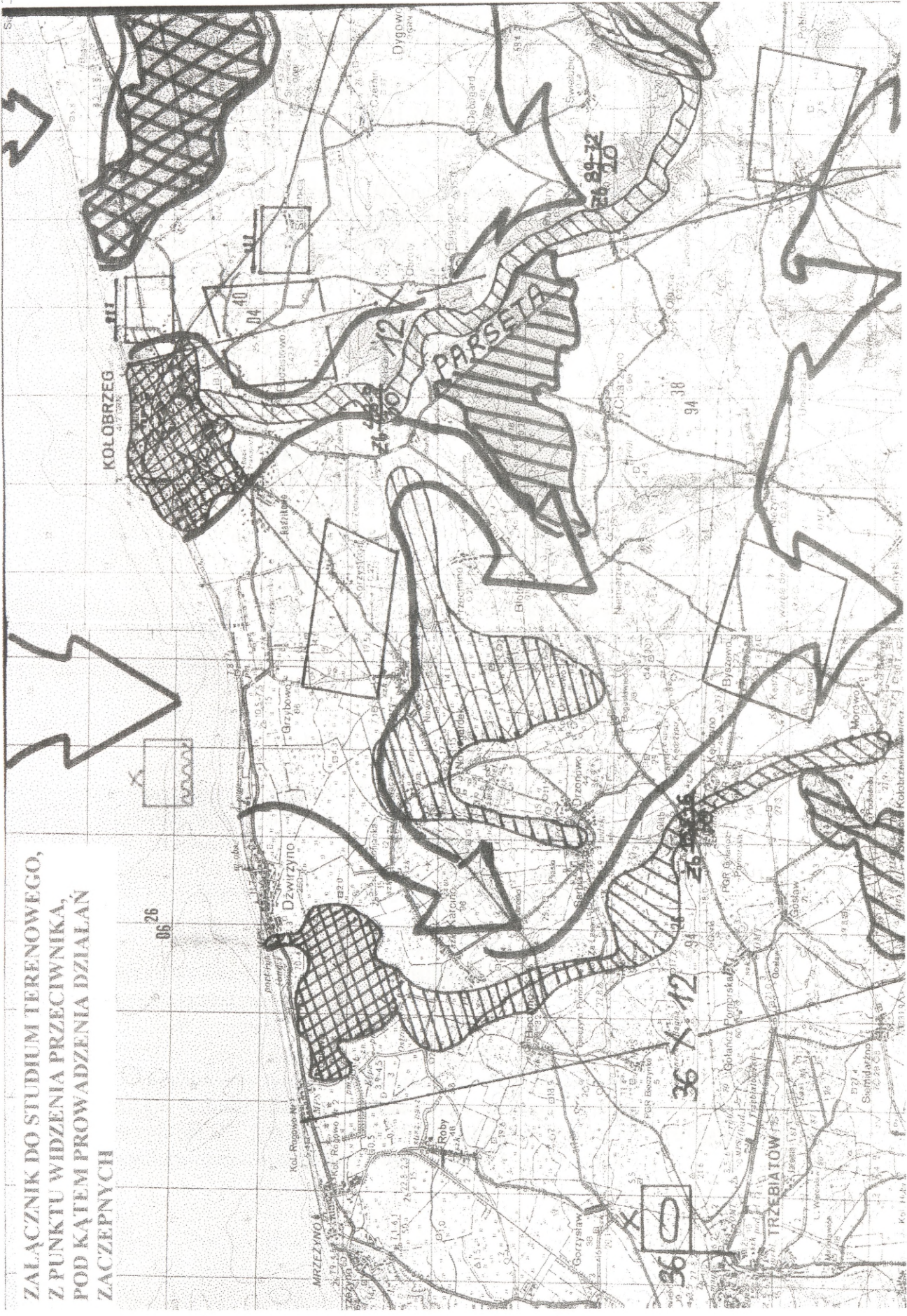
3.2. STUDIUM TERENOWE W KONTEKŚCIE PROWADZENIA DZIAŁAŃ PRZEZ WOJSKA PRZECIWNIKA

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ (trzecia grupa zintegrowana)
w składzie:

kpt. Konrad MALASIEWICZ – kierownik zespołu
kpt. Piotr CHUDZIK
kpt. Robert HRYCKOWIAN
kpt. Krzysztof KRAWCZYK
kpt. Witold LIPIŃSKI
kpt. Mariusz MIJEWSKI
kpt. Jerzy MIZGAŁA
kpt. Norbert PRUSIŃSKI
kpt. Witold SŁOMIANY
kpt. Jerzy SPYRA
kpt. Mirosław STRUNIAWSKI
kpt. Paweł WARDA

OPRACOWANIE GRAFICZNE

(MAPA – szkic)

ZALĄCZNIK DO STUDIUM TERENOWEGO,
 Z PUNKTU WIDZENIA PRZECIWNIKA,
 POD KĄTEM PROWADZENIA DZIAŁAŃ
 ZACZEPNYCH

CZEŚĆ OPISOWA DO OPRACOWANIA GRAFICZNEGO

TEREN PRZEKRACZALNY – OKREŚLENIE PARAMETRÓW KORYTARZY DZIAŁAŃ (MANEWRU) DLA KAŻDEGO KIERUNKU – CHARAKTERYSTYKA REJONÓW, KIERUNKÓW, RUBIEŻY – AKTYWNYCH, PASYWNYCH.

W rejonie odpowiedzialności 12 BPanc teren jest w większości równinny, częściowo zabagniony, z licznymi kanałami i rzekami, częściowo zalesiony. W rejonie tym występuje szereg dominujących, niewysokich wzgórz [około 15-30 m. n. p. m], które utrudniają prowadzenie ognia i obserwacji. W rejonie KOŁOBRZEGU istnieją trzy dogodne miejsca do desantowania:

- wsch. DŹWIRZYNO – zach. Jezioro Przymorskie;
- wsch. KOŁOBRZEG – płn. GRZYBOWO;
- SARBINOWO – zach. USTRONIE MORSKIE.

Szerokość plaż oraz niewysoki klif (około 5 – 9 m.) nie wpłyną znacząco na przebieg desantu. Pojemność rejonów desantowania i korytarze ruch umożliwiające prowadzenie operacji zaczepnej przedstawiają się następująco:

1. Rejon wsch. DŹWIRZYNO – zach. Jezioro Przymorskie pozwala na desantowanie do wzmocnionej kompanii, z zadaniem uchwycenia portu rybackiego DŹWIRZYNO, mogącego odgrywać istotną rolę w zaopatrzeniu desantu.
2. Rejon wsch. KOŁOBRZEG – płn. GRZYBOWO pozwala na desantowanie do wzmocnionej kompanii. Prawdopodobny kierunek rozwinięcia powodzenia z obu rejonów desantowania przebiega wzdłuż korytarza ruchu DŹWIRZYNO – DRZONOWO – BIAŁOKURY. Pojemność tego korytarza pozwala na prowadzenie działań przez wzmocniony batalion piechoty zmechanizowanej. Do najaktywniejszych rejonów działania zaliczyć na tym kierunku należy:
 - rejon BOREK – DRZONOWO – KARCINO;
 - rejon BIAŁOKURY – MOROWO – NIEŻYN.
3. Od opanowania tych rejonów zależy powodzenie operacji desantowej.
4. Rejon pasywny obejmuje obszar ZIELENIEWO – BŁOTNICA – KORZYSTNO, którego zabagnienie wyklucza aktywne prowadzenie działań.
5. Rejon SARBINOWO – zach. USTRONIE MORSKIE jest najbardziej pojemnym rejonem desantowania pozwalającym na prowadzenie działań przez wzmocnioną brygadę. Prawdopodobny kierunek rozwinięcia powodzenia z obu rejonów desantowania przebiega wzdłuż korytarza ruchu USTRONIE MORSKIE – KARLINO – BIAŁOGARD. Korytarz ten pozwala na swobodne prowadzenie działań przez brygadę zmechanizowaną. Do najaktywniejszych rejonów działania zaliczyć na tym kierunku należy:
 - rejon STRZEPOWO – STOJKOWO – GĄSKOWO;
 - rejon KARŚCINO – DASZEWO – KARLINO.

Od opanowania tych rejonów zależy powodzenie operacji desantowej na tym kierunku. Rubieżą pasywną będzie linia wyznaczona biegiem rzeki PARSENTA od mostu płn. KŁOPOTOWO do MIECHĘCINO. Rzeka oraz porastający brzegi las wyklucza prowadzenie aktywnych działań z tego kierunku.

TEREN NIEPRZEKRACZALNY – CHARAKTERYSTYKA

W rejonie odpowiedzialności 12 BPanc znajdują się dwa rejonu niedogodne do działania wojsk:

1. Jez. Przymorskie – BIECZYNO – ROBY. Teren w tym rejonie jest zabagniony, nie przejezdny i pokryty dużą ilością rowów melioracyjnych. Poprzez środek tego rejonu przepływa rzeka SZARA REGA o zabagnionych brzegach. Kierunek wsch. – zach. jaki wyznacza przebieg tej rzeki naturalnie blokuje kierunek desantowania MRZEŻYNO – TRZEBIATÓW.
2. NOWOGARDEK – PUSTARY – KORZYSTNO. Teren ten o powierzchni 15 kilometrów kwadratowych pokrywa las oraz rozlewisko rzeki PARSENTY. Na kierunku NOWOGARDEK – ZIELENIEWO rozciąga się rozlewisko rzeki WIELKI RÓW. Brzegi tej rzeki są zabagnione i praktycznie wykluczają na tym kierunku użycie sprzętu ciężkiego. WIELKI RÓW blokuje w sposób naturalny kierunek GRZYBOWO – BŁOTNICA. Na kierunku PUSTARY – ZIELENIEWO płynie rzeka PARSEŃTA. Na zachód od rzeki rozciąga się las CHARZYŃSKI porośnięty sosną o gęstości drzew wykluczających swobodne prowadzenie działań na kierunku GRZYBOWO – BŁOTNICA.

TEREN TRUDNO PRZEKRACZALNY – CHARAKTERYSTYKA

W rejonie odpowiedzialności 12 BPanc do terenu trudno przekraczalnego możemy zaliczyć:

1. KOŁOBRZEG – największa miejscowość w obszarze działania o zabudowie ogniotrwałej i budownictwie wielopoziomym. Centrum komunikacyjne regionu z bogatą ilością dróg kołowych wiodących do miasta ze wschodu, zachodu i południa, krzyżujących się w centrum miasta. Dodatkowo miasto posiada dobrze rozwinięte drogi obwodowe umożliwiające sprawne ominięcie centrum miasta. Przez KOŁOBRZEG przebiega linia kolejowa ze wschodu na zachód oraz miasto posiada port mogący realizować przeładunki o średnim tonażu.
2. KARLINO, TRZEBIATÓW - miejscowości o zabudowie ogniotrwałej i budownictwie parterowym. Przez miejscowości te przebiegają rzeki REGA i PARSEŃTA które wraz z zabudową brzegową mogą stanowić dogodną rubież do obrony.
3. Rejon RADZIKOWO – DZWIRZYNO – NOWOGARDEK. Jest to obszar pokryty dużą ilością rowów melioracyjnych, naturalnych kanałów, częściowo zabagniony. W wypadku dużych opadów teren ten może stać się całkowicie nieprzekraczalny.

WARUNKI OBSERWACJI I OKREŚLENIE PÓL OGNI

Charakteryzowany teren pod względem prowadzenia obserwacji i wykorzystania środków rażenia można podzielić na trzy okresy działania w których omawiane problemy mają różne wartości.

Pierwszy okres, tj. etap lądowania desantu charakteryzuje się bardzo ograniczonymi warunkami obserwacji i niskimi możliwościami wykorzystania środków ogniowych. Ograniczenia te spowodowane są wysokim klifem morskim jaki występuje w charakteryzowanym terenie, jak też pasem lasu jaki porasta wydmy i ciągnie się wzdłuż wybrzeża morskiego.

Drugi okres, tj. etap po wylądowaniu desantu i opanowaniu terenu przybrzeżnego charakteryzuje się wzrostem możliwości prowadzenia obserwacji, co również wpływa na wzrost możliwości wykorzystania środków rażenia. Powoduje to fakt, że teren staje się bardziej równinny, a obserwację utrudniają dość gęsto występujące zalesienia i infrastruktura.

Trzeci okres, tj. etap po włamaniu się na głębokość 6-8 km w głąb lądu, warunki obserwacji zasadniczo poprawiają się, na niektórych odcinkach można prowadzić obserwację nawet na odległość do 8- 10 km, co stwarza możliwości maksymalnego wykorzystania środków rażenia. Takie możliwości stwarzają wzgórza na których rozmieszczone były punkty rekonesansowe, zdobycie tych wzgórz stwarzało warunki które dawały całkowite panowanie nad charakteryzowanym terenem.

OKREŚLENIE I CHARAKTERYSTYKA REJONÓW KLUCZOWYCH, KTÓRYCH OPANOWANIE UMOŻLIWI UZYSKANIE PRZEWAGI TAKTYCZNO – OGNIOWEJ NAD PRZECIWNIKIEM

Do kluczowych rejonów których opanowanie umożliwi uzyskanie przewagi taktyczno – ogniowej nad przeciwnikiem zaliczyć można:

1. Rejon wzgórz 19,5 – pkt. 7,1 – pkt. 4,6. Uchwycenie tych wzgórz w pierwszej kolejności pozwoli na skuteczną kontynuację desantu oraz uniemożliwi przeciwnikowi bezpośrednio, obserwowane prowadzenie ognia na kolejne rzuty desantowe. Utrzymanie tych wzgórz dodatkowo zamknie możliwość korzystania z linii kolejowej KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW.
2. Utrzymanie tych wzgórz dodatkowo zamknie możliwość korzystania z linii kolejowej KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW.
3. 21,7 – pkt. 30,1 – pkt. 37,0 – pkt. 41,1. Uchwycenie tych wzgórz pozwoli na skuteczne prowadzenie działań na kierunku DŹWIRZYNO – SIEMYŚL. Utrzymanie tych wzgórz dodatkowo zamknie możliwość korzystania z drogi kołowej KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW.
4. Rejon WARBLE GÓRY –pkt. 18,3 – pkt. 39,6. Jest to kluczowy rejon dla powodzenia operacji desantowej na kierunku USTRONŃ MORSKI – KARLINO. Uchwycenie tych wzgórz w pierwszej kolejności pozwoli na skuteczną kontynuację desantu oraz uniemożliwi przeciwnikowi bezpośrednio, obserwowane prowadzenie ognia na kolejne rzuty desantowe. Jednocześnie zablokuje linię kolejową oraz drogę łączącą KOŁOBRZEG z KOSZALINEM. Zapewni również bezpieczne warunki do kontynuacji operacji zaczepnej.

CHARAKTERYSTYKA REJONÓW, KIERUNKÓW, RUBIEŻY POD KĄTEM PARALIŻOWANIA SWOBODY DZIAŁAŃ ZGRUPOWAŃ W OBRONIE ORAZ WARUNKI UMOŻLIWIAJĄCE DEZORGANIZOWANIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU DZIAŁAŃ – EFEKTYWNE UŻYCIE SIŁ W WYMIARZE POWIETRZNYM I LĄDOWYM

W rejonie odpowiedzialności 12 BPanc istnieją następujące rejon, kierunki i rubieże umożliwiające paraliżowanie swobody działań 12 BPanc:

1. Rejon BUDZISTOWO – RADZIKOWO – ZIELENIEWO. Opanowanie tego rejonu może spowodować zachwianie systemu obrony poprzez wyjście na tyły KOŁOBRZEGU i stworzenie warunków do zajęcia miasta. Otwarcie korytarza manewru między rejonami desantowania, a tym samym stworzenie warunków do poszarzenia przyczółka.
2. Rejon wzgórz 19,5 – pkt. 7,1 – pkt. 4,6. Opanowanie tego rejonu, podobnie jak rejonu WARBLE GÓRY –pkt. 18,3 – pkt. 39,6, doprowadzić może do zachwiania

systemu ognia I pozycji obrony poprzez to, że utrudnione zostanie prowadzenie ognia obserwowanego do kolejnych rzutów desantu. Zakłóceniu ulegnie również system informacyjny zgrupowania obronnego ponieważ w znacznym stopniu utrudnione zostanie zdobywanie informacji z rozpoznania naziemnego.

3. Uzyskanie powodzenia na kierunku DRZONOWO - GOŚCINO może decydować o uzyskaniu powodzenia desantu w rejonie KOŁOBRZEGU. Spowodowane to może być możliwością uderzenia na skrzydło pododdziałów broniących II pozycji obrony w rejonie zakola rzeki PARSETY

CHARAKTERYSTYKA SZTUCZNYCH PRZESZKÓD TERENOWYCH – MOSTY, WIADUKTY, PRZEPRAWY, BRODY, REJONY ZURBANIZOWANE ITP.

W rejonie odpowiedzialności 12 BPanc znajdują się następujące sztuczne przedmioty infrastruktury terenowej:

1. Mosty na rzece PARSETA:

- pld. KOL. ZIELENIEWO – most żelbetonowy o długości 48m., szerokości 9m. i nośności 30 ton;
- wsch. ZĄBROWO - most żelbetonowy o długości 89m., szerokości 7,2m. i nośności 20 ton;
- zach. WŁOŚCIBÓRZ - most żelbetonowy o długości 73m., szerokości 6m. i nośności 30 ton;
- wsch. KŁOPOTOWO - most żelbetonowy o długości 65m., szerokości 6,6m. i nośności 20 ton.

Ilość mostów oraz ich charakterystyka techniczna pozwalają na postawienie wniosków, że PARSENTA jest rzeką przekraczalną na kierunku wschód – zachód dla każdego rodzaju sprzętu bojowego. Przeprawy po mostach, pozwolą na zachowanie komunikacji w obu kierunkach nawet wtedy, kiedy jeden z nich ulegnie zniszczeniu. Poza tym przy ich wykorzystaniu, możliwe jest łatwiejsze dokonanie manewru wokół KOŁOBRZEGU.

WŁAŚCIWOŚCI GRUNTÓW

Rejon obrony 12 BPanc znajduje się na terenie Pomorza Środkowego. Właściwości gruntów na tym terenie są charakterystyczne dla tego typu krainy geograficznej. Ukształtowanie terenu warunkuje istniejąca tutaj wysoczyzna terenowa oraz piaszczyste nadmorskie mierzeje.

Grunty w rejonie odpowiedzialności są w większości torfowe, przy wybrzeżu morskim piaszczyste. W przypadku opadów i roztopów mogą stanowić naturalne przeszkody terenowe, utrudniające przegrupowania wojsk, wykonywanie manewrów oraz prowadzenie natarcia.

CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY NATURALNEJ, W ASPEKTCIE ZACHOWANIA SWOBODY DZIAŁAŃ WOJSK WŁASNYCH

Port kołobrzescki przystosowany jest do przyjmowania małych i średnich okrętów. Opanowanie portu przez desant ułatwi wyładowanie sprzętu, wojsk i środków zaopatrzenia. Pozostałe miejscowości nadbrzeżne w większości o zabudowanie ogniotrwałej (murowanej) oraz rozległe zabudowania miejscowości uzdrowiskowych mogą wykorzystane przez desanty jako punkty oporu.

Teren w głębi rozpoznanego pasa jest równinny, miejscami lekko falisty, pocięty dolinami rzek i w większości otwarty. Charakter terenu sprzyja na prowadzeniu działań z morza w głąb lądu. Doliny rzek PARSETY i CZERWONEJ ze względu na swój charakter stanowią

poważną przeszkodę dla wojsk. Charakter ten przejawia się przede wszystkim podmokłymi i torfiastymi dolinami, grząskim dnem oraz znaczną głębokością. Ponadto PARSETA od MIECHECINA do KOŁOBRZEGU posiada wysokie brzegi utrudniające wejście i wyjście z lustra wody. Bieg wymienionych rzek będzie kanalizował działanie desantu morskiego.

Sieć dróg utwardzonych i gruntowych w taktycznej głębokości zapewnia szybki manewr w głąb lądu, ale duża ilość mostów uzależnia manewr wzdłuż linii brzegowej. Aby zapobiec przerwaniu w ruchu na skutek niszczenia mostów należy przygotować szereg przepraw zapasowych i objazdów. Ze względu na dużą ilość lasów, bagien nierówności terenowych oraz charakteru gleby ruch na przełaj jest utrudniony.

Rozwinięta sieć dróg szczególnie na kierunku KOŁOBRZEG – BIAŁOGARD i KOSZALIN – KARLINO umożliwi intensywny ruch wszystkich środków transportowych i umożliwi manewr w celu wyjścia na rubieżę ogniove.

OCENA DROŻNI W ASPEKCIE MOŻLIWOŚCI MANEWRU ORAZ WARUNKI PRZEMIESZCZANIA WOJSK

Drożność rejonu zainteresowania jest bardzo dobra. Istnieje tutaj duża ilość dróg o nawierzchni bitumicznej biegnących równoleżnikowo i południkowo. Podstawowym mankamentem tych dróg jest jednak ich mała szerokość wykluczająca praktycznie możliwość wykorzystania jednej drogi w obu kierunkach. Dużą ilość dróg o nawierzchni bitumicznej wzbogacają dodatkowo drogi polne. Do najistotniejszych dróg umożliwiających sprawne przemieszczanie wojska zaliczyć należy:

1. Wzdłuż wybrzeża morskiego przebiega droga utwardzona MRZEŻYNO-KOŁOBRZEG - TYMIEN, którą można wykorzystać jako drogę rokadową do manewru oraz dowozu i ewakuacji.
2. W KOŁOBRZEGU rozchodzą się drogi w kierunkach DRZONOWA, TRZEBIATOWA, GOŚCINA i DYGOWA, które będą stanowić dogodne naturalne drogi manewru oraz dowozu i ewakuacji.
3. Droga kolejowa KOŁOBRZEG-TRZEBIATÓW może stanowić dogodną sieć komunikacyjną do dowozu i ewakuacji. Z tego też powodu należy się liczyć z możliwością jej zniszczenia przez przeciwnika.

WARUNKI MASKOWANIA

Oceniając warunki maskowania, prowadzenia działań pozornych i pośrednich należy stwierdzić że teren w pasie odpowiedzialności 12 BPanc posiada średnie warunki maskowania naturalnego. Wąski pas nadbrzeżnych lasów na zachód od Kołobrzegu może stanowić utrudnienie podczas lądowania z morza, ograniczając obserwację, możliwość prowadzenia ognia, użycia wojsk zmechanizowanych. Podobną barierę stanowią wyniosłości, których równoleżnikowy przebieg stanowi jakby naturalną osłonę przed nacierającymi z kierunku północnego. Wyniosłości te po opanowaniu mogą spełniać bardzo ważną funkcję, maskując przemieszczenia wojsk, podejście, jak też logistyczne wsparcie walczących wojsk. Ważnym czynnikiem maskującym w charakteryzowanym terenie są obsadzone drzewami drogi, które utrudniają obserwację i maskują przemarsz kolumn tak przed obserwacją z powietrza jak i z ziemi. Charakteryzowany teren jest dogodny do prowadzenia działań pozornych, gdyż większe zaangażowanie wymagałoby większych nakładów sił i środków. Teren sprzyja również prowadzeniu działań pośrednich, gdyż oddziaływanie na węzły komunikacyjne, drogi kołowe i kolejowe oraz infrastrukturę logistyczną przeciwnika, w znacznym stopniu utrudniałyby mu organizowanie i prowadzenie walki.

CZEŚĆ OPISOWA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA TERENU W REJONIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Teren w rejonie wybrzeża w KOŁOBRZEGU jest w większości równinny, częściowo zabagniony, z licznymi kanałami i rzekami, częściowo zalesiony oraz z licznymi zakrzaczeniami. W rejonie tym występuje szereg dominujących, niewysokich wzgórz [około 15-30 m. n.p.m.], które utrudniają prowadzenie ognia i obserwacji.
2. W rejonie KOŁOBRZEGU znajdują się dogodne warunki do desantowania:
 - pierwszy na zachód od KOŁOBRZEGU do DŹWIRZYNA;
 - drugi na wschód od KOŁOBRZEGU do USTRONIA MORSKIEGO.
3. W prawdopodobnych rejonach desantowania znajduje się niewysoki klif (około 5-9m.), który nie utrudni warunków do desantowania wojsk.
4. Na zachód od KOŁOBRZEGU, w ROGOWIE, jezioro RESKO PRZYMORSKIE, które stanowi naturalną nieprzekraczalną przeszkodę wodną. Do jeziora tego wpadają rzeki: DĘBOSZNICA i ŁUŻANKA, które tworzą wzdłuż swoich koryt tereny bagniste oraz rozległe rozlewiska.
5. Wzdłuż wybrzeża morskiego przebiega droga utwardzona MRZEŻYNO-KOŁOBRZEG - TYMIEN, którą można wykorzystać jako drogę rokadową do manewru oraz dowozu i ewakuacji.
6. W KOŁOBRZEGU rozchodzą się drogi w kierunkach DRZONOWA, TRZEBIATOWA, GOŚCINA i DYGOWA, które będą stanowić dogodne naturalne drogi manewru oraz dowozu i ewakuacji.
7. Grunty w rejonie odpowiedzialności są w większości torfowe, przy wybrzeżu morskim piaszczyste. W przypadku opadów i roztopów mogą stanowić naturalne przeszkody terenowe, utrudniające przegrupowania wojsk, wykonywanie manewrów oraz prowadzenie natarcia.
8. W rejonie wybrzeża morskiego występują obszary zalesione, które mogą utrudniać przemieszczanie wojsk w głąb lądu, po wylądowaniu desantu morskiego.
9. Droga kolejowa KOŁOBRZEG-TRZEBIATÓW może stanowić dogodną sieć komunikacyjną do dowozu i ewakuacji. Z tego też powodu należy się liczyć z możliwością jej zniszczenia przez przeciwnika.
10. Znajdujące się w KOŁOBRZEGU molo, redę oraz port można będzie wykorzystać do wylądunku wojsk i zaopatrzenia bez konieczności budowy sztucznych nabrzeży i sztucznego portu.

POJEMNOŚĆ (DOSTĘPNOŚĆ) OBSZARU (KIERUNKU) DLA EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA ZGRUPOWAŃ UDERZENIOWYCH – OKREŚLENIE KORYTARZY MANEWRU

Na dostępność obszaru w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc w sposób decydujący wpływa pora roku i warunki atmosferyczne. W okresie wiosny i jesieni oraz w czasie łagodnej zimy bagna i torfowiska w rejonie zach. KOŁOBRZEG – DŹWIRZYNO – DRZONOWO wyłączają ten kierunek uniemożliwiając aktywne prowadzenie działań. W warunkach tych istnieje tylko jeden rejon desantowania zach. KOŁOBRZEG – pñ. GRZYBOWO wprowadzający wojsko na dwa kierunki:

1. GRZYBOWO – DRZONOWO – GOSŁAW;
2. GRZYBOWO – RADZIKOWO – GOŚCINO.

Pojemność obu kierunków w rejonie GRZYBOWO – do wzmocnionego batalionu. Kierunek pierwszy na całej długości posiada pojemność do wzmocnionego batalionu, a kluczowymi obiektami od których uchwycenia zależy prowadzenie operacji desantowej są: pkt. 4,6; pkt. 19,5; pkt. 7,1; a w głębi obrony naszych wojsk rejon CHARZYNO – ZĄBROWO – OŁUŻNA. Kierunek drugi w rejonie BŁOTNICA – DRZONOWO – wzg. 30,1 zwiększa pojemność do brygady czym może zapewnić wzmocnienie operacji desantowej. Między obu kierunkami istnieją następujące korytarze umożliwiające skuteczny manewr: Wzdłuż drogi KORZYSTNO – NOWOGARDEK i ZIELENIEWO – KEDRZYNO.

W okresie letnim i zimą, kiedy torfowiska i kanały są osuszone lub zamrożone, w rejonie odpowiedzialności 12 BPanc, znacznie powiększ się możliwość prowadzenia operacji desantowej poprzez łatwiejszy dostęp rejonu zach. KOŁOBRZEG – DŻWIRZYNO – BŁOTNICA. O wielkości desantu decydować może dostępność brzegu którego skarpa oscyluje pomiędzy wysokością 3 i 11 m. Pojemność rejonu wynosi do wzmocnionej brygady w jednym rzucie. Uchwycenie wzgórz 19,5 – 7,1 – 10,2 zapewni skuteczną ochronę II rzutu desantu oraz umożliwi rozwinięcie powodzenia na kierunku NOWOGARDEK – SIEMYŚL. Kierunek ten posiada dwa korytarze manewru z kierunkiem wsch. KOŁOBRZEG – KARLINO:

1. RADZKOWO – ZIELENIEWO – OBROTY umożliwia wykonanie manewru wyprowadzającego wojska na tyły KOŁOBRZEGU i umożliwiającego uchwycenie tego miasta w połączeniu z działaniami desantowymi na plaże miejskie. Zdobycie KOŁOBRZEGU może być decydującym czynnikiem w powodzeniu całej operacji desantowej, ponieważ istniejący w mieście port, a także infrastruktura miejska umożliwia stały dopływ nowych sił i środków walki, a także dowóz zabezpieczenia logistycznego i ewakuację.

2. NIEMIERZE – PUSTARY – BARDY. Korytarz ten może mieć istotne znaczenie w razie konieczności przegrupowania sił i środków na ewentualny zagrożony kierunek lub skrzydło. Pojemność tego korytarza do brygady.

Teren na wschód od KOŁOBRZEGU stwarza o wiele większe możliwości powodzenia operacji desantowej. Plaże są szerokie, dogodnie do desantowania wojsk. Wysokość brzegu nie przekracza 7m. Dodatkowo opanowanie USTRONIA MORSKIEGO z dużą ilością dróg dofrontowych, umożliwi sprawne zasilanie przyczółka w środki gaśnicowe. Możliwa pojemność tego kierunku – do dywizji mającej w pierwszym rzucie dwie brygady. Główny korytarz ruchu: USTRONIE MORSKI – KARLINO o pojemności dywizji Teren jest dogodny do użycia wojsk zmechanizowanych i pancernych. Opanowanie rejonu SARBINOWO – WIERZCHOMINKO – KARLINO – SIEMYŚL – GUSŁAW – DŻWIRZYNO może zapewnić powodzenie operacji desantowej.

MOŻLIWOŚCI TWORZENIA, UTRZYMANIA I WYKORZYSTANIA PRZEWAGI DLA ZACHOWANIA CIĄGŁOŚCI DZIAŁAŃ I WYSOKIEGO TEMPRA PROWADZENIA NATAJARCIA

Na Pobrzeżu Koszalińskim występują dwa dogodne odcinki do forsowania. Pierwszy to odcinek między Białą Górą a Łebą około 30 kilometrów i drugi nas interesujący ze względu na rejon odpowiedzialności 12 BPanc to odcinek między Mielnem i Kołobrzegiem. Wyjątek stanowi rejon w okolicach Ustronia Morskiego gdzie brzeg jest wysoki i urwisty.

Z wysadzeniem desantu między Mielnem a Kołobrzegiem przeciwnik nie będzie miał większym problemem, ze względu na łagodne wyjście z wody oraz niski brzeg. Przewagę w tym rejonie zapewnia przeciwnikowi szerokość odcinka dogodnego do desantowania co daje przeciwnikowi możliwość wyboru miejsca gdzie będzie mógł uchwycić przyczółek. Uchwycenie przyczółka między Ustroniem Morskim a Kołobrzegiem da przeciwnikowi możliwość utrzymania przewagi w tym rejonie ze względu na lotnisko BAGICZ oddalone zaled-

wie kilometr od linii brzegowej. Po opanowaniu tego lotniska będzie mógł on potęgować swoje uderzenie poprzez dostarczanie świeżych sił i zaopatrzenia drogą powietrzną co wydatnie skróci czas dostarczania nowych sił i zaopatrzenia.

Uchwycenie przyczółka w tym rejonie zapewni przeciwnikowi możliwość wykorzystania posiadanej przewagi do opanowania miasta Kołobrzeg oraz samego portu od stron lądu co w konsekwencji będzie rzutowało na ciągłość działań u przeciwnika, a mianowicie dostarczanie wystarczającej ilości sprzętu i zaopatrzenia walczącym wojskom przy wykorzystaniu portu kołobrzeskiego.

Dosyć dobrze rozwinięta sieć drogowa w tym rejonie zapewnia możliwość rozwinięcia powodzenia w głąb Pomorza. Należy przyjąć że desant wysadzony w tym rejonie będzie działał na kierunku Kołobrzeg – Koszalin dając możliwość przeciwnikowi opanowania miasta o znaczeniu krajowym. Na tym kierunku nie występują dogodne rubieże terenowe które można byłoby wykorzystać do obrony, co samo w sobie rzutuje na możliwość utrzymania przewagi, a w konsekwencji wysokiego tempa prowadzonego natarcia.

Obiektami kluczowymi w głębi Pomorza które będą miały wpływ na utrzymanie i wykorzystanie przewagi dla zachowania ciągłości działań i wysokiego tempa natarcia będą miały węzły komunikacyjne oraz drogi których opanowanie i utrzymanie w wydatny sposób przyczyni się do osiągnięcia celu działania przez przeciwnika.

MOŻLIWOŚCI ABSORBOWANIA (DEZORGANIZOWANIA) ELEMENTÓW SYSTEMU OPERACJI OBRONNEJ NA CAŁĄ GŁĘBOKOŚĆ; PARALIŻOWANIA SWOBODY DZIAŁAŃ – W WYNIKU UŻYCIA SIŁ W WYMIARZE POWIETRZNYM I LĄDOWYM

Istota powietrzno-morskiej operacji desantowej polega na wykonaniu manewru wojskami desantu przez akwen Morza Bałtyckiego, połączonego z pokonaniem przeciwdziałania przeciwnika na morzu i w powietrzu, przełamaniem jego obrony przeciwdesantowej w rejonie lądowania i wysadzeniem głównych sił desantu na brzeg oraz wykonaniem przez nie zadań na lądzie.

Celem operacji desantowej w rejonie Kołobrzegu może być opanowanie ważnego rejonu przybrzeżnego lub poszczególnych obiektów na wybrzeżu, wzdłuż którego prowadzą natarcie główne siły lądowe.

Pojemność operacyjna kierunku umożliwi użycie w składzie desantu: dywizji desantowej, dywizji zmechanizowanej (pancernej), dywizji powietrzno desantowej i innych sił. Zagrożenie zwiększa fakt, że Bałtyk jest morzem małym co pozwala na wykonanie zaskakujących uderzeń oraz zamknięcie operacji desantowej w 1-2 dobach.

Z oceny warunków fizyczno-geograficznych wynika, że najbardziej dogodnymi rejonami ewentualnego lądowania desantu są odcinki wybrzeża pomiędzy: jeziorem RESKO a m. PRZYMORSKIE GRZYBOWO; m. KOŁOBRZEG a m. USTRONIE MORSKIE; m. GĄSKI i m. SARBINOWO, o szerokości od 4 – 10 km.

Pojemność każdego odcinka pozwala na desantowanie BPM(BZ), a rejonu na desantowanie związku taktycznego.

Przy ocenie możliwości uderzenia z morza należy rozpatrywać siły morskie Niemiec, Flotę Bałtycką Federacji Rosyjskiej oraz Flotę wojenną Szwecji.

Niemieckie siły morskie posiadają na swoim uzbrojeniu 5 okrętów desantowych i 60 samolotów Tornado IDS Gr.1 (w tym ok. 20 w wersji rozpoznawczej), nie posiadając wyspecjalizowanych jednostek desantu morskiego.

Do desantu mogą użyć jedną z DZ lub DPanc (jednakowy skład) przygotowaną w bazach morskich KOLONIA, ROSTOCK lub WARNEMUNDE do załadowania na małe okręty i kutry desantowe. Desant morski powinien nastąpić w momencie uchwycenia przez siły główne przyczółków na wschodnim brzegu Odry.

Jednocześnie z desantem morskim zostanie wysadzony desant powietrzny w sile BPD w rejonie BOBOLICE, który może prowadzić samodzielnie działania bojowe przez 2 – 3 doby.

Przed rozpoczęciem desantów powietrzno-morskich na terenie KOŁOBRZEGU, GRZYBOWA, USTRONIA MORSKIEGO, BIAŁOGARDU i BOBOLIC prowadzone będą działania dywersyjno - rozpoznawcze przy wykorzystaniu do 5 GDR, w tym 2 grupy płetwonurków bojowych z kompanii płetwonurków bojowych z Eckernforde.

Federacja Rosyjska dysponuje następującą liczbą okrętów zasadniczych klas, wchodzących w skład Floty Bałtyckiej:

- Krążownik raketowy- 3;
- Fregata- 92;
- Okręt desantowy średni- 6;
- Okręt desantowy mały – 15;
- Poduszkowce- 20.

Dodatkowo stacjonują na terenie Obwodu Kalingradzkiego jednostki lotnictwa morskiego naziemnego bazowania, w tym:

- 4 plmor (40 Su-24) stacjonujący w Czerachowsku;
- 846 plmor (22 Su-24 i 10 Su-24 MR) stacjonujący w Czkałowsku;
- samodzielny mieszany pułk transportowy (An-24, 8 An-26 i 6 An-12 BP) stacjonujący w Chrabowie.

Lotnictwo morskie Floty Bałtyckiej może działać jednocześnie na całej głębokości naszego ugrupowania wykonując uderzenia nie tylko na obiekty brzegowe.

Do realizacji zadań desantowych przygotowana jest 336 BPM stacjonująca w Bałtj-sku, w rejon działania zostanie przerzucona przez:

- 71 Brygadę Okrętów i Poduszkowców Desantowych;
- samodzielny mieszany pułk lotniczy;
- 288 pułk śmigłowców (ze składu 11 Armii).

Szwedzkie siły zbrojne nie mają w swoim składzie wojsk desantowych, a ich udział w ewentualnym konflikcie z Polską jest mało prawdopodobny.

Powietrzno-morska operacja powinna być tak przygotowana i przeprowadzona aby gwarantowała szybkie wykorzystanie warunków, wytworzonej sytuacji i dobrze służyła walce sił głównych, nacierających wzdłuż wybrzeża morskiego.

Wojska desantowo-szturmowe wykorzystując swoje uzbrojenie i wyposażenie będą zwalczać ważne obiekty metodą szturm powietrznego, a niektóre opanowywać i utrzymywać do czasu podejścia sił desantu morskiego lub sił głównych.

W wyniku wykonania zaskakującego uderzenia możliwe jest częściowe zdezorganizowanie systemu obrony ZO(ZT). Wykorzystanie zarówno zgrupowań powietrznych jak i lądowych w operacji desantowej, prowadzonej przy silnym wsparciu ogniowo-elektronicznym ze strony sił morskich umożliwi na równoczesne uderzenie nie tylko na obiekty (rubieże, rejony) położone w strefie brzegowej, ale również na te położone w głębi lądu. Należy dążyć do wytworzenia szeregu ognisk walki „rozsadzając” system obrony od wewnątrz, aby siły desantowe łatwiej i szybciej rozwinęły działania zaczepne i uniemożliwiając zepchnięcie ich do morza.

Jeżeli uda się uzyskać zaskoczenie utrudni to przegrupowanie, zajmowanie pasów obrony, a system obrony będzie tworzony w połączeniu z prowadzeniem działań i usuwaniem skutków oddziaływania naszych sił i środków rażenia.

Wykorzystanie desantów powietrznych, oddziałów desantowo-szturmowych oraz oddziałów wydzielonych (rajdowych) wysyłanych zarówno z sił desantowych jak i głównych

zaangażuje część sił obrony przeciwdesantowej wybrzeża. Do ochrony portu w Kołobrzegu i innych ważnych elementów systemu obronnego POW trzeba będzie użyć zgrupowań wojsk.

Walka na całej głębokości ugrupowania przeciwdesantowego spowoduje określone straty w stanie osobowym, uzbrojeniu, sprzęcie i technicznych środkach bojowych. Spowoduje to trudności w dowozie zaopatrzenia i środków materiałowych, a co najważniejsze może mieć wpływ na funkcjonowanie systemu dowodzenia.

Wybrzeże morskie w rejonie Kołobrzegu może stanowić bazę do prowadzenia działań rajdowych ponieważ charakteryzuje się łagodnym spadkiem głębokości, co powoduje że okręty desantowe o zanurzeniu do 2 m. mogą podejść na odległość 100 m. od brzegu.

Do desantu typu rajdowego angażowane są niewielkie siły, które wykorzystując zaskoczenie, szybkim i zdecydowanym atakiem niszczą wybrane obiekty, ewakuując się po wykonaniu zadania. Grupy rajdowe w składzie wzmocnionej kompanii mogą zostać wysadzone /ewakuowane/ środkami pływającymi /poduszkowcami/ na plażę lub w rejon portu, a śmigłowcami na głębokość 30 – 50 km od brzegu.

UTRZYMANIE ZDOLNOŚCI DO ZMIANY KGU (SPOSOBU DZIAŁANIA), ZACHOWANIA SWOBODY DZIAŁAŃ (MANEWRU), CIĄGŁEJ I ELASTYCZNEJ REORGANIZACJI SYSTEMU DZIAŁAŃ

Z analizy terenu wynika, że pododdziały (oddziały) desantowe można wysadzić na odcinku DŹWIRZYNO - KOŁOBRZEG i KOŁOBRZEG - USTRONIE MORSKIE.

Najbardziej prawdopodobne kierunki prowadzenia działań:

- DŹWIRZYNO - SERBIA i następnie zmiana GKU SERBIA - BIAŁOKURY;
- RADZIKOWO - BŁOTNICA i następnie zmiana GKU BŁOTNICA- BIAŁOKURY;
- USTRONIE MORSKIE - ŚWIELUBIE.

Najbardziej prawdopodobne korytarze manewru:

- DŹWIRZYNO – RADZIKOWO;
- KARCINO – KORZYSTNO;
- DRZONOWO – CHARZYNO;
- BUDZISTOWO - DYGOWO

Dogodne drogi do wykonania manewru:

- DŹWIRZYNO - KOŁOBRZEG - USTRONIE MORSKIE;
- KARCINO - STARY BOREK - RADZIKOWO;
- KOŁOBRZEG - USTRONIE MORSKIE;
- KĘDRZYNO - GOŚCINO - KARLINO.

Teren utrudniający manewr:

- jezioro RESKO;
- zabagnienia NOWOGARDEK - PRZEĆMINO - DRZONOWO;
- rzeka PARSEŃTA;
- las BŁOTNICA;
- las KOŁOBRZESKI.

Teren o znaczeniu kluczowym, którego opanowanie pozwoli na przejęcie inicjatywy, zapewnienie swobody działania i elastyczną reorganizację systemu działań:

- pld. GRZYBOWO - STARY BOREK - KORZYSTNO;
- BUDZISTOWO - STARE MIASTO - STROMNICA;
- BYSZEWO - kol. KĘDRZYNO - WARBLA GÓRA;

- LUBKOWICE - wsch. GOŚCINO - MOŁTOWO

Wnioski :

- teren pozwala na prowadzenie działań na dwóch, trzech kierunkach;
- teren równinny z dużą ilością dróg rokadowych pozwala na zmianę kierunku głównego uderzenia;
- przeszkody terenowe (jezioro, rzeka) ograniczają wybór GKU;
- istotne znaczenie ma opanowanie i utrzymanie terenów o znaczeniu kluczowym;
- teren pozwala na wybór kilku korytarzy manewru.

WSPÓLDZIAŁANIE Z SĄSIADAMI - OSŁONA SKRZYDEŁ

Na kierunku desantowania DŹWIRZYNO - KOŁOBRZEG teren pozwala na dogodną organizację współdziałania, ze względu na to, że w tym rejonie teren jest odkryty, słabo zalesiony, z niewielkimi wzniesieniami, bez większej ilości cieków wodnych, z doskonale rozwiniętą drożnią - zarówno w kierunku południowym jak i również w kierunku zach. - wsch. ,w większości czołgodostępny. Przeszkodami naturalnymi, które będą ograniczały możliwość współdziałania są:

- na prawo; jez. RESKO, zabagnienia od jez. RESKO dalej w kierunku południowym.
- na lewo; rzeka PARSEŃTA.

Na kierunku desantowania KOŁOBRZEG - USTRONIE MORSKIE teren również pozwala na organizację współdziałania chociaż na tym kierunku znajduje się nieco więcej obszarów zalesionych.

Przeszkodami naturalnymi, które będą ograniczały możliwość współdziałania są:

- na prawo; rzeka PARSEŃTA.
- na lewo; obszary leśne.

Osłonę skrzydeł zapewnią naturalne przeszkody terenowe takie jak:

- rzeka PARSEŃTA;
- Las Kołobrzescki;
- jez. RESKO;
- obszary zabagnione.

W celu zapewnienia swobody działania przy organizacji współdziałania oraz zapewnienia osłony skrzydeł istotne jest aby opanować i utrzymać następujące obszary o znaczeniu kluczowym:

- pld. GRZYBOWO - STARY BOREK - KORZYSTNO;
- BUDZISTOWO - STARE MIASTO - STROMNICA;
- BYSZEWO - kol. KĘDRZYNO - WARBLA GÓRA;
- LUBKOWICE - wsch. GOŚCINO - MOŁTOWO

WNIOSKI :

- teren pozwala na dogodną organizację współdziałania i osłonę skrzydeł;
- teren pozwala na prowadzenie obserwacji na maksymalnych odległościach;
- możliwość prowadzenia skutecznego ognia na wprost na maksymalnych odległościach;
- dogodne warunki do wykorzystania systemów dowodzenia i łączności;
- istotne znaczenie ma opanowanie i utrzymanie terenów o znaczeniu kluczowym.

WPLYW WYKORZYSTANIA SIŁ I ŚRODKÓW – STRONY BRONIĄCEJ SIĘ – W
 OBSZARZE DZIAŁAŃ BEZPOŚREDNICH ORAZ W RAMACH GŁĘBOKIEJ OPE-
 RACJI W WYMIARZE: ŚRODKÓW RAŻENIA, ZGRUPOWAŃ ŁĄDOWYCH I
 POWIETRZNYCH, DZIAŁAŃ NIEREGULARNYCH

- w momencie desantowania i opanowywania przyczółka strona broniąca będzie wykonywała uderzenia ogniowe (artylerii i lotnictwa) w rejonie płn GRZYBOWO, wymusi to przybliżenie stanowisk ogniowych artylerii do linii brzegowej i rozmieszczenie ich w rejonie NIEMIERZE, BYSZEWO, CHARZYNO;
- w wypadku opanowania przyczółka KOŁOBRZEG, DŹWIŻYNO, BOREK STARY, strona broniąca chcąc utrudnić lub uniemożliwić manewr i przemieszczenie desantowanych wojsk, będzie wykonywała: uderzenia ogniowe na węzły dróg, minowała odcinki dróg, ustawiała węzły zapór i niszczeń oraz niszczyła mosty drogowe w następujących miejscowościach: ZIELENIEWO, NOWOGARDEK, SERBIA, GŁĄB oraz ZĄBROWO;
- po opanowaniu przyczółka istnieje prawdopodobieństwo wykonania zbieżnego uderzenia II rzutów wojsk broniących wybrzeża z kierunków: TRZEBIATÓW – GRZYBOWO oraz NIERZYŃ – GRZYBOWA;
- warunki terenowe w rejonie desantowania umożliwiają wykorzystać stronie broniącej do walki z desantem kilku zgrupowań taktycznychcharakteryzujących się dużą siłą ognia i zwrotnością, zgrupowania te mogą bronić mostów, węzłów drogowych, których opanowanie umożliwi przeciwnikowi rozwijanie swych działań w głąb;
- należy liczyć się, że strona broniąca będzie się starała izolować rejon desantowania wykorzystując do tego celu lotnictwo i artylerię;
- należy liczyć się również z faktem, że w rejonie przyczółka w wypadku opanowania go wojska strony broniącej będą prowadziły działania nieregularne, natomiast ze strony ludności cywilnej można spotkać się z aktami działalności dywersyjnej.

MOŻLIWOŚĆ NARUSZENIA WIĘZI OPERACYJNEJ POMIĘDZY FUNKCJONALNYMI (STRUKTURALNYMI) ELEMENTAMI UGRUPOWANIA ORAZ ELEMENTAMI WSPARCIA I ZABEZPIECZENIA:

- w rejonie planowanego desantu istnieją dogodne warunki terenowe do naruszenia więzi operacyjnej poprzez zerwanie przepraw mostowych na rzece PARSETA oraz zalanie doliny rzeki, przez co zostanie naruszona więź z lewymi sąsiadem desantowanych wojsk;
- intensywne oddziaływanie lotnictwa strony broniącej umożliwi wywalczenie przewagi w powietrzu, taki stan rzeczy może doprowadzić do izolacji odwodów i odcięcia dróg do źródeł zaopatrzenia;
- działania nieregularne w rejonie NOWOGRÓDKA, DRZONOWA i ZIELENIEWA mogą doprowadzić do zerwania przepraw mostowych na rzekach: STRÓŻKA, DEBOSZNICA i zakłócić więź pomiędzy wojskami oraz źródłami zaopatrzenia.

EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE SYSTEMU RAŻENIA ORAZ ELEMENTÓW
 WSPARCIA I ZABEZPIECZENIA

Siły desantowe będą prowadzić działania zaczepne wspólnie z zespołami marynarki wojennej i lotnictwa.

Podczas prowadzenia natarcia przez oddziały desantowe będzie wykorzystywany ogień z okrętów. Siły marynarki wojennej będą zabezpieczały skrzydła wojsk desantowych od morza. Dodatkowo siły marynarki wojennej będą brały udział w ogniowym przygotowaniu i wsparciu natarcia oddziałów, zabezpieczeniu wysadzania desantów morskich, utrudnianiu ewakuacji i zaopatrzenia wojsk przeciwnika drogą morską oraz dowozie środków materiałowych i ewakuacje rannych i chorych.

Ze względu na ograniczone możliwości wykorzystania środków ogniowych czołgów i bwp w czasie desantowania i po wylądowaniu na plaży (wysoki klif) konieczne będzie wsparcie przez lotnictwo i artylerię okrętową.

W okresie lądowania desantów należy wywalczyć przewagę w powietrzu.

Po wyjściu na klif możliwość wykorzystania środków rażenia w początkowej fazie operacji do 3 – 4 km w zależności od kierunku, do 5 – 6 km po opanowaniu punktów rekonesansowych.

W celu opanowania i utrzymania do czasu podejścia sił głównych ważnych obiektów wysadzane będą jednocześnie desanty powietrzne.

MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA NATURALNEJ (SZTUCZNEJ) INFRASTRUKTURY TERENOWEJ

Rozpoznana linia brzegowa na odcinku MIELNO – MRZEŻYNO posiada charakter zróżnicowany. Na tym odcinku występują trzy dogodne rejony do lądowania desantów morskich. Są to odcinki:

- MIELNO – ujście rzeki CZERWONA – długość ok. 12 km;
- USTRONIE MORSKIE - BAGICZ - długość ok. 8 km;
- KOŁOBRZEG – GRZBOWO - długość ok. 4 km.

Ogólnie na odcinkach tych może lądować około 1,5 dywizji w pierwszym rzucie desantu morskiego.

Występująca plaża morska o szerokości 15 – 40 m. jest dogodna do wylądowania wojsk i sprzętu oraz do komunikacji wzdłuż linii brzegowej w rejonach desantowania.

Lasy nadbrzeżne występują sporadycznie na tych odcinkach i nie przedstawiają poważniejszej przeszkody do lądowania desantu.

Na odcinkach dogodnych do desantowania wzdłuż brzegu morskiego ciągnie się wał wdmowy z drobnego piasku o wysokości 3 – 8 m., o dogodnych wejściach dla pojazdów gąsienicowych.

Port kołobrzegi przystosowany jest do przyjmowania małych i średnich okrętów. Opanowanie portu przez desant ułatwi wylądowanie sprzętu, wojsk i środków zaopatrzenia.

Pozostałe miejscowości nadbrzeżne w większości o zabudowanie ogniotrwałej (murowanej) oraz rozległe zabudowania miejscowości uzdrowiskowych mogą wykorzystane przez desanty jako punkty oporu.

Teren w głębi rozpoznanego pasa jest równinny, miejscami lekko falisty, pocięty dolinami rzek i w większości otwarty. Charakter terenu sprzyja na prowadzeniu działań z morza w głąb lądu.

Doliny rzek PARSEŃTY i CZERWONEJ ze względu na swój charakter stanowią poważną przeszkodę dla wojsk. Charakter ten przejawia się przede wszystkim podmokłymi i torfiastymi dolinami, grząskim dnem oraz znaczną głębokością. Ponadto PARSEŃTA od MIECHĘCINA do KOŁOBRZEGU posiada wysokie brzegi utrudniające wejście i wyjście z lustra wody. Bieg wymienionych rzek będzie kanalizował działanie desantu morskiego.

Sieć dróg utwardzonych i gruntowych w taktycznej głębokości zapewnia szybki manewr w głąb lądu, ale duża ilość mostów uzależnia manewr wzdłuż linii brzegowej. Aby zapobiec przerwaniu w ruchu na skutek niszczenia mostów należy przygotować szereg przepraw zapasowych i objazdów. Ze względu na dużą ilość lasów, bagien nierówności terenowych oraz charakteru gleby, ruch na przełaj jest utrudniony.

Rozwinięta sieć dróg szczególnie na kierunku KOŁOBRZEG – BIAŁOGARD i KOSZALIN – KARLINO umożliwi intensywny ruch wszystkich środków transportowych i umożliwi manewr w celu wyjścia na rubieżę ogniowe.

PROGNOZOWANA ROLA CELÓW POŚREDNICH (ALTERNATYWNYCH) W PROCESIE OSIĄGANIA CELU GŁÓWNEGO

Głównym celem operacji desantowej min. wg poglądów rosyjskich jest:

1. Opanowanie ważnych rejonów wybrzeża (węzłów portowych, baz morskich, itp.);
2. Wsparcie wojsk lądowych podczas działań bojowych na kierunku nadmorskim;
3. Rozszerzenie (polepszenie) systemu bazowania sił okrętowych.

Działania desantowe w skali operacyjnej lub taktycznej będą częścią operacji lądowej lub operacji floty. W odniesieniu do Morza Bałtyckiego (zamkniętego) możliwe jest zdobycie panowania na morzu i w powietrzu tylko na czas działań i tylko w ich rejonie.

Panowanie zdobywa się podczas realizacji zadań cząstkowych, takich jak:

- zniszczenie lub znaczne osłabienie zgrupowań sił morskich i innych rodzajów sił zbrojnych, stanowiących zagrożenie dla desantu morskiego;
- zniszczenie lub obezwładnienie systemu obrony przeciwdesantowej w rejonie lądowania;
- osłona rejonów rozśrodkowania i załadunku przed uderzeniami z morza i powietrza;
- obrona zespołu desantowego podczas przejścia morzem;
- lądowanie desantu morskiego na wybrzeże;
- uchwycenie i utrzymanie na czas trwania morskiej operacji desantowej wyznaczonego odcinka wybrzeża na terytorium zajęтым przez przeciwnika i wzbranianie jego siłom dostępu do rejonu desantowania;
- zajęcie i utrzymanie (lub zniszczenie) obiektów położonych na wybrzeżu opanowanym przez przeciwnika, a mającym kluczowe znaczenie dla własnych sił morskich;
- opanowanie - we współdziałaniu z siłami morskimi - i umożliwienie sprawowania kontroli nad przejściami oraz szlakami komunikacyjnymi, a także wiele innych zadań o charakterze pomocniczym;
- rozbicie sił obrony lądowej i opanowanie zadanego terytorium.

Biorąc pod uwagę ww treści nie ulega wątpliwości, że każde z zadań cząstkowych odgrywa ważną rolę w procesie osiągnięcia celu głównego operacji desantowej przeciwnika. Nie osiągnięcie choćby jednego z nich może spowodować utratę inicjatywy, duże straty w ludziach i sprzęcie, opóźnienie w realizacji celu głównego lub w ogóle jego nie osiągnięcie.

MASKOWANIE, UBEZPIECZENIE, POWSZECHNA OPL, ZABEZPIECZENIE INŻYNIERYJNE, OBRONA PRZECIWCHEMICZNA

Przeciwnik w ramach operacji desantowej prowadzonej w rejonie odpowiedzialności 12BPanc będzie szeroko stosował wszystkie przedsięwzięcia bojowego zabezpieczenia działań. Studiując, oceniając teren w rejonie możliwego desantowania się sił przeciwnika na za-

chód i wschód od m KOŁOBRZEG należy brać następujące możliwe sposoby wykorzystania terenu dla zabezpieczenia jego działań.

W ramach maskowania przeciwnik może:

- wzmacniać działania wywiadowcze i wywiadowczo - rozpoznawcze na kierunkach pozornych;
- pozorować desantowanie swoich wojsk w innym rejonie poprzez nasilenie ruchu swoich jednostek płynących na tych kierunkach;
- po wykonaniu desantowania na wybrzeżu w okolicach KOŁOBRZEGU, teren umożliwi stosowanie naturalnych ukryć, istnieją pola zakryte i martwe, które mogą zamaskować stanowiska bojowe i urządzenia logistyczne;
- gęsta sieć dróg charakteryzuje się dużym stopniem zadrzewienia, są to stare drzewa z dobrze rozrośniętą koroną, taki warunki mogą służyć przeciwnikowi do maskowania przemarszów i transportu wojskowego przed obserwacją wzrokową i optyczną;
- liczne zabudowania szczególnie po byłych PGR mogą z powodzeniem służyć przeciwnikowi do maskowania wszelkich urządzeń logistycznych a istniejąca do tej pory ww. obiektach baza techniczna może być wykorzystana dla potrzeb punktów technicznych, zaopatrywania a szkoły i świetlice dla potrzeb organizowania stanowisk dowodzenia i punktów medycznych;

W ramach ubezpieczenia:

- teren w rejonie KOŁOBRZEGU umożliwi działanie wszystkich elementów ubezpieczenia bojowego, które może stosować przeciwnik;
- po wylądowaniu desantu przeciwnika na plaży należy się spodziewać silnego ubezpieczenia bocznego /od skrzydeł/ gdyż te kierunki są dogodnymi do prowadzenia kontrataków, szczególnie wzdłuż plaży;
- w miarę poszerzania przyczółka należy się spodziewać iż szczególnie ważnym dla ubezpieczenia przeciwnika mogą okazać się drogi min.: droga dofrontowa KOŁOBRZEG-GOŚCINO, KOŁOBRZEG-MOROWO, KOŁOBRZEG-KARLINO, a także drogi rokadowe KOŁOBRZEG-DZWIRZYNO i dalej na południe KOŁOBRZEG-TRZEBIATÓW.

W ramach zabezpieczenia inżynierskiego:

- przeciwnik będzie dążył do jak najlepszego rozpoznania kierunków i rejonów desantowania oraz rozpoznania kierunków rozwijania operacji zaczepnej;
- ważnym dla tego rodzaju desantu będzie rozminowanie podejścia do rejonu desantowania a także wykonanie przejść w zaporach na plaży i następnie w głębi terenu w miarę poszerzania przyczółka;
- dla zabezpieczenia sprawnego ruchu wojsk przeciwnik będzie dążył do utrzymania ww dróg zarówno dofrontowych jak i rokadowych oraz zdobycia i utrzymania rejonów dogodnych do przepraw na rz. PARSEĆCIE i BŁOTNICZY;
- w miarę poszerzania przyczółka, zdobycia portu w m. KOŁOBRZEG przeciwnik użyje maszyn inżynierskich, które w miarę możliwości i w zależności od rozwoju sytuacji wykorzysta do umocnienia i rozbudowy uchwyconych rubieży.

W ramach powszechnej OPL:

- desant przeciwnika będzie na pewno prowadzony przy wsparciu lotnictwa i śmigłowców, nie mniej powszechną OPL przeciwnik skupi na osłonie kierunków do-

stępnych dla uderzeń lotnictwa a więc wzdłuż plaży, znad lasów KOŁOBRZE-
SKIEGO, ŁASIŃSKIEGO, i w rejonie m. PUSTARY;

- po poszerzeniu przyczółka należy się spodziewać oddziaływania sił obrony przeciwlotniczej przeciwnika z rejonów niewysokich ale jednak dominujących w tym rejonie wzgórz: 25,4 ; 20,5; 19,5; 21,7; 34,8;
- opanowanie rejonów tych wzgórz wpłynie także znacząco na prowadzenie obserwacji przestrzeni powietrznej przez przeciwnika oraz zwalczania celów nisko lecących.

W ramach obrony przeciwchemicznej:

- charakter terenu w rejonie odpowiedzialności 12BPanc umożliwi sprawne realizowanie przedsięwzięć obrony przeciwchemicznej przeciwnikowi;
- dominujące wzgórza ww. będą miały szczególne znaczenie dla prowadzenia obserwacji uderzeń bronią masowego rażenia i bronią chemiczną;
- dobrze rozwinięta sieć dróg będzie miała istotne znaczenie w prowadzeniu działań ratunkowo - ewakuacyjnych w wypadku użycia BMR;
- teren nie posiada zakładów przemysłowych z toksycznymi środkami przemysłowymi.

CHARAKTERYSTYKA TERENU NIEPRZEKRACZALNEGO, TRUDNO PRZEKRACZALNEGO, PRZEKRACZALNEGO NA PŁASZCZYŹNIE OKREŚLENIA PARAMETRÓW KORYTARZY DZIAŁAŃ DLA KAŻDEGO KIERUNKU

1. W pasie odpowiedzialności 12 Bpanc kształtują się dwa rejony dogodne do lądowania desantów morskich.
2. Pierwszy z nich na wschód od KOŁOBRZEGU. Od wschodniego skraju Kołobrzegu do kompleksu leśnego Kołobrzski Las o pojemności do brygady . Wysokość klifu występującego w tym rejonie osiąga wartość zaledwie 5 metrów, co pozwala na lądowanie desantu morskiego, bez większych przeszkód ze strony rzeźby terenu. Drugi kierunek dogodny do wysadzenia desantu morskiego znajduje się na zachód od KOŁOBRZEGU. Rejon ten rozciąga się na zachód od KOŁOBRZEGU do GRZYBOWA . Wysokość klifu na 75 % tego rejonu wynosi 3 metry, w związku z tym teren jest dogodny do lądowania desantu morskiego. Pojemność tego kierunku do wzmocnionej brygady.
3. Istnieje możliwość uchwycenia i utrzymania portu w KOŁOBRZEGU poprzez wysadzenie desantu morskiego lub powietrznego. Działanie to możliwe w znaczny sposób ułatwić lądowanie wojsk lub ich zasilanie pod względem logistycznym.
4. Na południowy – wschód i południowy – zachód od KOŁOBRZEGU występują rejony torfowisk, które ograniczają pojemność korytarzy działania do : na kierunku południowo – zachodnim na wysokości STARY BOREK – PRZEĆMINO do 1-1,5 km. Na kierunku południowo – wschodnim na wysokości KOŁOBRZEG – KOŚCIELNO do 1,5 – 2 km.
5. Z kierunku północ – południe w sposób naturalny pas działania przecina rzeka PARSEŃTA o szerokości do 30 metrów płynąca w zabagnionej, porośniętej drzewami dolinie.
6. W pasie działania 6 km na południe od KOŁOBRZEGU występuje kompleks leśny, który w sposób naturalny rozcina ugrupowanie bojowe na dwie części. Powierzchnia tego kompleksu około 30 km kwadratowych, odległość między drzewami 3 m .
7. Na południowy – zachód od KOŁOBRZEGU w rejonie STARY BOREK – KORZYSTNO znajduje się pasmo dominujących wzgórz, od opanowania i utrzymania których zależy swoboda działań desantujących się wojsk.
8. W całym pasie odpowiedzialności 12 Bpanc na szczególną uwagę z punktu widzenia zapewnienia swobody działań desantowanych wojsk, oraz zwiększenia pojemności kierun-

ków działania zasługują drogi rokadowe KOŁOBRZEG – TRZEBIATÓW, oraz drogi dofrontowe przebiegające z południa na północ, oraz linia kolejowa wschód – zachód. Opanowanie i utrzymanie tych dróg zapewni swobodę działań wojsk własnych. Ogniowe oddziaływanie na te drogi w sposób zasadniczy ograniczy swobodę działań przeciwnika.

9. Terenem kluczowym, od opanowania i utrzymania którego zależy powodzenie prowadzonej operacji zaczepnej przy minimalnych stratach własnych są: pasma wzgórz biegnące na południowy – wschód i południowy – zachód od KOŁOBRZEGU. Uchwycenie i utrzymanie tych wzgórz pozwoli na prowadzenie obserwacji naziemnej oraz prowadzenie ognia obserwowanego na maksymalnych donośnościach, oraz wpłynie na możliwość potęgowania natarcia na dwóch wcześniej wymienionych kierunkach.

CHARAKTERYSTYKA KIERUNKÓW AKTYWNYCH I PASYWNYCH

1. Jak określono wcześniej z charakterystyki terenu wynikają dwa dogodne kierunki prowadzenia działań zaczepnych.
2. Pierwszy z nich KOŁOBRZEG - NIEWIERZE – SIEMYŚL, pozwala w rejonie desantowania na użycie sił do brygady. Po opanowaniu przez desant powietrzny rejonu dominujących wzgórz zapewni warunki do potęgowania natarcia. Opanowanie przewężenia terenu w rejonie KORZYSTNO- ZIELENIEC – NIEMIERZE pozwoli na możliwość zmiany KGU oraz wprowadzenie nowych sił w celu potęgowania natarcia.
3. Drugi kierunek pozwalający na prowadzenie działań zaczepnych to wschód KOŁOBRZEG – DĘBOGARD- GOŚCINO. Pozwala on w rejonie desantowania na użycie sił w sadzie brygady. Po opanowaniu lub obejściu kompleksu leśnego Las Kołobrzesci (pojemność kierunku do batalionu) działając w kierunku południowym jego pojemność zwiększa się do około brygady. Również na tym kierunku opanowanie pasma wzgórz na południowy – wschód od Kołobrzegu zapewni zwiększenie swobody działań desantowanych pododdziałów, oraz wpłynie na ograniczenie swobody prowadzenia działań obronnych przez przeciwnika.
4. Kierunek na zachód od GRZYBOWA z powodu występowania jeziora RESKO PRZY-MORSKIE oraz terenów zabagnionych wyklucza ten rejon pod względem użycia wojsk zmechanizowanych pancernych.
5. Wysokość klifu wynosi w tym rejonie od 6 – 7 metrów jednakże dostępność terenu po wylądowaniu, oraz brak możliwości rozwinięcia pododdziałów zmechanizowanych i pancernych powoduje, że kierunek ten może być skutecznie blokowany poprzez niewielkie siły przeciwnika. Na tym kierunku istnieje konieczność opanowania i utrzymania siłami desantów lub oddziałów wydzielonych dróg prowadzących z zachodu na wschód, co utrudni przeciwnikowi manewr sił i środków w rejon desantowania.

OCENA WARUNKÓW MASKOWANIA, PROWADZENIA DZIAŁAŃ POZORNÝCH, POŚREDNICH

Oceniając warunki maskowania, prowadzenia działań pozornych i pośrednich należy stwierdzić że teren w pasie odpowiedzialności 12 BPanc posiada średnie warunki maskowania naturalnego. Wąski pas nadbrzeżnych lasów na zachód od Kołobrzegu może stanowić utrudnienie podczas lądowania z morza, ograniczając obserwację, możliwość prowadzenia ognia, użycia wojsk zmechanizowanych. Podobną barierę stanowią wyniosłości, których równoleżnikowy przebieg stanowi jakby naturalną osłonę przed nacierającymi z kierunku północnego. Wyniosłości te po opanowaniu mogą spełniać bardzo ważną funkcję, maskując przemieszczenia wojsk, podejście, jak też logistyczne wsparcie walczących wojsk. Ważnym

czynnikiem maskującym w charakteryzowanym terenie są obsadzone drzewami drogi, które utrudniają obserwację i maskują przemarsz kolumn tak przed obserwacją z powietrza jak i z ziemi. Charakteryzowany teren jest dogodny do prowadzenia działań pozornych, gdyż większe zaangażowanie wymagałoby większych nakładów sił i środków. Teren sprzyja również prowadzeniu działań pośrednich, gdyż oddziaływanie na węzły komunikacyjne, drogi kołowe i kolejowe oraz infrastrukturę logistyczną przeciwnika, w znacznym stopniu utrudniałyby mu organizowanie i prowadzenie walki.

WPLYW WARUNKÓW ATMOSFERYCZNYCH, PORY DOBY NA EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁAŃ

Warunki atmosferyczne występujące w charakteryzowanym terenie w sposób zasadniczy wpływają na efektywność prowadzonych działań i w zależności od pory roku, a nawet doby utrudniają lub wręcz uniemożliwiają prowadzenie tychże.

W charakteryzowanym terenie występują najczęściej wiatry zachodnie wiejące od 1 do 5 stopni w skali Beuforta które uniemożliwiają sprawne wysadzenie desantu, wymuszają stosowania poprawek artyleryjskich podczas prowadzenia ognia co zmniejsza jego skuteczność i spowalnia proces wstrzeliwania się w wykryte cele. Podobne problemy będzie miało lotnictwo, którego działanie będzie utrudnione, bądź nawet pozbawione możliwości działania.

Kolejnym czynnikiem, który będzie miał duży wpływ na efektywność działań są opady atmosferyczne, których duża częstotliwość zarówno w zimie jak i w lecie powoduje wyłączenie dużych obszarów terenowych (teren o podłożu torfowym) dla dostępności przez czołgi i bwp, co będzie wymuszać prowadzenie działań jednostkami o charakterze lekkim przy silnym wsparciu lotnictwa

Innym czynnikiem mającym zasięg lokalny jednakże niemniej ważnym, są występujące zamglenia w godzinach rannych, szczególnie w okresie wiosny i jesieni. Powodują silne ograniczenia w prowadzeniu obserwacji i ognia, utrudniają manewrowanie wojskami, uniemożliwiają użycie lotnictwa.

Uwzględniając powyższe czynniki należy stwierdzić, że najdogodniejszą porą do prowadzenia działań w charakteryzowanym terenie jest lato, bądź sucha jesień.

CHARAKTERYSTYKA REJONÓW ZURBANIZOWANYCH – W TYM OCENA WPLYWU TOKSYCZNYCH ŚRODKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Miejscowości w oparciu o które najdogodniej rozbudować obronę to:

- KOŁOBRZEG, DZWIŻYNO, MŻERZYNO, ROGOWO;
- najdogodniejszy z nich to Kołobrzeg, dogodny do obrony z morza jak i okrężnej od strony lądu;
- posiada on zabudowę ogniotrwałą, z wieloma wysokimi i bardzo wysokimi budynkami, wykonanymi z cegły oraz wielkiej płyty;
- pozwala to na zorganizowanie obrony, a tym samym systemu ognia i obserwacji na wielu poziomach;
- duża ilość wież, wieżowców latarni morskich pozwala na sprawne kierowanie i korygowanie ognia artylerii, lotnictwa i innych środków ogniowych;
- sieć dróg zapewnia obrońcy sprawny manewr sił i środków;
- w wypadku zniszczenia wysokich budynków istnieje możliwość powstania zatorów i zawał na szlakach komunikacyjnych;

- 8 tyś. łóżek szpitalnych, zapewni obrońcy dostateczną bazę medyczną w czasie działań, a place i tereny niezabudowane miejsca na lądowiska dla środków ewakuacji lotniczej;
- Rzeka Parsęta, kanały i wyspy dają doskonałe miejsca do zorganizowania punktów oporu i kanalizowania ruchu wojsk wykonujących desant;
- sieć kolejowa dogodna do użycia przed działaniami zbrojnymi, w wypadku prowadzenia działań zbrojnych prawdopodobnie bezużyteczna;
- mnogość warsztatów, magazynów, hurtowni spożywczych, medycznych, zapewni na dłuższy czas autonomiczność wojskom broniącym się pod względem zabezpieczenia technicznego i zaopatrzenia w podstawowe środki zaopatrzenia;
- port morski do wykorzystania tylko i wyłącznie po jego zdobyciu, nie przedstawia wielkiej wartości ze względu na możliwość przyjmowania małych jednostek;
- dużym zagrożeniem dla obrońców pozostaną zapasy toksycznych środków przemysłowych, używanych w procesach technologicznych zakładów produkcyjnych;
- w wypadku ich zniszczenia, wilgotność powietrza, wiatry, spowodują skażenie na znacznym obszarze, zarówno w mieście jak i poza nim;
- z uwagi na wilgotność powietrza oraz gleby skażenie utrzymywać będzie się przez dłuższy czas i stanowić może trudność w jego usunięciu;
- siły pozamilitarne (policja, straż pożarna) w wypadku skażeń mogą nie mieć wystarczających możliwości do przeprowadzenia akcji ratunkowej.

WPLYW ZATOPIEŃ, POŻARÓW PRZESTRZENNYCH NA SWOBODĘ DZIAŁAŃ

1. Wysadzenie tamy w dole rzeki Parsęta spowoduje znaczny obszar zatopień i nowo powstałych zabagnień, na obszarze kanałów melioracyjnych i koryta rz. Parsęta.
2. Spowoduje to kanalizowania ruchu wojsk prowadzących operację desantową, brak swobody działań, wyzwalanie ruch tylko i wyłącznie po drogach publicznych.
3. Drogi gruntowe prawdopodobnie nie do użycia w wypadku zalania znacznych obszarów.
4. Prawdopodobnie obszarem dużych zatopień będzie rejon: wsch. jez. Resko-Drzonowo - Zieleniewo.
5. Najniebezpieczniejsze pory roku do powstania wielkich ognisk pożarów to lato i jesień.
6. Najniebezpieczniejsze pożary powstaną na terenie kompleksów leśnych i i na obszarach torfowisk. Spowoduje to powstanie znacznych obszarów o ograniczonej przekraczalności lub całkowicie niemożliwych do przekroczenia.
7. Pożary torfowisk i lasów spowodują tworzenie korytarzy o szerokości do 6 km.

WARUNKI PROWADZENIA OBSERWACJI I WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW RAŻENIA

Charakteryzowany teren pod względem prowadzenia obserwacji i wykorzystania środków rażenia można podzielić na trzy okresy działania w których omawiane problemy mają różne wartości.

Pierwszy okres, tj. etap lądowania desantu charakteryzuje się bardzo ograniczonymi warunkami obserwacji i niskimi możliwościami wykorzystania środków ogniowych. Ograniczenia te spowodowane są wysokim klifem morskim jaki występuje w charakteryzowanym terenie, jak też pasem lasu jaki porasta wydmy i ciągnie się wzdłuż wybrzeża morskiego.

Drugi okres, tj. etap po wylądowaniu desantu i opanowaniu terenu przybrzeżnego charakteryzuje się wzrostem możliwości prowadzenia obserwacji, co również wpływa na wzrost

możliwości wykorzystania środków rażenia. Powoduje to fakt, że teren staje się bardziej równinny, a obserwację utrudniają dość gęsto występujące zalesienia i infrastruktura.

Trzeci okres, tj. etap po włamaniu się na głębokość 6-8 km w głąb lądu, warunki obserwacji zasadniczo poprawiają się, na niektórych odcinkach można prowadzić obserwację nawet na odległość do 8-10 km, co stwarza możliwości maksymalnego wykorzystania środków rażenia. Takie możliwości stwarzają wzgórza na których rozmieszczone były punkty rekonesansowe, zdobycie tych wzgórz stwarzało warunki które dawały całkowite panowanie nad charakteryzowanym terenem.

3.3. OPRACOWANIE Z GEOGRAFII WOSKOWEJ

CHARAKTERYSTYKA WOJSKOWO - GEOGRAFICZNA POJEZIERZA ZACHODNIO - POMORSKIEGO I WYBRZEŻA TRZEBIATOWSKIEGO

POJEZIERZE ZACHODNIO - POMORSKIE

Pojezierze Południowo i Zachodni Pomorskie są makroregionami wchodzącymi w skład Pojezierza Południowo bałtyckiego zajmującego 79 tysięcy kilometrów kwadratowych tzn. 25% powierzchni kraju. Każde z nich zawiera od kilku do kilkunastu mezzoregionów np. Pojezierze Zachodniopomorskie obejmuje 7 takich regionów (Pojezierze Myśliborskie, Pojezierze Choszczeńskie, Pojezierze Ińskie, Wysoczyzna Łobezka, Pojezierze Drawskie, Pojezierze Bytowskie i Wysoczyzna Polanowska), natomiast Pojezierze Południowo-Pomorskie obejmuje dwanaście mezzoregionów (Równina Gorzowska, Pojezierze Dobiegniewskie, Równina Drawska, Pojezierze Wałeckie, Równina Piławska, Pojezierze Szczecińskie, Dolina Wdy, Pojezierze Krajeńskie, Równina Charzykowska, Dolina Brdy, Wysoczyzna Świecka i Bory Tucholskie).

Omawiany obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem pokrycia i rzeźby tereny, jak również pod względem klimatycznym. Za podstawę do przeprowadzenia charakterystyki geograficznej przyjęto „Metodykę pracy w terenie dowództw szczebla taktycznego”, która dla potrzeb przeprowadzenia działań taktycznych precyzuje następujące elementy terenu: rzeźbę, drogi, grunty, wody, roślinność i osiedla.²

Rzeźba terenu oraz grunty

Na Pojezierzu Zachodnio Pomorskim (9700 km. kwadratowych) występują wzgórza morenowe rozciągające się z południowego zachodu na północny wschód. Ich bezwzględna wysokość jest zróżnicowana i wynosi od stu kilkadziesiąt metrów w pobliżu Odry do ponad 250 metrów w okolicach Bytowa, czyli zwiększa się w kierunku północno wschodnim.

W jego zachodniej części, na Pojezierzu Myśliborskim znajduje się jeden grzbiet wału morenowego, który ciągnie się w kierunku wschodnim od m. Chojny (167 m npm) przez Myślibórz (112 m npm) do Barlinka (121 m npm)

Drugi grzbiet wału morenowego rozciąga się od Pełczyc w kierunku południowo wschodnim do Drezdenka (121 m npm) Na północy na Pojezierzu Choszczańskim wzniesienia morenowe dochodzą do 120 m. npm , a ich stoki są łagodne. Najbardziej zróżnicowana rzeźba terenu i dość znaczne wzniesienia występują na Pojezierzu Ińskim(180 m npm) i Pojezierzu Drawskim (ponad 200 m npm na wschodzie). Duże skupisko wzgórz morenowych występuje w okolicach Bobolic, Połczyna Zdroju, Szczecinka i Czaplinka. Najwyższe z nich – Skibiniewskie Góry występują w okolicach Miastka (238 i 227 m.n.p.m) oraz okolicach Połczyna Zdroju (218 m npm). Między wzgórzami nad Drawą i Górną Wdą znajduje się znaczne obniżenie terenowe³

W północno – wschodniej części Pojezierza Zachodniopomorskiego, na Pojezierzu Bytowskim występuje najwyższe wzniesienie morenowe (Siemierzycka Góra w rejonie Bytowa 256 m npm). Na północ od Pojezierza Bytowskiego na Wysoczyźnie Łobezkiej i Pola-

² Kaczmarek W. „Metodyka pracy w terenie dowództw szczebla taktycznego” Warszawa 1997 s.9

³ Skrzyp J. „Wojskowo-geograficzna charakterystyka Polski północno-zachodniej(pomorski Rejon Operacyjny)”

nowszej wysokości wzgórz morenowych jest znacznie niższa i są one pocięte dolinami Regi, Radwi Grabowej, Wieprzy, Słupi i Łupawy⁴

Na południowy wschód od Pojezierza Zachodniopomorskiego rozciąga się Pojezierze Południowo-Pomorskie o powierzchni 17 800 km. kwadratowych. Jego rzeźbę charakteryzują występujące na przemian wysoczyzny morenowe i równiny. Zachodnia część pojezierza jest równinna, zwłaszcza Równina Gorzowska i Drawska.

Natomiast niewielkie wzniesienia występują na Pojezierzu Dobieniewskim. Na Pojezierzu Wałeckim przeważa teren pagórkowaty, przez który przechodzą wzgórza morenowe, dochodzące do 200 m npm. zwłaszcza na południe od Wałcza. Nieco niższe natomiast występują na północy i sięgają do 170 m npm. (Wzgórza Jastrowskie) i 169 m npm. (Wzgórza Sypniewskie). W południowo – wschodniej części Pojezierza Południowo – Pomorskiego rozciąga się Pojezierze Krajeńskie o powierzchni lekko falistej, pociętej dolinami dopływów Brdy i Noteci.

Wschodnią część Pojezierza zajmuje Równina Tucholska, o powierzchni lekko pagórkowatej, pociętej doliną Brdy, która stanowi bardzo istotną przeszkodą terenową.

Grunty w pasie Pojezierzy Południowo bałtyckich są zróżnicowane zarówno co do struktury, jak i rozmieszczenia. Przeważają jednak piaski i gliny. W znacznym stopniu występują także torfy, zwłaszcza wokół jezior oraz wzdłuż rynien jezior i rzek. Stosunkowo niewiele jest glin, mad i lessów.

Na Pojezierzu Południowo Pomorskim znajdują się głównie grunty piaszczyste, które ciągną się pasmem od Równiny Gorzowskiej, przez Równinę Drawską, Pojezierze Szczecińskie, Równinę Charzykowską, Dolinę Gwdy i Brdy, Bory Tucholskie aż do Pojezierza Bytowskiego leżącego na Pojezierzu Zachodnio - Pomorskim.

Ponadto grunty piaszczyste na przemian z glinami występują w niewielkich ilościach na całym obszarze Pojezierza, grunty gliniaste pokrywają zachodnią i środkową część Pojezierza Zachodnio – Pomorskiego (Pojezierze Myśliborskie i Drawskie), ponadto Pojezierze Kraińskie na Pojezierzu Południowo – Pomorskim. Najwięcej gruntów torfiastych występuje na Pojezierzu Choszczeńskim, a glina lessowa w okolicy Złocieńca.

Roślinność i wody

Lasy na Pojezierzu Południowo – bałtyckim rozmieszczone są nierównomiernie. Największe kompleksy leśne rosną w pasie o szerokości około 100 kilometrów, ciągnącym się od Zielonej Góry przez Krzyż, Wałcz, Szczecinek, Bytów do Gdyni. Na pozostałym obszarze występują mniejsze kompleksy leśne o równie nie równomiernym rozmieszczeniu.⁵

Na Pojezierzu Zachodnio – Pomorskim największe zalesienie występuje w części środkowej i wschodniej. Intensywne zalesienie występuje również na Pojezierzu Południowo – Pomorskim, za wyjątkiem Pojezierza Kraińskiego. Głównie przeważają tu lasy sosnowe i bukowe. Wyjątek stanowią Bory Tucholskie, gdzie rośnie sosna razem z dębem. Poszczególne kompleksy leśne występują na wzgórzach morenowych, zboczach dolin rzecznych i rynien jeziornych, tworząc parcele lub zwarte kompleksy. Biorąc pod uwagę ukształtowanie terenu, rodzaj gruntów, wody powierzchniowe i charakter lasów należy stwierdzić, że niektóre z nich są trudno, inne średnio, a jeszcze inne łatwo przejezdne.

Do trudno przejezdnych możemy zaliczyć lasy ciągnące się od Połczyna Zdroju do Sępólna Krajeńskiego. Natomiast stosunkowo łatwa do pokonania jest Puszcza Gorzowska i

⁴ Skrzyp J. „Wojskowo-geograficzna” op. cit. s.33

⁵ Tamże, s.42

Lasy w rejonie Chodzieży. Pozostałe lasy Pojezierzy Południowo bałtyckich są średnio przejezdne.

Największe powierzchnie zalesione rozpatrywanego obszaru występują w województwach: gorzowskim – 43,2%, ślępskim – 41%, pilskim – 39,1%. W samym tylko koszalińskim lasy zajmują 38,2%, a jeziora – 3,3%⁶.

Na Pojezierzu Zachodnio – Pomorskim występują rzeki, przymorza płynące w kierunku północnym do Bałtyku (Reda, Łeba, Łupawa, Ślępia, Wieprza, Grabowa, Parsęta, Radew, Rega) oraz dopływy Odry płynące w kierunku północno zachodnim (Ina, Ływa, Myśla). Szerokość rzek przymorza dochodzi do 50 metrów a głębokość do 2 metrów. Większe głębokości występują w rynnach jeziornych i jeziorach, przez które one płyną. Na Pojezierzu Południowo – Pomorskim rzeki płyną w kierunku południowym i wpadają do Noteci oraz Wisły (Wda, Brda, Gwda, Drawa) ich szerokość przy średnim rocznym stanie wód nie przekracza 50 metrów.

Jeziora obszaru będącego przedmiotem rozważań są również nierównomiernie rozmieszczone, podobnie jak kompleksy leśne. Największe ich zagęszczenie występuje w pasie o szerokości ok. 50 kilometrów, ciągnącym się wzdłuż linii: Myślibórz, Choszczno, Ińsko, Drawsko Pomorskie, Szczecinek. W pasie tym powierzchnia jezior stanowi od 2 do 10% powierzchni obszaru. Natomiast na Pojezierzu Ińskim, Drawskim a także w zachodniej części Pojezierza Bytowskiego procentowy udział powierzchni jezior znacznie przekracza liczbę 10.⁷

Jeziora, głównie pochodzenia polodowcowego posiadają charakter rynnowy i morenowy. Najwięcej jest jezior rynnowych, które są długie, wąskie i głębokie. Ponadto posiadają strome brzegi i układają się w ciągi, tworząc charakterystyczne łańcuchy. Przez taki szczególnie długi ciąg jezior rynnowych przepływa rzeka Drawa w swym górnym biegu. Do największych jezior tego typu należy zaliczyć Jezioro Drawsko, Lubie (na Pojezierzu Drawskim), Raduń (na Pojezierzu Wałeckim). Drugim typem jezior są jeziora morenowe. Mają one dużą powierzchnię, lecz są stosunkowo płytkie, o rozwiniętej linii brzegowej z licznymi wyspami i półwyspami. Brzegi takich jezior są przeważnie płaskie i zatorfione. Do największych jezior tego typu zaliczyć należy – Sitno (na Pojezierzu Myśliborskim) oraz Wierzchowo (na Pojezierzu Bytowskim).

Osiedla i drogi

Na omawianym terenie nie występują duże aglomeracje miejsko – przemysłowe. Większość miast spełnia rolę ośrodków lokalnych, chociaż występuje kilka o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym. Większość miast posiada dobrze rozwiniętą bazę turystyczną co znacznie zwiększa możliwość zakwaterowania wojsk. Wsie tworzą osiedla o zróżnicowanej liczbie gospodarstw. Na Pojezierzu Zachodnio – Pomorskim liczba gospodarstw waha się od 20 do 80 a na Pojezierzu Południowo – Pomorskim od 30 do 120. Domy są przeważnie trzy i więcej izbowe, ogniotrwałe i podpiwniczone, co również wpływa korzystnie na zakwaterowanie wojsk. Drogi samochodowe są nierównomiernie rozmieszczone, a ich gęstość jest znacznie niższa jak w pozostałych regionach kraju. Najgorsza sytuacja pod tym względem występuje na Pojezierzu Południowo – Pomorskim, zwłaszcza w południowej części Pojezierza Wałeckiego i Kraińskiego oraz w Borach Tucholskich.

⁶ Daniel Cz. „Cechy szczególne organizacji i prowadzenia natarcia przez dywizję zmechanizowaną w terenie lesisto – jeziornym – Rozprawa doktorska Warszawa 1981 s.7

⁷ Skrzyp J. „Wojskowo – geograficzna op. cit., s.46

Najmniejsza gęstość dróg występuje w województwach: słupskim, koszalińskim, gorzowskim i pilskim. Drogi głównie prowadzą w kierunku na Berlin. Szerokość jezdni wynosi 5 – 6 metrów, a korony od 8 do 12 metrów. Główne magistrale to:

- Gdynia – Słupsk – Koszalin – Szczecin;
- Elbląg – Starogard Gdański – Chojnice – Wałcz – Gorzów Wlk. – Kostrzyń.

Główne magistrale o kierunku południowym to:

- Szczecin – Gorzów Wlk. – Zielona Góra;
- Koszalin – Piła – Poznań.

Ponadto oprócz głównych dróg biegnących w kierunku południowym czy też równoleżnikowym, istnieje sieć dróg równoległych i prostopadłych do północnej i zachodniej granicy państwowej o nawierzchni bitumicznej lub betonowej. Ich szerokość jezdni wynosi od 3 do 6 metrów, a korony od 6 do 10 metrów, co w zupełności wystarcza na potrzeby wojska.

Sieć kolejowa, w przeciwieństwie do drogowej jest dobrze rozwinięta w stosunku do pozostałej części kraju stosunkowo gęsta i w większości zelektryfikowana. Podobnie jak sieć drogowa prowadzi w kierunku na Berlin.

Na Pojezierzach Południowo bałtyckich znajduje się także większość rurociągów oraz wojskowych składów MPS. Obszar posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę wojskową. Znajduje się tu największe zagęszczenie wojskowej sieci lotniskowej oraz drogowych odcinków lotniskowych (DOL). Występująca tu duża ilość obiektów wojskowych ze względu na bazę szkoleniową jaką stanowi poligon drawski, wpływa korzystnie na zaopatrywanie wojsk.⁸

Przedstawione fizyczno- geograficzne uwarunkowania pojezierzy Zachodnio i Południowo-Pomorskiego, a także istniejące na tym obszarze infrastruktura będą wywierały istotny wpływ na warunki organizowania i prowadzenia działań bojowych. Są one dość specyficzne. Na specyfikę tę składa się zróżnicowana rzeźba terenu, intensywne zalesienie oraz duża liczbą jezior.

Dodatkowym elementem, który może wywierać wpływ na prowadzenie działań bojowych jest klimat. Urozmaicona i bardzo różnorodna rzeźba terenu wraz z jej pokryciem, a także duża rozciągłość równoleżnikowa obszaru wpływa na to, że klimat jest zróżnicowany. Występuje tu większa od przeciętnej krajowej liczba dni mroźnych i upalnych oraz zwiększone ilości opadów atmosferycznych. Średnia roczna temperatura wynosi około 7 stopni Celsjusza. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, którego średnia temperatura wynosi 17,8 stopnia Celsjusza. Najzimniejszym jest styczeń – 2,1 stopnia Celsjusza⁹. Zróżnicowanie klimatyczne uwidoczni się także w terminach początku pór roku. Najwięcej opadów atmosferycznych występuje na pojezierzu Zachodnio – Pomorskim, gdzie zbieżność morenowe pochyłone są w kierunku Bałtyku. Ilość opadów wzrasta wraz ze wzrostem wysokości i średnio wynosi 600 mm¹⁰

Na całym obszarze przeważają wiatry zachodnie, co stwarza dogodne warunki dla wojsk działających w kierunku wschodnim. Ma to istotne znaczenie w wypadku użycia broni niekonwencjonalnej¹¹. Najkorzystniejszym okresem dla wojsk działających na zachód pod tym względem jest wiosna i lato. Wiosną bowiem wieją wiatry zmienne, które zagrażają wszystkim kierunkom, natomiast latem wieją wiatry słabe.

⁸ Wajda A. „Obrona ZT w terenie lesisto – jeziornym Pomorza Zachodniego”, Warszawa 1995, s.8

⁹ Łęcki W, Małuskiewicz P, Wałkowski J „Wał Pomorski”, Poznań 1987, s.11

¹⁰ „Charakterystyka wojskowo – inżynierska terytorium PRL” Warszawa 1980 s.14

¹¹ „Geografia wojenna Polski” Warszawa 1995 s.35

ZAGADNIENIE 2

CHARAKTERYSTYKA POJEZIERZA TRZEBIATOWSKIEGO

Wzniesienia terenowe i sieć wodna*Wzniesienia terenowe.*

Teren Wybrzeża Trzebiatowskiego jest terenem równinnym. Na północy ograniczonym wybrzeżem Morza Bałtyckiego, na zachodzie rzeka Dziwna, na wschodzie rzeka Parsęta i od południa Równina Gryficka.

Odcinek Kołobrzeg - Niechorze posiada uregulowany brzeg, gdzie szeroka plaża (ok. 20m) przechodzi w łagodne wydmy piaszczyste, które tworzą liczne wzgórza o wysokości dochodzącej do 40m. Wał piaszczysty posiada szerokość 10 – 15m i wysokość 5 – 12m. Dalej na południe, tuż za pasem linii brzegowej, teren znacznie obniża się, jest zabagniony pocięty rowami melioracyjnymi. W głąb lądu w odległości około 4km od linii brzegowej teren zaczyna się wznosić, by 16 - 18km od linii brzegowej osiągnąć wysokość około 60 – 70 m npm .

Na odcinku Niechorze - Dziwnówek występuje brzeg klifowy, miejscami osiągający wysokość 14m. Pozostała część lądu j/w.

Rzeki

Do głównych rzek przepływających w rejonie należą:

Parsęta – rzeka, której kierunek spływu na odcinku Ząbrowo /4094/ -Zieleniewo /3602/ jest północno – wschodni; od Zieleniewa do ujścia rzeki północny.

W dolnym biegu szerokość rzeki wynosi ok. 40m, głębokość ok.1,7m, prędkość nurtu wynosi ok. 0,6 m/s, dno piaszczyste. W rejonie Ząbrowa dane te są następujące: szerokość – ok.20m, głębokość – ok. 2,5m, prędkość nurtu – ok. 0,6m, dno piaszczyste.

Rega – rzeka o kierunku spływu północnym, szerokości - ok.20 – 25m, głębokości - ok.1,7 – 2 m, prędkości nurtu - ok.0,2 – 0,3 m/s.

Charakterystyczną cechą obu tych rzek jest tworzenie meandrów na całej ich długości spływu.

Swiniec – rzeka o kierunku spływu zachodnim, wpływa do zalewu kamińskiego, prędkość nurtu około 0,1m/s.

Teren pomiędzy tymi rzekami poprzecinany jest gęstą siecią rowów melioracyjnych oraz innych cieków wodnych szerokości dochodzącej nawet do kilku metrów.

Jeziora

W części zachodniej odcinka Kołobrzeg – Mrzeżyno znajduje się jezioro Resko Przy-morskie połączone z morzem, o szerokości ok. 4 km i głębokości dochodzącej do 5 m.

Na zachód od m. Niechorze znajduje się jezioro Litwia Luza o szerokości około 2km i głębokości dochodzącej do 2m.

Grunty

W rejonie Wybrzeża Trzebiatowskiego występują trzy zasadnicze rodzaje gruntów: piaszczyste, gliniaste i torfy. Grunty piaszczyste występują głównie w pasie brzegowym tworząc wał piaszczysty. Torfy występują za wąskim pasem wału piaszczystego na całej szerokości odcinka tworząc pas o szerokości ok. 6 km, oraz w dolinie rzeki Regi. W pozostałej części obszaru występują gleby gliniaste.

Wegetacja roślin

Obszary leśne

Lasy zajmują niewielką część obszaru. Na północy wzdłuż całej linii brzegowej rozciąga się pas zalesiony o szerokości dochodzącej do kilkuset metrów. Drzewostan składa się głównie z sosny. Wysokość drzew dochodzi do ok. 15m, średnica pnia – ok. 20 cm, odległość między drzewami wynosi 3 – 6m.

W głębi łądu istnieją obszary zalesione :

- w rejonie płn. Charzyno, las o szerokości 6 km, głębokości 2 km. Drzewostan składający się z sosny o wysokości ok. 18 m, średnicy pnia ok. 22 cm i odległości między drzewami ok. 3 m.
- w rejonie zach. Świcie Kołobrzeskie las o powierzchni ok. 8 km kw. i zach. Trzebiatów, las o powierzchni 6 km kwadratowych(charakterystyki drzewostanów jak wyżej).
- w okolicy Gostyńca las o powierzchni około 24km kw. Kwadratowych (charakterystyki drzewostanów jak wyżej).

Infrastruktura

Ścieżka drogowa

Ścieżka drogowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta, jednak w ukierunkowaniu dróg przeważa kierunek równoleżnikowy.

Główne drogi w tym rejonie to:

- Kołobrzeg – Dźwirzyno – Mrzeżyno – droga betonowa o szerokości 6–10m;
- droga nr 102 Kołobrzeg – Trzebiatów – Kamień Pomorski - droga bitumiczna o szerokości jezdni 5 m i szerokości korony 8 m .
- droga nr 103 – Trzebiatów – Rewal - Dziwnówek. Drogi te są ukierunkowane równoleżnikowo.
- droga nr 162 - Kołobrzeg – Gościno – Wartkowo – droga bitumiczna o szerokości jezdni 5m i szerokości korony 7 m (droga o kierunku południkowym).
- Mrzeżyno - Trzebiatów – Gryfice – droga bitumiczna o szerokości jezdni 6m i szerokości korony 8 m (droga o kierunku południkowym).
- droga 103 – Kamień Pomorski – Dziwnówek (droga o kierunku południkowym).

Mosty

Do najważniejszych mostów w rejonie należą:

- na rzece Parsęcie – most żelbetonowy w m. Kołobrzeg (długość - 25, 2m; szerokość - 13,1m; nośność – 30t),
- na rzece Parsęcie – most żelbetonowy w m. Ząbrowo (długość - 8,9m; szerokość - 7,2m; nośność – 20t),
- na rzece Stara Rega – most stalowy w m. Dźwirzyno (długość - 30m; szerokość – 4,5m; nośność– 30t),
- na rzece Rega – most żelbetonowy w m. Mrzeżyno (długość - 79m; szerokość – 4,5m; nośność – 60t),
- na rzece Rega – most żelbetonowy w m. Mrzeżyno (długość - 7, 1m; szerokość - 6,1m; nośność – 50t),
- na rzece Błotnica – most żelbetonowy w m. Błotnica (długość - 6m; szerokość - 10m; nośność – 15t),
- na rzece Łuzanka – most żelbetonowy w m. Kędrzyno (długość – 15,5m; szerokość - 10m; nośność – 30t),
- na rzece Świniec – most żelbetonowy w m. Kamień Pomorski.

Tereny zurbanizowane

Główne miasta w tym rejonie to:

- Kołobrzeg - miasto o powierzchni ok. 16 km kw. i liczbie mieszkańców ok. 49 tys.. W ujściu rzeki Parsęty – port handlowy. Około 8 km na zachód od Kołobrzegu leży nadmorska wieś wypoczynkowa Dźwirzyno o długości około 2 km.
- Trzebiatów – miasto nad rzeką Regą o powierzchni około 6 km kw.
- Kamień Pomorski – miasto nad Zalewem Kamieńskim o pow. 4 km kw. i liczbie mieszkańców 9,2 tys.

W miejscowościach wybrzeża nie ma przemysłu ciężkiego, chemicznego i elektro-nicznego. Dominuje przemysł spożywczy, przetwórczy i drzewny.

Koleje

Jedyną linią kolejową w tym rejonie jest linia Kołobrzeg – Trzebiatów – Goleniów. Jest to linia jednotorowa, zelektryfikowana, biegnąca w kierunku południowo – zachodnim na wale o wysokości 3 – 6 m.

Ponadto teren ten jest pokryty siecią linii wąskotorowych Trzebiatów – Niechorze – Rewal.

Porty

Port Kołobrzeg – obejmuje obudowane nabrzeże rzeki Parsęty, jako główny kanał oraz 3 baseny; jachtowy, remontowy i rybacki. Przeciętna głębokość basenów wynosi 4 – 5 m. Reda portu posiada dogodne kotwiczowisko o głębokości 5 – 6 m.

Port kołobrzegi posiada odpowiednie warunki do bazowania małych okrętów (m.in. posiada duże ilości zbiorników paliw płynnych i magazynów).

Około 16 km na zachód od Kołobrzegu w ujściu rzeki Regi znajduje się port rybacki Mrzeżyno, posiadający możliwość przyjmowania łodzi o długości do 10 m.

Lotniska

Na wschód od Kołobrzegu w odległości około 6 km, w m. Bagicz, znajduje się nieużywane lotnisko wojskowe z jednym pasem startowym o długości około 2 km.

h) elektrownie i linie energetyczne.

W rejonie przebiegają następujące napowietrzne linie energetyczne:

- linia energetyczna 60kV – Kołobrzeg – Trzebiatów, wysokość słupów 18m;
- linia energetyczna 60kV – Trzebiatów – Gościno - Białogard, wysokość słupów 18m.

KOŁOBRZEG - HISTORIA MIASTA

Kołobrzeg, miasto w woj. koszalińskim, na Równinie Białogardzkiej, u ujścia Parsęty do morza Bałtyckiego; 49,9 tys. mieszkańców, port handlowy i rybacki, siedziba przedsiębiorstwa rybackiego „Barka” i polskiej Żeglugi Bałtyckiej; przem. spożywczy, elektrotechniczny, węzeł drogowy; dworzec PKP i PKS, miejska komunikacja autobusowa, kąpielisko morskie i uzdrowisko; liczne sanatoria, szpitale uzdrowiskowe oraz zakład przyrodolecznictwa, wody mineralne, solanki, pokłady borowiny; leczy się tu głównie choroby układu oddechowego i krążenia. Miasto posiada dużą bazę noclegową i wypoczynkową.

Kołobrzeg jest jedną z najstarszych osad na Pomorzu Zachodnim (VII- VIII w), na miejscu obecnej wsi Budzistów rozwinął się w IX w gród, w 1000 r Bolesław Chrobry założył w Kołobrzegu biskupstwo polowe, które jednak szybko upadło, w XII w przeszedł w ręce biskupów kamieńskich (do 1534 r), po śmierci Bolesława Krzywoustego Kołobrzeg dostał się wraz z Pomorzem pod zwierzchnictwo cesarza niemieckiego.

go, a następnie królestwa duńskiego; 1255- prawa miejskie, podstawą rozwoju były eksploatacja źródeł solankowych, połowy ryb i handel, a w późniejszym okresie lecznictwo uzdrowiskowe; od XIV w członek Hanzy; kolonizacja niemiecka, która rozpoczęła się podczas rozbicia dzielnicowego, nasiliła się za panowania Branderburgii (od 1653); do 1783 twierdza; w XIX w Kołobrzeg otrzymał połączenie kolejowe ze Szczecinem i Gdańskiem. Podczas II Wojny Światowej zamieniony w twierdzę przez Niemców; po przełamaniu głównych umocnień Wału Pomorskiego zdobyty po ciężkich walkach 18 III 1945 r przez I armię WP; po czym odbyły się uroczyste zaślubiny z morzem jako symbol powrotu do Polski Pomorza Zachodniego i wybrzeża Bałtyku; podczas działań wojennych miasto zniszczone w około 90 %, po wojnie odbudowane i systematycznie rozbudowywane.

Główne zabytki miasta: Gotycka Kolegiata Niepokalanego Poczęcia NMP, muzeum oręża polskiego, pomnik zaślubin Polski z morzem, spichlerz miejski z XVI w, kamienica Schlieffenów, fragmenty murów obronnych z ruinami baszt późnogotyckich, ruiny Akademii Rycerskiej z VIII w, odbudowane i odrestaurowane stare miasto, latarnia morska z 1770r. (nadbudowa z 1945r.), pałac klasycystyczny z końca XVIII w.

ZNACZENIE KOŁOBRZEGU NA POMORZU ZACHODNIM

Kołobrzeg – miasto w województwie koszalińskim na Równinie Białogardzkiej, na Pobrzeżu Słowińskim, u ujścia Parsęty do Morza Bałtyckiego. Miasto jest jedną z najstarszych osad na Pomorzu Zachodnim (VII – VIII w.) Rozwój Kołobrzegu rozpoczął się praktycznie w roku 1000 założeniem w tym mieście przez Bolesława Chrobrego biskupstwa. Fakt ten świadczy, że w owym czasie Kołobrzeg był prawdopodobnie centralnym ośrodkiem Pomorza oraz siedzibą najstarszych książąt pomorskich.

W rozwoju miasta dużą rolę odegrało również korzystne położenie Kołobrzegu. Przede wszystkim stanowił on naturalny port morski przy ujściu Parsęty do Bałtyku, położony w środkowej części ziem pomorskich, na szlaku łączącym Wolin z Gdańskiem. Ponadto bałtycka wyspa Bornholm, położona naprzeciw Kołobrzegu, ułatwiała etapową żeglugę do Skandynawii, a tym samym przyczyniało się do rozwoju handlu. Zaletą położenia Kołobrzegu było również to, że posiadał on połączenie z głównym grodem państwa polskiego – Poznaniem, zarówno drogą lądową, jak i wodną, rzekami – Wartą, Notecią i Parsętą. Poza tym pod Kołobrzegiem znajdują się liczne słone źródła, a sól była w owych czasach jednym z najbardziej cenionych i pożądanых bogactw, Kołobrzeg był więc w owych czasach dużym portem i ośrodkiem handlu solą i rybami oraz handlu zagranicznego. Wielkością ustępował jedynie Wolinowi, ale miał nad nim taką przewagę, że leżał dalej na wschód i nie był narażony, tak jak Wolin, na ciągłe napady Duńczyków. Prócz tego, że stanowił on duży ośrodek handlowy, był również znaczącym ośrodkiem przemysłowym. Obok warzelnictwa soli rozwijało się także hutnictwo, kowalstwo, rybołówstwo, a także przedziałnictwo i obróbka rogu oraz bursztynu.

W roku 1140 upadło w Kołobrzegu biskupstwo, co przyczyniło się do zmniejszenia znaczenia tego miasta.

W XIII w. Nastąpił znaczny rozrost miasta, które było znaczącym ośrodkiem handlu zagranicznego oraz przemysłowym, ustępując jednak Szczecinowi.

W II połowie XIII w. (1277), w okresie rozdrobnienia feudalnego w Polsce, skończył się blisko 599 – letni okres słowiński Kołobrzegu. Jednak nie stracił on swego gospodarczego i militarnego znaczenia i aż do 1873 r. Był on twierdzą.

Na przestrzeni dziejów toczyły się o Kołobrzeg wielokrotne walki. Po utracie, w II połowie XIX w., znaczenia twierdzy stanowił on, aż do drugiej wojny światowej, duże uzdrowisko (solanki, borowina) przy czym liczba mieszkańców dochodziła do 35 tys.

W końcowym okresie wojny, hitlerowska propaganda starała się podnieść obronę Kołobrzegu z 1806 – 07 r. do rangi symbolu historycznego. Jednakże w marcu 1945 r. o roli Kołobrzegu w niemieckich planach obrony na Pomorzu decydował przede wszystkim fakt, że było to miasto portowe, dawna twierdza, położone centralnie na wybrzeżu pomiędzy Wisłą i Odrą. W łańcuchu baz morskich niemieckiej marynarki wojennej działającej na Bałtyku Kołobrzeg stanowił ważne ogniwo, a jego utrata oznaczałaby zagrożenie rozciągniętych komunikacji morskich, łączących Kurlandię i porty Zatoki Gdańskiej z Zatoką Pomorską. Opanowanie Kołobrzegu, nawet w wypadku utrzymania przez Niemców Zatoki Gdańskiej, stworzyłoby radzieckiej flocie nawodnej, przede wszystkim zaś kutrom torpedowym, które można było przewozić transportem kolejowym, możliwość wykorzystania dogodnej bazy wypadowej do uderzeń na niedostępne dla niej dotychczas odcinki morskich komunikacji nieprzyjaciela. Jednocześnie Kołobrzeg był ważnym węzłem oporu na wybrzeżu, któremu podobnie jak innym miastom tego typu w końcu 1944 r. przywrócono znaczenie twierdzy.

Po zakończeniu działań wojennych Kołobrzeg stał się czymś w rodzaju symbolu narodowego, gdyż w tym to mieście, po jego zdobyciu 18 marca 1945r. oddziały polskie dokonały zaślubin Polski z morzem.

W okresie powojennym Kołobrzeg nabrał znaczenia kurortu wypoczynkowego i takim jest do dnia dzisiejszego.

3.4. OPRACOWANIA Z HISTORII WOJSKOWOŚCI

NATARCIE 6 DP NA KOŁOBRZEG

1. CHRAKTERYSTYKA OBRONY NIEMIECKIEJ NA KIERUNKU POŁUDNIOWO-ZACHODNIM

Zorganizowanie obrony Kołobrzegu nie było zjawiskiem przypadkowym, gdyż obrona Kołobrzegu była zaplanowana jeszcze w końcu 1944 roku. Zasadniczym celem obrony miało być związanie przez jak najdłuższy czas wojsk radzieckich oraz utrzymanie portu, jednego z ogniw niemieckiego systemu baz morskich na Bałtyku.

Kołobrzeg miał dogodne naturalne warunki do obrony. Osłonięty od północy morzem, a od zachodu, południa i wschodu rozległą, podmokłą doliną, stwarzał dla nacierających wojsk poważne trudności. Posiadanie zaplecza morskiego stawiało Kołobrzeg w znacznie korzystniejszej sytuacji aniżeli inne miasta całkowicie okrążone w toku działań, gdyż zablokowanie od strony lądu nie pozbawiło garnizonu miasta komunikacji z głównymi siłami armii niemieckiej. W łańcuchu baz morskich działającej na Bałtyku Kriegsmarine, Kołobrzeg stanowił ważne ogniwo, a jego utrata oznaczałaby zagrożenie rozciągniętych komunikacji morskich, łączących Kurlandię i porty Zatoki Gdańskiej z Zatoką Pomorską. Jednocześnie Kołobrzeg był ważnym węzłem oporu na wybrzeżu, któremu, podobnie jak innym miastom tego typu, w końcu 1944 roku przywrócono znaczenie twierdzy, a właściwie „ogłoszono twierdzą” (Festung Kolberg) – instrukcja OKH nr 500/44 z 1 listopada 1944 roku dot. organizacji obrony miast.

Pierwsze prace nad rozbudową obrony Kołobrzegu rozpoczęły się w listopadzie 1944 roku. Od 26 stycznia 1945 roku pracami tymi kierował nowo sformowany sztab twierdzy (Komendant gen. major P. Herrmann, a od 28 lutego płk Fullriede). Przy rozbudowie urządzeń obronnych Kołobrzegu dowództwo niemieckie maksymalnie wykorzystało warunki terenowe, które sprzyjały obronie miasta. W 1945 roku dolina okalająca miasto, wskutek wiosennych roztopów była prawie niedostępna dla czołgów i dział pancernych z wyjątkiem dróg i przyległego do nich terenu. Oprócz doliny dostęp do miasta od strony wschodniej zamyka podmokły park, od południowo-wschodniej zwarte zabudowania starego miasta, dalej stara fosa i odnoga Parsęty, od południa budynki koszar wojskowych, a od zachodu bagnisty teren parku.

Umocnienia inżynieryjne miasta rozbudowane były w formie trzech pozycji obronnych, opierających się skrzydłami o morze. Pierwsza zewnętrzna pozycja obrony biegła skrajami przedmieść i składała się z umocnień typu polowego, rowów strzeleckich częściowo oszalowanych deskami i belkami oraz drewnianych schronów. W odległości 100-450 m za rowami strzeleckimi znajdował się rów przeciwpancerny szerokości do 6 metrów i głębokości 2,5 m częściowo wypełniony wodą. Skarpy rowu wzmocniono drewnianymi belkami, a jako przeszkody przeciwpancerne wykorzystano również rowy melioracyjne. Najsilniejszymi punktami oporu, od których zależała trwałość obrony pierwszej pozycji na kierunku południowo-zachodnim były urządzenia strzelnicy, gazownia, rejon kościoła św. Jerzego oraz koszary wojskowe. Druga pozycja obrony przebiegała od fortu nad morzem (Waldenfels Schanze) przez plac wyścigowy, parowozownię, kwartałami 4, 30, 43, 50, 72 oraz 73, a następnie wzdłuż Więceminki, która stanowiła główną przeszkodę dla czołgów od strony południowej i zachodniej. Trzecia, wewnętrzna pozycja obrony, osłaniająca między innymi port, biegła od kąpieliska do osobowego dworca kolejowego, następnie torem kolejowym do Parsęty i dalej na północny-zachód, obejmując zabudowania portowe i stary fort Kleist Schanze.

W celu usprawnienia dowodzenia i lepszej organizacji obrony, dowództwo Kołobrzegu podzieliło miasto na trzy odcinki bojowe (Kampfabschnitte):

Odcinek bojowy „Wschód” (der Kampfabschnitte Ost, kryptonim „Leibjager”) – od brzegu morza do rejonu kościoła św. Jerzego – dowódca płk Woller.

Odcinek bojowy „Środek” – (der Kampfabschnitte Mitte, kryptonim „Indigo”) – od parku położonego na zachód od kościoła do drogi biegnącej w kierunku Grzybowa – dowódca Korvetten Kapitän Prien.

Odcinek bojowy zachód - (der Kampfabschnitte West, kryptonim „Nussnacker”) – od ww. drogi do brzegu morza, dowódca Standartenführer Pfeiffer.

Odcinka środkowego broniły kompanie marynarzy grupy bojowej Prien, a w rejonie koszar, batalion SS por. Hempla. Pomiędzy torem kolejowym, biegnącym w kierunku Trzebiatowa, a południowo-zachodnim skrajem parku zajmował stanowiska ogniowe 91 forteczny batalion karabinów maszynowych. W późniejszym okresie, w środkowej części miasta walczyły m.in. batalion alarmowy „Kell” oraz pododdziały obsługi garnizonu kołobrzesckiego. Zachodni odcinek obrony, obejmujący w zasadzie park nad morzem, obsadziły pododdziały Volkssturmu. Niektóre z nich, mianowicie 2 batalion pułku Volkssturmu i część 8 kompanii Volkssturmu, były rozwinięte w drugim rzucie – pomiędzy „czerwonymi koszarami” a cmentarzem, a więc w północno-zachodniej części odcinaka „Środek”. System obrony Kołobrzegu opierał się na umocnionych punktach oporu i węzłach obrony, które większe budowle oraz kompleksy zabudowań, stanowiły kościec obrony miasta. Każdego punktu oporu lub węzła obrony, w zależności od jego wielkości broniły grupy żołnierzy po 10-50, a niekiedy więcej ludzi. Grupy były uzbrojone w 1-2 karabiny maszynowe, 1-2 moździerze, niekiedy 1-2 działa, przeważnie przeciwlotnicze małego kalibru oraz panzerfausty i panzerschrecki. Do 1 marca 1945 roku garnizon kołobrzescki posiadał 85% planowanych zapasów amunicji a w dniach 6-7 marca dowieziono morzem jeszcze 100 ton amunicji do wszystkich rodzajów broni. Zapasy żywności były dostateczne. W sumie Kołobrzeg stanowił zwarty i silny rejon obrony na wybrzeżu i zgodnie z żądaniem naczelnego dowództwa niemieckiego miał być utrzymany za wszelką cenę.

2. ZADANIA 6 DP

Zadanie 6 DZ z dn. 07.03.1945r. godz. 20.45.

6 dywizja piechoty – od rana 8 marca posuwać się w ogólnym kierunku na Trzebiatów, po wejściu w swój pas działania i osiągnięciu rubieży Trzebiatów, Gryfice maszerować w kierunku północno – zachodnim, rozwinąć oddziały i oczyścić od nieprzyjaciela lasy oraz miejscowości. Do 11 marca wyjść na wybrzeże Morza Bałtyckiego na odcinku (wył.) Mrzeżyno, Łukęcin i tam przejść do obrony. Linia rozgraniczenia z 2 dywizją piechoty – Redło, (wył.) Kartlewo, (wył.) Wicimice, (wył.) Gryfice, Łukęcin.

Zadanie 6 DZ z dn. 07.03.1945r. (przypuszczalnie między godz. 20.00 a 21.00)

Zadanie przekazane przez techniczne środki łączności, przez dowódcę 1 Armii, nie ma potwierdzenia w dokumentach.

6 dywizja piechoty – uderzyć na Kołobrzeg z południowego – zachodu oraz zachodu i oczyścić go z resztek pododdziałów nieprzyjaciela.

W wykonaniu rozkazu otrzymanego od dowódcy armii dowódca 6 dywizji piechoty zdecydował przejść do natarcia na Kołobrzeg od strony południowo – zachodniej, między Parsętą a brzegiem morza, wykonując główne uderzenie lewym skrzydłem i mając w pierwszym rzucie

dwa pułki piechoty (18 i 16 pp), a w drugim rzucie jeden pułk (14 pp), zniszczyć broniącego się nieprzyjaciela i opanować miasto. Gotowość do natarcia wyznaczono na godzinę 13.00 08 marca.

Zgodnie z tą decyzją:

18 pp z 1/23 pułku artylerii lekkiej i dwoma plutonami saperów winien był zluzować pododdziały 16 pp na odcinku od Parsęty do toru kolejowego, po czym nacierać w kierunku północno – wschodnim wzdłuż ul. Trzebiatowskiej.

16 pp z 2, a do czasu wprowadzenia do walki 14 pułku również i z 3 dywizjonem 23 pułku artylerii lekkiej oraz dwoma plutonami saperów miał nacierać wzdłuż parku w pasię: (wył.) tor kolejowy, wybrzeże morza, wejść w rejon portu i nie dopuścić do wykorzystania go przez nieprzyjaciela.

14 pp z 3/23 pułku artylerii lekkiej i jednym plutonem saperów miał pozostać w drugim rzucie dywizji w rejonie Zieleniewa.

3 brygada artylerii haubic jako dywizyjna grupa artylerii winna był zająć stanowiska ogniowe w rejonie Zieleniewo, Korzystno i stąd wspierać natarcie pododdziałów dywizji.

3. NATARCIE 6 DP NA KOŁOBRZEG – PRZEBIEG DZIAŁAŃ DZIAŁANIA 6 DP W KOŃCU 7 MARCA

7 marca 1945 6DP kontynuowała marsz w kierunku Kołobrzegu, aby zgodnie z rozkazem otrzymanym 6 marca zluzować oddziały 1 armii pancernej gwardii i przejść do obrony frontem na wschód. W awangardzie 6 DP maszerował 16pp, który miał organizować obronę na najdalej na północ rozwiniętym odcinku.

Tego dnia w późnych godzinach wieczornych 16pp osiągnął rejon Zieleniewa i rozpoczął przygotowania do zluzowania pododdziałów 45 brygady pancernej gwardii, które w tym czasie prowadziły natarcie na południowo – zachodnią część Kołobrzegu.

Mimo zmęczenia żołnierzy długim marszem (ok. 40 km) dowódca 16pp postanowił natychmiast przystąpić do zluzowania radzieckich pododdziałów pancernych i wzmocnić uzyskane przez nie powodzenie. 3 batalion miał zająć obronę frontem na wschód wzdłuż drogi prowadzącej z Zieleniewa do Kołobrzegu, na odcinku Zieleniewo, styk dróg Zieleniewo – Kołobrzeg i Kołobrzeg – Złotowo. Na lewo od niego, do parku nad morzem miał działać 2 batalion. Natomiast 1 batalion winien był zluzować pozostające nieco w tyle lewoskrzydłowe pododdziały 45 brygady pancernej gwardii, nacierać w kierunku parku i zająć obronę wzdłuż jego południowo – wschodniego skraju, nawiązując styczność z 2 batalionem.

W ten sposób dowódca 16pp zamierzał po zluzowaniu 45 brygady pancernej gwardii zorganizować obronę ogólnie na odcinku wskazanym w zarządzeniu bojowym nr 22 dowódcy 6 dywizji (wydanym w końcu marca), mając wszystkie bataliony w pierwszym rzucie.

Po otrzymaniu zadania od dowódcy pułku bataliony, według wskazówek przewodników z 45 brygady pancernej gwardii, rozpoczęły marsz do wyznaczonych im rejonów. W tym czasie pododdziały 45 brygady pancernej gwardii nie kontynuowały już ruchu do przodu, lecz prowadziły jedynie ogień z miejsca.

Z powodu panujących ciemności nie można było określić właściwego położenia przeciwnika. W rezultacie 2 batalion, który zgodnie z decyzją dowódcy pułku miał zająć środkowy odcinek obrony po wyjściu na rubież działań czołgów i ich odejściu do tyłu, znalazł się od

razu w trudnej sytuacji. Przeciwnik zorientował się, że czołgi odeszły do tyłu, i natychmiast otworzył ze wszystkich stron na batalion silny ogień, a następnie wykonał kontratak siłami około kompanii piechoty. Pododdziały batalionu, działając w nieznanym rejonie i w dodatku już po ciemku, nie wytrzymały uderzenia i w obawie przed okrążeniem wycofały się na ru- bież: gorzelnia w rejonie Więcemina, rozwidlenie dróg w Złotowie. W tym czasie na lewe skrzydło wyszedł 1 batalion, mając w lewe skrzydło w rejonie południowo – zachodniego występu parku, a 3 batalion rozwinął się wzdłuż szosy na odcinku Zielenioewo, Więcemino, frontem na wschód. Około godz. 8.00 8 marca grupa żołnierzy 16 pp wyszła na brzeg morza w rejonie na północ od Grzybowa.

Tak więc w późnych godzinach wieczornych 7 marca część sił 6 dywizji, a mianowicie 16 pp rozpoczął walkę z przeciwnikiem na południowo – zachodnim skraju Kołobrzegu. Pozostałe dwa pułki tej dywizji podchodziły pod miasto (w ciągu nocy ześrodkowały się w Zieleniewie).

W tej sytuacji nie mogło być mowy o przystąpieniu przez 6 dywizji piechoty do realizacji nowego zadania, które przewidywało – wykonanie od rana 8 marca marszu na zachód, w kierunku Trzebiatowa, i zorganizowanie na północny zachód od tego rejonu obrony na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Dywizja otrzymała więc od dowódcy armii następujące zadanie: uderzyć na Kołobrzeg z południowego zachodu i oczyścić go z resztek pododdziałów nieprzyjaciela. W działaniach 6DP w dalszym ciągu miała wspierać 3 brygada artylerii haubic.

DZIAŁANIA 6DP W DNIU 8 MARCA

W wykonaniu rozkazu otrzymanego od dowódcy armii dowódca 6 dywizji piechoty zdecydował przejść do natarcia na Kołobrzeg od strony południowo – zachodniej, między Parsętą, a brzegiem morza wykonując główne uderzenie lewym skrzydłem i mając w pierwszym rzucie dwa pułki piechoty (18 i 16 pp), a w drugim rzucie jeden pułk (14pp), Zniszczyć broniącego się nieprzyjaciela i opanować miasto. Gotowość do natarcia wyznaczono na godz. 13.00 8 marca.

Zgodnie z tą decyzją:

- 18 pułk piechoty z 1 dywizjonem 23 pułku artylerii lekkiej i dwoma plutonami saperów winien był zluzować pododdziały 16 pp na odcinku od rzeki Parsęty do toru kolejowego, po czym nacierać w kierunku północno – wschodnim wzdłuż ulicy Trzebiatowskiej.
- 16 pułk piechoty z 2, a do czasu wprowadzenia do walki 14 pułku również i z 3 dywizjonem 23 pułku artylerii lekkiej oraz dwoma plutonami saperów miał nacierać wzdłuż parku w pasie: (wył.) tor kolejowy, wybrzeże Morza Bałtyckiego, wyjść w rejon portu i nie dopuścić do wykorzystania go przez nieprzyjaciela;
- 14 pułk piechoty z 3 dywizjonem 23 pułku artylerii lekkiej od chwili wprowadzenia go do walki) i jednym plutonem saperów miał pozostać w drugim rzucie dywizji w rejonie Zieleniewa;
- brygada artylerii haubic jako dywizyjna grupa artylerii winna była zająć stanowiska ogniowe w rejonie Zieleniewo, Korzystno i stąd wspierać natarcie dywizji.

Dowódca 6DP zdecydował ugrupować dywizję do natarcia w dwa rzuty. Mając w drugim rzucie pułk piechoty dowódca zapewnił sobie możliwość odpowiedniego oddziaływania na przebieg walki w miarę jej rozwoju i jednocześnie wyjaśnienia się sytuacji.

Zgodnie z decyzją główne uderzenie miało być wykonane na lewym skrzydle w celu obejścia od północy zabudowań „białych” i „czerwonych” koszar oraz rejonu towarowej stacji kolejowej i opanowania najkrótszą drogą najważniejszego rejonu miasta – portu. Zdobycie portu stawiało pod znakiem zapytania możliwość i jednocześnie celowość dalszej obrony miasta

(zamknięty dowóz i ewakuacja) przez Niemców. Ewentualne wykorzystanie plaży na wschód od ujścia Parsęty było niemożliwe.

W tej sytuacji uderzenie oddziałów 6DP na port stanowiło duże niebezpieczeństwo dla trwałości obrony nieprzyjaciela, dlatego też tu należało się spodziewać szczególnie silnego oporu.

Szerokość pasa natarcia dywizji na podstawie wyjściowej, między Parsętą, a brzegiem morza wynosiła 3,7 km. Pułki znajdujące się w pierwszym rzucie dywizji nacierały w pasach o szerokości; 18 pułk – 1,5 km, a 16 pułk – 2,2 km; pas natarcia 16 pułku na rubieży Parsęta wynosił już tylko 1,5 km. Przepuszczalna końcowa rubież natarcia – zachodni brzeg Parsęty – oddalona była od podstaw wyjściowych od 1,5 km (18 pp) do 2,5 km (16 pp). Wynika stąd, że 16 pp w porównaniu z 18 pp miał nacierać początkowo w szerszym pasie i na obiekt położony głębiej. Dlatego otrzymał silniejsze wzmocnienie artylerii. Ponadto teren, w którym miał działać, w przeciwieństwie do gęsto zabudowanego (m.in. koszary) pasa natarcia 18 pułku był bardziej otwarty, z wyjątkiem parku ciągnącego się wzdłuż wybrzeża.

W chwili rozpoczynania walk o Kołobrzeg dywizja dysponowała dziesięcioma batalionami piechoty (razem z batalionem szkolnym, który został wykorzystany w walce). 124 działami różnych kalibrów i 88 moździerzami. Pozwoliło jej to uzyskać gęstość taktyczną (na 3,7 km) – 2,4 batalionu piechoty, 33,2 dział oraz około 24 moździerzy (razem około 57 luf) na 1 km frontu natarcia. Należy jednak zaznaczyć, że oddziały dywizji, a przede wszystkim pododdziały piechoty wskutek strat poniesionych w walkach na Wale Pomorskim, jeszcze nie uzupełnionych, posiadały stosunkowo niskie stany bojowe. W związku z tym liczba 2,4 batalionu na 1 km frontu nie odzwierciedlała faktycznego stanu rzeczy; realna ich wartość była znacznie mniejsza.

Aktualny stan bojowy dywizji wynosił w tym czasie poniżej 58 %, kompanii piechoty od 20 % do około 60 % stanu etatowego (przeważały kompanie liczące około 50 żołnierzy). Stan bojowy (w tym również uzbrojenia) artylerii był znacznie wyższy i wynosił 80 – 95 % w dywizyjnym pułku artylerii oraz 16 i 18 pułkach piechoty. Jedynie tylko 14 pułk posiadał tylko 3 działa 45 mm.

Zgodnie z decyzją dowódcy dywizji oddziały natychmiast przystąpiły do wykonania otrzymanych zadań. Przede wszystkim 18 pp zluźował pododdziały 16 pułku w nakazanym pasie, rozwijając w pierwszym rzucie dwa bataliony piechoty, a w drugim rzucie jeden batalion. Dowódca pułku zamierzał wykonać główne uderzenie wzdłuż ulicy Trzebiatowskiej.

16 pp po przekazaniu połowy odcinka zajął podstawę wyjściową do natarcia na rubieży (wył.) Złotowo, 500 m. na południowy zachód od parku nad morzem. W pierwszym rzucie rozwinęły się 2 i 1 bataliony piechoty, a w drugim rzucie, za 1 batalionem – 3 batalion piechoty (we wschodniej części Grzybowa). Dowódca pułku zdecydował główne uderzenie wykonać prawym skrzydłem, tj. siłami 2 batalionu, w kierunku północno – wschodnim – na port. Znajdujący się w drugim rzucie pułku 3 batalion miał być gotowy do wsparcia walki 2 lub 1 batalionu.

14pp, pozostający w drugim rzucie dywizji, rozmieścił w rejonie Zieleniewa.

Sztab 6 dywizji piechoty i 3 brygady artylerii haubic oraz batalion szkolny i pododdziały specjalne dywizji rozmieściły się w Błotnicy.

Między godziną 7.00 a 12.00 zostały wydane dodatkowe rozkazy i zarządzenia, które precyzowały niektóre zagadnienia związane z przygotowywanymi działaniami. I tak o godzinie 10.00 sztab dywizji wydał rozkaz, w myśl którego dowódcy pułków piechoty mieli zorganizować po dwa oddziały szturmowe, każdy w składzie: batalion piechoty, dwie drużyny saperów, pluton dział 76 mm i 45 mm, cztery armaty 76 mm Zis-3, cztery moździerze 120 mm. Oddziałom szturmowym, które w rzeczywistości tworzyły pierwszy rzut pułku, miano stawiać zadania w zależności od oporu nieprzyjaciela, zabudowy ulic i kwartałów. Trzeci batalion ze środkami wzmocnienia dowódcy pułków winni mieć w odwodzie.

Sztab artylerii dywizji oraz sztab 23 pułku artylerii lekkiej wydał rozkazy nakazujące wydzielenie z każdej pułkowej grupy artylerii do dyspozycji oddziałów szturmowych po jednej baterii (4 armaty) 76 mm Zis-3 do strzelania ogniem na wprost. Ustalono również, że do celów obserwowanych oraz w czasie odpierania kontrataków nieprzyjaciela artyleria będzie prowadzić ogień według wskazówek i na polecenie dowódców pułków piechoty, natomiast do wszystkich innych – za zgodą szefa sztabu artylerii dywizji, a w 23 pułku artylerii lekkiej – za zgodą jego dowódcy lub szefa sztabu.

Ze względu na krótki okres dzielący wydanie rozkazu o zorganizowaniu oddziałów i grup szturmowych od momentu rozpoczęcia natarcia pułki znajdujące się w pierwszym rzucie dywizji i bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem nie były w stanie go wykonać. Nie miały one również czasu, poza samym zajęciem podstaw wyjściowym i określeniem ogólnych celów natarcia, na żadne przygotowanie walki w mieście.

Tak więc natarcie podejmowano bez odpowiednich przygotowań, bez dokładnej znajomości obrony nieprzyjaciela i jego sił oraz bez uzgodnienia z 272 dywizją piechoty, nacierającą na wschodnim brzegu rzeki Parsęty. Należy przy tym dodać, że oddziały 6 dywizji piechoty miały rozpocząć działania niemal po 6-7 dniach nieustannych walk, nie mając w zasadzie większego doświadczenia w zdobywaniu miast, zwłaszcza portowych.

Ponadto planowanie działań, kierowanie walką, przekazywanie danych o jej przebiegu i poważnie utrudniał w związkach taktycznych i większości oddziałów brak – niemal do ostatnich dni walk – planu Kołobrzegu. Do tego czasu w rozkazach, meldunkach bojowych i innych dokumentach położenie wojsk podawano według mapy w skali 1:100000, a w najlepszym wypadku 1:50000.

Po krótkim przygotowaniu artyleryjskim oddziały 6 dywizji przeszły do natarcia.

18pp uderzył głównymi siłami wzdłuż ulicy Trzebiatowskiej, opanował mały cmentarz znajdującej się po jej prawej stronie i osiągnął rejon mostu na rzece Więceminie. Natomiast na lewym skrzydle pułku pododdziały nacierające na „białe” koszary nie uzyskały powodzenia. Każda próba pokonania otwartego, częściowo podmokłego terenu, jaki dzielił zajmowaną przez nie podstawę wyjściową do koszar, spotykała się z natychmiastowym silnym ogniem nieprzyjaciela wąskim klinem wzdłuż ulicy Trzebiatowskiej. Warunki, w jakich działały, były bardzo trudne: palące się budynki, silny ogień artylerii, w tym również okrętowej, uderzenia samolotów nurkujących „Stuka” i odsłonięte lewe skrzydło. W tej sytuacji każdy kontratak miał szansę powodzenia, czego nie omieszkali wykorzystać nieprzyjaciel. W godzinach nocnych część sił batalionu SS Hempla wykonał kontratak i odrzuciła pododdziały 18pp z rejonu mostu na południe.

16pp od początku natarcia znalazł się również w trudnym położeniu. Wprawdzie działania nie nosiły tu jeszcze charakteru walk ulicznych, jednak posuwanie się w otwartym, podmokłym, na ogół równinnym terenie, przestrzeliwanym przez nieprzyjaciela ogniem skrzydłowym z rejonu koszar i budynków obok toru kolejowego oraz z parku nad morzem, było może nawet trudniejsze niż walka wśród zabudowań. Ponadto próby chociażby najpłytszego okopania się piechoty, która zalegała pod ogniem nieprzyjacielskiej broni maszynowej, okazały się prawie niemożliwe z powodu gruntowej. W tych warunkach natarcie postępowało bardzo wolno. W godzinach wieczornych 2 batalion opanował trzy pojedyncze domy na zachód od rozwidlenia torów kolejowych, a 1 batalion południowo – zachodni cypel parku, odpierając przy tym kontratak nieprzyjaciela.

Podsumowując działania oddziałów 6 dywizji piechoty w pierwszym dniu natarcia należy stwierdzić, iż nie uzyskały one poważniejszych sukcesów i nie wykonały planowanych zadań. Do końca dnia oddziały nacierające w pierwszym rzucie posunęły się do przodu jedynie 300-500 m., uwzględniając częściowe wycofanie się pododdziałów 18 pułku z rejonu mostu, przy czym na skutek utrzymywania przez nieprzyjaciela najważniejszych w tej części miasta punktów oporu – rejonu „białych” koszar oraz dworca kolejowego, ugrupowanie dy-

wizji zostało rozdzielone na dwie części. Położenie takie, brak łączności między pułkami i możliwości nawiązania skutecznego współdziałania poważnie utrudniały dalsze ich natarcie.

Pierwsze walki wykazały również braki w przygotowaniu żołnierzy i skomplikowanych działaniach w mieście. Oddziały przeszły do natarcia bez dokładnego rozpoznania obrony nieprzyjaciela. Ponieważ nie liczone się z możliwością napotkania silnego oporu, nastawiając się raczej na „oczyszczanie miasta”, pododdziały rozwijały się do natarcia tak jak w normalnym terenie – tyralierę. Artyleria, poza nielicznymi działami 45 i 76 mm, prowadziła ogień z zakrytych stanowisk, przeważnie na rejonach położone w głębi miasta. Zdarzały się wypadki, że dowódcy oddziałów artylerii nie utrzymywali łączności z dowódcami wspierających jednostek, co w dużym stopniu obniżało skuteczność jej oddziaływania na walkę czołowych rzutów piechoty. Należy przy tym dodać, że dywizja nie dysponowała czołgami i działami pancernymi. Dowódcy pułków znajdowali się daleko od linii frontu, w zasadzie przy sztabach, wskutek czego wiadomości z pola walki docierały do nich z pewnym opóźnieniem. W rezultacie nie byli oni w stanie szybko reagować na zmieniającą się gwałtownie w warunkach działań w mieście sytuację.

DZIAŁANIA 6DP W DNIACH 9 -11 MARCA

8 marca dowódca 1 armii WP zdecydował użyć do działań w Kołobrzegu 3 dywizję piechoty, znaczne siły artylerii oraz armijne pododdziały saperów. 6 dywizja we współdziałaniu z 3 dywizją piechoty otrzymała zadanie uderzenia na miasto od strony południowo – wschodniej. Dowódca armii wzmocnił 6 dywizję piechoty, oddając do jej dyspozycji 5 brygadę artylerii ciężkiej. Z 1 brygady saperów wydzielono 8 i 9 batalion saperów do zabezpieczenia działań 3 i 6 dywizji.

Dowódca 6 DP, wyciągnął wnioski z pierwszego dnia natarcia, zarządził szereg przedsięwzięć mających na celu usunięcie stwierdzonych niedociągnięć. Przede wszystkim kazał zorganizować – tam gdzie to jeszcze nie uczyniono – grupy szturmowe oraz wysunąć do strzelania ogniem na wprost część artylerii strzelającej dotąd z zakrytych stanowisk. W celu usprawnienia dowodzenia walką oddziałów w mieście utworzono na szczeblu dywizji trzy „zgrupowania”, którymi: na lewym skrzydle, na kierunku głównego uderzenia – dowodził dowódca dywizji, na prawym – zastępca dowódcy dywizji do spraw liniowych, a w centrum – szef sztabu dywizji. Punkty dowodzenia tych zgrupowań znajdowały się w odległości 300-400 metrów od czołowych pododdziałów, co m.in. zmusiło dowódców wszystkich szczebli, w tym również dowódców pułków piechoty, do wysunięcia się bliżej przedniego skraju i bezpośredniego kierowania walką. Ponadto dowódca dywizji nakazał znajdującemu się w drugim rzucie 14pp rozwinąć się za 18pp i wesprzeć jego natarcie, a batalionowi szkolnemu przegrupować się do Zieleniewa.

W pasie 6 DP 18 i 16 pułki zajmowały rubież osiągniętą w końcu 8 marca, natomiast 14 pułk piechoty rozwinął się o godzinie 4.00 siłami 1 i 3 batalionu w rejonie Więcemina, a 2 batalionem w Złotowie. Dowódca pułku zdecydował „posuwać się za 18pp i utrzymując łączność z prawym skrzydłem 16 pp być w gotowości do zdobycia stacji towarowej oraz sforsowania rz. Parsęty. Batalion szkolny dywizji przeszedł do Zieleniewa, 5 brygada artylerii ciężkiej zajęła stanowiska ogniowe w rejonie Błotnicy. Reszta oddziałów artylerii wspierającej dywizję pozostawała nadal w starych rejonach. Dowódcy pułków nawiązali ściślejszy kontakt z dowódcami wspierających je oddziałów artylerii.

WALKI W DNIU 9 MARCA

Natarcie w pasie 6 dywizji rozpoczęło się 9 marca. 18 pp, mając wszystkie trzy bataliony w pierwszym rzucie, uderzył podobnie jak w dniu poprzednim głównymi siłami wzdłuż

ulicy Trzebiatowskiej i po uporczywych walkach ponownie opanował położony po jej prawej stronie cmentarz i dotarł do mostu na rzece Więceminie. Do rejonu cmentarza podeszła także grupa rozpoznawcza 14pp. Dalsze natarcie w głąb miasta zostało zatrzymane przez odwody nieprzyjaciela wysunięte do rejonu mostu przy ulicy Młyńskiej.

Pododdziały pułku nie zrezygnowały jednak z kontynuowania natarcia. W godzinach wieczornych zaczęły forsować Wiceminę na środkach podręcznych nieco na południowy wschód od mostu i po krótkiej walce wdarły się na teren zabudowań rzeźni miejskiej, położone na południowo – wschodnim cyplu Wyspy Solnej, o którą od rana toczyły uporczywe walki pododdziały radzieckiego 1061pp. Wspólnie rzeźnia została zdobyta. Nieprzyjaciel wprowadził jednak do działań nowe siły, m.in. część batalionu SS Hempla. Doszło do zaciętych starć, a nawet do walk wręcz. Wyczerpane całodziennym bojem pododdziały polskie i radzieckie ponosząc straty, m.in. od ognia pancerfaustów, którymi nieprzyjaciel ostrzeliwał niewielkie nawet grupy żołnierzy, musiały się wycofać z terenu rzeźni. Również pozostałe pododdziały 18 pp, zaatakowane w lewe, odsłonięte skrzydło, zostały zmuszone do wycofania się na południe, do budynków położonych wzdłuż wschodniej strony ulicy Trzebiatowskiej, na wysokości koszar.

W dotychczasowych walkach pułk poniósł znaczne straty.

14pp, wsparty ogniem 3 dywizjonu 23 pułku artylerii lekkiej i 11 pułku artylerii haubic, próbował rozwinąć natarcie na koszary. Jednak pospiesznie organizowane działania nie przyniosły powodzenia ze względu na silny ogień nieprzyjaciela.

16pp przeszedł do natarcia mając w pierwszym rzucie dwa bataliony piechoty. Zasadniczą trudność było nadal pokonanie otwartej przestrzeni pomiędzy torem kolejowym, a parkiem. Działające tu pododdziały (2 oraz prawe skrzydło 1 batalionu) mogły posuwać się do przodu tylko czołgając się od ukrycia do ukrycia. Aby zapewnić piechocie bardziej skuteczne wsparcie ogniem artylerii, w godzinach popołudniowych wysunięto do rejonu na północ od Grzybowa, a więc blisko rubieży działania czołowych rzutów pułku, pięć armato – haubic 152 mm (z 5 BAC). Dwa działa ustawiono na brzegu morza w celu prowadzenia ognia na wprost do okrętów i statków nieprzyjaciela. Do wieczora pododdziały 16pp posunęły się do przodu o około 200 m i umocniły na osiągniętej rubieży.

WALKI W DNIU 10 MARCA

Noc z 9 na 10 marca 6 DP wykorzystwała na dokonanie niezbędnych przegrupowań i przygotowania do działania w dniu następnym. Uporządkowano oddziały i uzupełniono amunicję. Ponadto dowódca dywizji nakazał 18pp przeprawić przez Parsętę i uderzyć na miasto od południowego wschodu, na lewo od 7pp. Dowódca 16pp wprowadził w nocy do pierwszego rzutu 3 batalion, który po zluzowaniu 1 batalionu przejął jego odcinek w parku. Zluzowany batalion przeszedł na prawe skrzydło pułku, zajmując podstawy wyjściowe do natarcia na prawo od 2 batalionu. Na północ od Grzybowa wysunięto przed świtem na brzeg morza do strzelania ogniem na wprost dalsze dwie armato – haubice 152 mm.

10 marca natarcie rozpoczęło się o świcie. Z wyjątkiem 14pp, pułki piechoty działające w pierwszym rzucie były ugrupowane w linię.

W pasie dywizji 14 pp przejął cały dotychczasowy odcinek działania 18 pułku, mając w budynkach po wschodniej stronie ulicy Trzebiatowskiej, 2 batalion – w Złotowie, gdzie prowadził walkę z nieprzyjacielem broniącym się w budynkach, a 3 batalion – w drugim rzucie w rejonie Więcimina, w gotowości do współdziałania z 1 batalionem. W godzinach popołudniowych dowódca dywizji, wysunął na lewe skrzydło pułku batalion szkolny (dwie kompanie piechoty, kompania ciężkich karabinów maszynowych i kompania moździerzy 82 mm), który miał zapęnić lukę istniejącą na styku z 16pp i nacierając w kierunku towarowej

stacji kolejowej współdziałać z batalionem 14 pułku w opanowaniu koszar od południowego - zachodu i zachodu.

16pp, mimo wielokrotnie podejmowanych prób, nie uzyskał powodzenia. Każdy ruch jego pododdziałów, a zwłaszcza 1 i 2 batalionu, które działały w otwartym terenie, spotkał się z natychmiastowym silnym ogniem broni maszynowej i artylerii nieprzyjaciela. W tych warunkach dopiero po zapadnięciu zmroku uzyskano pewien sukces. ! batalion wykonał gwałtowny atak i opanował budynki przylegające do ulicy biegnącej z rejonu na południe od „czerwonych” koszar w kierunku cmentarza. Natomiast 2 batalion, zmieniawszy kierunek natarcia z północnego – wschodniego na północy, wdarł się do parku i połączył z 3 batalionem. W ciągu dnia w pasie działania 16pp zajęły stanowiska ogniowe następne cztery armaty – haubice 152 mm.

18pp w godzinach popołudniowych przeprowadził się i zgrupował w zabudowaniach cegielni Psary. Tu podporządkowano pododdziały i przygotowano się do natarcia na miasto wzdłuż wschodniego brzegu Parsęty.

W nocy z 10 na 11 marca na całym odcinku frontu trwała ożywiona działalność ogniowa broni maszynowej i artylerii. Prowadzono również intensywne rozpoznanie. Równocześnie 18pp zajął podstawę wyjściową do natarcia na lewo od 7 pułku, rozwijając wszystkie trzy bataliony w pierwszym rzucie. Jego walkę wspierała artyleria ze stanowisk ogniowych rozmieszczonych na zachodnim brzegu Parsęty.

Walki w dniu 11 marca.

18pp usiłował rozwinąć natarcie w głąb miasta. Jednak silny opór nieprzyjaciela, a przede wszystkim związanie działających na prawym skrzydle pododdziałów walką w rejonie kościoła spowodowało, że do końca dnia pułk ten opanował tylko kwartał 24, a na lewym skrzydle poszedł do fosy starego miasta. W dotychczasowych walkach, przede wszystkim podczas działań w dniach 8 – 10 marca po zachodniej stronie Parsęty, pułk poniósł bardzo duże straty: 128 zabitych, 281 rannych i 63 zaginionych bez wieści.

Tego dnia punkt ciężkości działań 18pp koncentrował się w zasadzie w rejonie kościoła św. Jerzego.

14pp rozwinął natarcie w dwóch kierunkach, odległych od siebie „białymi” koszarami. Jego 1 batalion uderzał na długie bloki mieszkalne przy ulicy Artyleryjskiej. W celu obezwładnienia znajdujących się w nich punktów ogniowych nieprzyjaciela wysunięto do przodu dwa działa 45 mm i pluton rusznic przeciwpancernych. Następnie wykonano atak, który zakończył się powodzeniem. Nieprzyjaciel broniący bloków mieszkalnych wycofał się do koszar. 2 batalion do końca dnia opanował całkowicie Złotowo i podszedł do rowu melioracyjnego, znajdującego się na południowy zachód od koszar. W czasie walki wykorzystano m.in. zdobyte pancernaufasty. Również batalion szkolny dywizji wysunął się wzdłuż torów kolejowych nieco na północ, wychodząc na lewo od 2 batalionu.

16pp wykonał główne uderzenie na lewym skrzydle (w poprzednich dniach na lewym) siłami 2 i 3 batalionu, wspierając ich natarcie całą dysponowaną artylerią. Pod osłoną drzew bataliony posunęły się nieco do przodu i wyszły przed nasypy strzelniczy, lecz ogień nieprzyjaciela, szczególnie z dwóch znajdujących się tam dział, uniemożliwił dalszy ruch. Natomiast wysunięty do przodu w stosunku do innych pododdziałów prawoskrzydłowy 1 bp tylko dzięki umocnieniu się w zdobytych budynkach zdołał utrzymać swoją pozycję. Wieczorem do dyspozycji dowódcy pułku przybyły, przydzielone 6 DP przez dowódcę armii, pluton fugasowych i drużyna plecakowych miotaczy ognia (z 2 zmotoryzowanego batalionu miotaczy ognia).

Tak więc 11 marca z głównych sił 6DP stosunkowo największe powodzenie uzyskał 14pp. Szczególnym sukcesem tego pułku zapoczątkowanie oskrzydlenia „białych” koszar. Natomiast 16pp miał ograniczone możliwości rozwijania natarcia w centrum ugrupowania, ponieważ nieprzyjaciel utrzymał położenie na skrzydłach pasa działania takie obiekty, jak

koszary i towarowa stacja kolejowa oraz umocniony rejon strzelnicy. Nieodzownym warunkiem rozwinięcia powodzenia w centrum było więc zdobycie przynajmniej jednego z nich.

WALKI W DNIU 12 MARCA

W dniu 12 marca zgodnie z poleceniem dowódcy armii przed natarciem zorganizowano nowe grupy szturmowe. Dokonano też przegrupowania artylerii. W rezultacie wszystkie baterie armat 76 mm dywizyjnego pułku artylerii zajęły stanowiska ogniowe w szykach bojowych piechoty w celu prowadzenia ognia na wprost. Ponadto z poszczególnych oddziałów artylerii przydzielono do wspierania pododdziałów piechoty obserwatorów, których zadaniem było koordynowanie ognia.

Działania prowadzone przez oddziały 6 dywizji w dniu 12 marca, mimo niewątpliwej poprawy organizacji nie przyniosły spodziewanych wyników.

18 pp po uporczywych walkach zdobył sześć budynków na lewo od 7 pułku.

16 pp nie mogąc rozwinąć powodzenia w parku położonym nad brzegiem morza, przeniósł ponownie główne uderzenie na prawe skrzydło, na kierunek działania 1 batalionu, który został wzmocniony 2 kompanią fizylierów, baterią dział 45 mm i 76 mm oraz 2 dywizjonem 23 pułku artylerii lekkiej.

WALKI W DNIU 13 MARCA

13 marca 18 pp zdobył kilka budynków na lewo od 7 pułku. Aby wzmocnić siłę bojową kompanii piechoty, uzupełniono ją częściowo żołnierzami z taborów, warsztatów i kancelarii.

14 pp w ciągu dnia nie mógł rozwinąć zdecydowanych działań. Każda próba ataku na „białe” koszary kończyła się niepowodzeniem. W tych warunkach dowódca 2 batalionu, którego pododdziały znajdowały się najbliżej „białych” koszar, przygotował nowe nocne natarcie.

O godzinie 23.30 przy silnym wsparciu artylerii rozpoczęło się natarcie, kompanie piechoty wdarły się do zabudowań „białych” koszar i po krótkiej walce opanowały je. W tej sytuacji 2 batalion pozostał nadal na lewym skrzydle 14 pułku mając za zadanie i we współdziałaniu z pozostałymi pododdziałami rozwinąć rano 14 marca natarcie na „czerwone” koszary. Batalion saperów, który przybył do tego rejonu miał dwiema kompaniami wspierać działania z batalionem 14 pp, a jedną 16 pp. Na lewo od 14 pułku działał batalion szkolny dywizji. Natarcie rozpoczęło się w godzinach rannych. 1 batalion uderzył w kierunku pół. – wsch., lecz napotkał silny opór. Tymczasem czołgi ciężkie, które miały wspierać natarcie, nie podeszły do zajmowanego rejonu, ponieważ z braku czasu d – cy pododdziałów i poszczególnych wozów nie rozpoznali rejonu działań. Na podstawę wyjściową prowadził czołgi w nocy przedstawiciel sztabu 6DP, jednak tak niefortunnie, że cztery z nich ugrzęzły w błotnistym gruncie i dopiero pod koniec dnia walki brały udział w walce. Ponieważ jednak nie uwzględnione zostało ściśle współdziałanie skuteczność była ich mała. Mimo to do wieczora 1 batalion opanował szereg budynków przy ul. Szczecińskiej, na zachód od towarowej stacji kolejowej, odpierając trzy kontrataki nieprzyjaciela. 2 i 3 batalion w wyniku całodziennych walk złamały opór wroga na strzelnicy, a następnie zdobyły znaczną część cmentarza. Dalsze natarcie zostało powstrzymane silnym ogniem przeciwnika z rejonu kościoła u wylotu ulicy Wiosennej i dwóch schronów bojowych znajdujących się nad brzegiem morza. Pododdziały okopały się na osiągniętej rubieży. Bezpośrednio za piechotą zajął stanowiska pluton fugasowych miotaczy ognia z 2 zmotoryzowanego batalionu miotaczy ognia.

WALKI W DNIU 14 MARCA

14 marca 18 pp w ciągu dnia opanował warsztaty samochodowe. Pułk został wzmocniony grupą bojową zorganizowaną z ochotników z 15 pułku artylerii plot.

14 pp rozpoczął natarcie nad ranem. Głównym obiektem jego ataku były „czerwone” koszary. 1 i 3 batalion obchodziły je od wschodu i północnego – wschodu, natomiast 2 batalion z dwiema kompaniami dywizyjnego batalionu saperów uderzył od południa, z rejonu „białych” koszar, i po zaciętej walce zdobył je.

Po zdobyciu koszar pułk rozwinął natarcie na dzielnice położoną między nimi, a rzeką Więceminę.

Do wieczora pododdziały pułku weszły na rubież most na Więceminie przy ulicy Młyńskiej, rejon miejskiego ogrodu warzywnego przy ulicy prowadzącej z Wyspy Solnej do „czerwonych” koszar, budynki znajdujące się na północny - wschód od nich.

Batalion szkolny dywizji po uporczywej walce opanował stację towarową i umocnił się na jej północnym skraju.

16 pp, w którego pasie natarcia działała 2 kompania dywizyjnego batalionu saperów, uzyskał powodzenie na prawym skrzydle. Nacierający tu 1 batalion oczyścił od nieprzyjaciela ulicę Szczecińską i zajął 34 budynki na północny – zachód od towarowej stacji kolejowej. 2 i 3 batalion przez cały dzień prowadziły jedynie walkę ogniową.

WALKI W DNIU 15 MARCA

W dniu 15 marca 18 pp wzmocniony grupą bojową z 15 pułku artylerii plot zdobył budynek ratusza miejskiego (kwartał 44) i sąsiadujący z nim gmach kolegiaty (kwartał 52).

14 pp piechoty wykorzystując powodzenie kompanii fizylierów, który przed świtem na środkach podręcznych sforsował Więceminę w rejonie mostu przy ulicy Młyńskiej, 3 batalionem przeprawił się na Wyspę Solną i do południa opanował jej południowo - wschodnią część. 2 i 3 bataliony pułku oczyściły od nieprzyjaciela teren pomiędzy „czerwonymi” koszarami i rzeką Więceminą i czyniły przygotowania do jej sforsowania w rejonie zniszczonego mostu na północnym skraju ogrodu warzywnego. Próby sforsowania rzeki w ciągu dnia nie powiodły się, ponieważ hitlerowcy prowadzili silny ogień z budynków na przeciwległym brzegu. Dopiero przegrupowanie artylerii obezwładnienie punktów ogniowych nieprzyjaciela, oba bataliony sforsowały w nocy z 15 na 16 marca Więceminę w rejonie wspomnianego mostu i rozpoczęły walkę na Wyspie Solnej. Równocześnie specjalnie zorganizowana grupa szturmowa, składająca się m.in. z plutonu piechoty oraz plutonu saperów uchwyciła nie uszkodzony żelazobetonowy most na Parsęcie, łączący Wyspę Solną z centrum miasta.

Batalion szkolny dywizji w ciągu 15 marca przesunął się nieco z rejonu stacji towarowej w kierunku Więcemini i dotarł do ulicy biegnącej równoległe do rzeki.

16 pp uzyskał powodzenie jedynie na prawym skrzydle. Działający tu 1 batalion wyszedł na wysokość batalionu szkolnego. Pozostałe pododdziały prowadziły walkę ogniową na rubieżach zajmowanych w końcu poprzedniego dnia, odpierając równocześnie dwa kontrataki.

WALKI W DNIU 16 MARCA

6 DP 16 marca kontynuowała dziabania na obu brzegach Parsęty oraz na Wyspie solnej. Wspierająca jej działania 5 brygada artylerii ciężkiej przegrupowała się ze stanowisk ogniowych w rejonie Błotnicy pod Kołobrzeg.

18 pp wykorzystując powodzenie 7 pułku i zlikwidowanie przez 14 pp oporu npla w znacznej części Wyspy Solnej, opanował wiele kwartałów na północny – wschód od kolegiaty i wyszedł do rejonu położonego na zachód od centralnego placu miasta. W rękach nieprzyjaciela pozostała jedynie niewielka część wyspy ze starym, silnie bronionym fortem (Schill Redute). 3 batalion 14 pp przeprawił się na wschodni brzeg Parsęty i walczył na lewo od 18 pp. W nocy miały przeprowić się pozostałe siły pułku, a zajmowany przez nie odcinek na Wyspie Solnej winien był przejąć batalion szkolny dywizji, który wieczorem 16 marca osiągnął zachodni brzeg Więceminki w rejonie mostu kolejowego.

WALKI W DNIU 17 MARCA

W dniu 17 marca 6 DP w dalszym ciągu walczyła po obu stronach Parsęty, z tym, że większość jej sił (18 i 14 pp) od rana działała na jej wschodnim brzegu rzeki. 18 pp zdobył kościół – kwartał 37 i 38 i podszedł do toru kolejowego. Na lewo od niego wyszły pododdziały 14 pp, które w nocy przeprowiły się w całości z Wyspy Solnej i w ciągu 17 marca walczyły już na wschodnim brzegu Parsęty. Batalion szkolny dywizji po zlurowaniu pododdziałów 14 pp na Wyspie Solnej, opanował znajdujący się na jej północno – zachodnim skraju fort, a następnie przeszedł tam do obrony. 16 pp działający na wschodnim brzegu Parsęty, nie uzyskał w ciągu dnia powodzenia. Dopiero kolejny atak, wykonany wieczorem, zakończył się sukcesem. Na prawym skrzydle pododdziały pułku osiągnęły portowy basen rybacki, a na lewym opanowały fort nad morzem.

WALKI W DNIU 18 MARCA

18 marca oddziały 6 DP przeszły do natarcia przed świtem. Prawie wszystkie działa, w tym haubice 122 mm, znajdowały się w ugrupowaniu bojowym piechoty i prowadziły ogień na wprost. 14 i 18 pp przełamały rubież obrony oddziałów osłonowych nieprzyjaciela za torem kolejowym i nacierały wzdłuż kwartałów 39, 64, 65, 17 i wschodniego brzegu Parsęty, do rana osiągnęły brzeg morza w rejonie latarni morskiej. W tym czasie 16 pp wyszedł na wybrzeże po zachodniej stronie Parsęty.

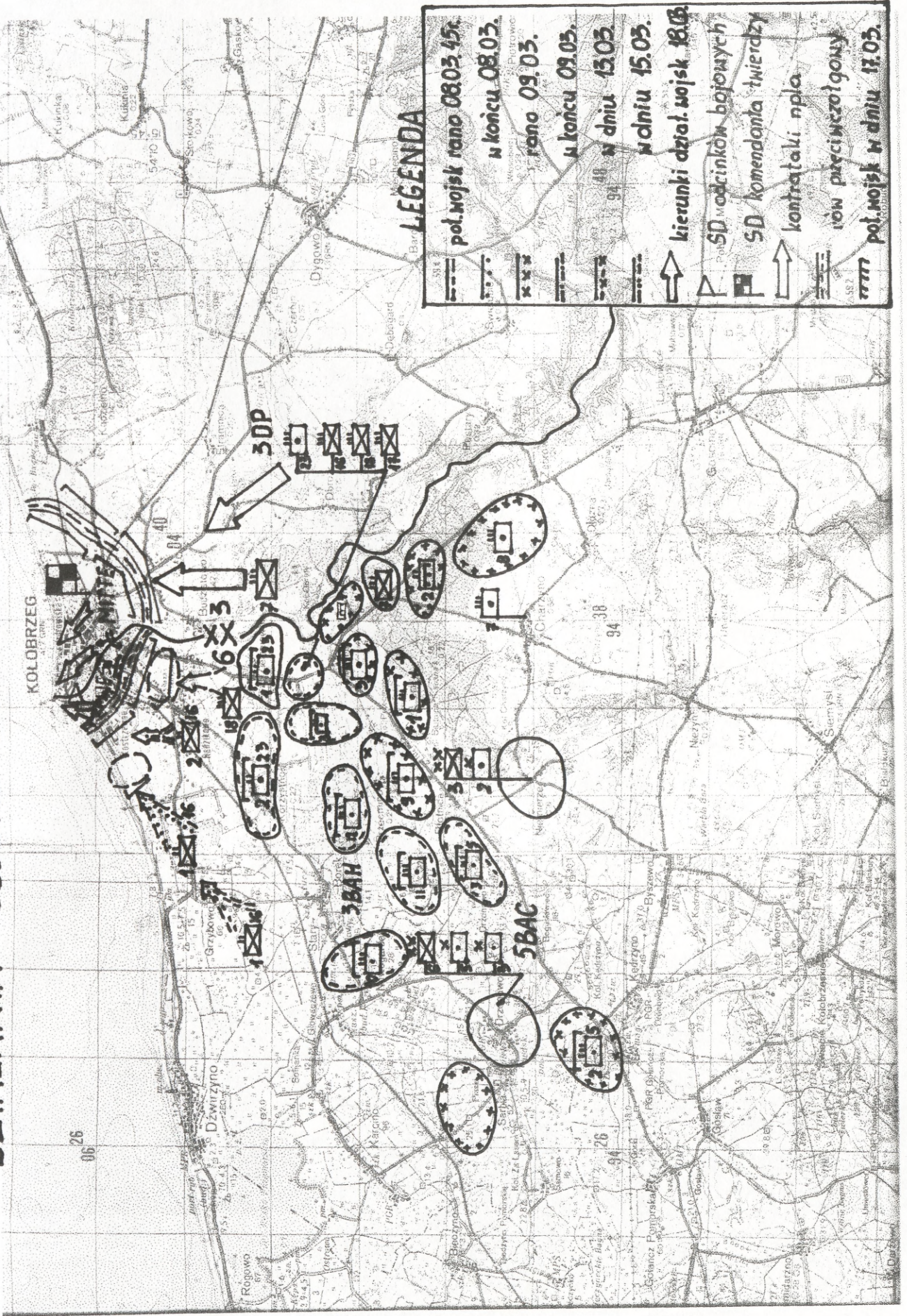
4. WNIOSKI Z BITWY O KOŁOBRZEG

Bitwa o Kołobrzeg była wyjątkowo krwawa i zacięta, trwała 11 dni. Niemcy stracili ok. 9 tys. żołnierzy w tym ok. 5 tys. poległo lub odniosło rany i 4 tys. dostały się do niewoli. 1 Armia WP straciła ok. 4,4 tys. żołnierzy (poległo 1266). Można było zdobyć miasto w krótszym czasie i z mniejszymi stratami, lecz było to podyktowane następującymi uwarunkowaniami

- Polacy nie mieli doświadczenia w walkach w terenie zurbanizowanym;
- wejście do walki bez właściwego rozpoznania i właściwej do walki w mieście organizacji wojsk;
- Rosjanie, którzy wcześniej atakowali miasto nie przekazali żadnych informacji;
- wojska niemieckie broniące miasta były wspierane artylerią z morza i posiadały cały czas kontakt z Rzeszą. Drogą morską były zaopatrywane i ewakuowane;
- była to pierwsza samodzielna bitwa Polaków.
- dywizje rozpoczęły natarcie w pasach od 2200 do 3700m, a kończyły razem na odcinku około 2 km. Średnio-dobowe tempo natarcia wynosiło 300 - 400m.

Zdobycie Kołobrzegu umożliwiło 1 armii WP przejście do obrony w pasie całego zachodniego wybrzeża morskiego - od Kołobrzegu po Zalew Kamieński, Dźwinę i Zalew Szczeciński.

DZIAŁANIA BOJOWE 6DP W KOŁOBRZEGU 08-18.03.1945r.

WALKI O KOŁOBRZEG 3DP

b-n „Kell”
(ze Świnoujścia 15.3 w południe)

ewakuacja
ludności cywilnej
16-15.3.1945r.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARK
Nr Ewid. 68930
Druk AON nr 518/W

~~Biuro Zbiórów Jawnych - Akademii ON~~

- położenie wojsk rano 10.3.1945r.
- kierunki działania wojsk w dn. 10-11.3
- położenie wojsk w końcu 11.3
- kierunki działania wojsk w dn. 12-13.3
- położenie wojsk w końcu 13.3
- kierunki działania wojsk w dn. 14-15.3
- położenie wojsk w końcu 15.3
- kierunki działania wojsk w dn. 16-17.3
- położenie wojsk w końcu 17.3
- kierunki działania wojsk rano 18.3
- kontratak npt

